

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—, za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knaflova ulica št. 5/1.
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rokopis se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2498
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri pošt. zavodu: Ljuba-
ljana št. 11.843 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 11. oktobra.

SLS je včeraj vložila pritožbo proti občinskim volitvam v Ljubljani. Pritožba je prazna in sami klerikalni voditelji se zavedajo, da bo zavržena. Vložili so jo samo zato, da podaljšajo na mestnem magistratu za nekaj tednov vladni komisarjat ter dokazujejo Ljubljancem, kako neiskreno so bile pred volitvami izjave voditeljev in novin SLS o nedotakljivosti avtonomije ljubljanskega mesta.

Trikratni zapovrstni volilni uspeh Naprednega bloka v Ljubljani je postal nasprotnikom prava psihološka zagotvetila. Pred vsako volitvijo so zapadali v nekako histerično ekstazo ter zmagoslavno napovedovali neminoven poraz SDS in z njo združenih strank.

Cim gorostasneje so postale laži v tej volilni kampanji, tembolj pa so rasli oddani glasovi in skrinjici toliko zasovražena Naprednega bloka. Ta fakt bi jim bil lahko odprl oči, da se niso fanatično zagrizli v svoj edini življenjski smoter: uničenje SDS na Slovenskem na vsak način in za vsako ceno.

Vsak premaganeč išče vzroke svojemu porazu vedno izven sebe, dasi jih nosi latentno v samem sebi. Tudi klerikalci delajo isto, kajti zdi se jim nepojmljivo, da njih podlosti niso zadržale in zrušile SDS, temveč da so imele baš nasprotni učinek.

Sebi krivde niso mogli pripisati, SDS niso mogli priznati njene idejne sile in privlačnosti, pa so enostavno pripisali krivdo volilecem in volitvam kot takim. V skrajni zadregi so se sedaj že drugič zatekli k obupni pritožbi zoper pravilnost in zakonitost volitev.

Mi pa smo mnenja, da je Ljubljana našla samo sebe, da je videla svojo nalogo kot svetnik kulture, prosvete in naprednosti med Slovenci in da je s polno razsdnostjo promolila krog one magične pojave psihoze, ki ji je toliko škodovala, da ji bila ostala žalostno in pozabljeno pokrajinsko mesto, ako bi se nadalje sledila pogubni politiki in siremskim splovom SLS.

Ljubljana se je vrnila k svoji nalogi, da vrši v jugoslovenskem in naprednem pravcu svoje delo med ljudstvom, čigar središče in žarišče je bila vsa dobo slovenskega prebujanja. Ni le slučaj, da so napredne mase v volilnih borbah najbolj pritrjevale govornikom, kadar so ti povdarjali jugoslovenstvo in naprednost Ljubljane.

Osem najlepših let smo zapravili samo v borbah za meglene principe notranje ureditve države, osem let so se nasprotniki jugoslovenske in demokratične smeri protivili izvedbi ustave, osem let so se ti politiki branili decentralizma in se obenem pulili z vso silo za nekako avtonomijo, kjer bi se gojilo liliputanstvo, za nekaj federalizem, ki bi postal umetno vzgaajišče domišljavosti in še hujših razprtij, osem let so mlátili to prazno slamo!

Naposled pa so drug za drugim lepo priznali ustavo, oblastno razdelitev in decentralizacijo uprave, ta preje, oni kasneje. Med vsemi najkasneje g. doktor Korošec, zato je njegova Kanosa na težja in najstranotnejša.

Ti ljudje niso pojmovali dinamike življenja, ki je z zgodovinsko nujnostjo usmerjeno v jugoslovenstvo, varovali so kot najdragocenejšo narodno svetinjo tiste mame, ki nam jih je vsilil tujez in ki so bile vedno izvor naše slabosti.

Toda, plavajoč proti silnemu toku razvojne nujnosti, so uvideli brezplodnost svojega početja ter se odkrito ali prisiljeni vrnili k liniji jugoslovenske demokracije.

Poslednji pa je bil dr. Korošec. Bil je ne samo poslednji, bil je tudi najbolj nesrečen v izbiri momenta in načina, kdaj in kako je treba postaviti svojo stranko na širšo, vsedržavno bazo.

G. dr. Korošec je storil svoj velepomembni korak in podprl reakcijo Vukičevičevih policajradikalov v tistem trenutku, ko se je vse zdravo in pošteno združilo, da jih zruši. Morda jim je doktor Korošec za trenutek pomagal, v imenu pravice pa jih neminovno zadene kazen in to usode bo deležen tudi gospod Korošec.

Dr. Korošec je prvi čutil posledice. Tako 11. septembra in tako tudi 2. oktobra. Nobena pritožba mu ne more več zbrisati poraza in blamažo, ki jo je doživel v Ljubljani. Samo enkrat je zastopal Ljubljano v Narodni skupščini klerikalec, pa nikoli več je on! Zmagala Naprednega bloka pri občinskih volitvah je bila odločilna in klerikalci si naj kar izbržejo iz glave, da bi Ljubljano še kdaj dobili v svoje roke!

Iz splitske oblasti skupščine

Split, 11. oktobra. n. Ker je več radičevskih poslancev, ki so obicnem poslanci občinske skupščine, radi verifikacije mandatov odsotnih v Beogradu, so ostali radičevci v oblasti skupščini, kjer imajo sicer večino, v manjšini. Zato se je danes vršila seja radičevskega kluba, na kateri je bilo sklenjeno, da stopijo radičevci v stike s kako drugo skupino, da si na ta način zagotovijo potrebno večino tudi za slučaj odsotnosti radičevskih poslancev.

Ljuba Davidović gospodar situacije

Situacija se je včeraj do skrajnosti postrila

Mogočen vtis pondeljkevega Davidovičevega govora in včerajšnje resolucije Demokratske zajednice. — Pospešena pogajanja za fužijo. — Izigrani klerikalci. — Radikalne ponudbe gg. Radiću in Pribičeviću

Beograd, 11. oktobra, p. Z današnjim dnevom se je politični položaj močno poostiril. Težišče položaja, ki je bilo več dni v demokratskem klubu, je tamkaj danes zvečer nepričakovano dozorelo do resolucije Demokratske zajednice, ki pomeni očitno afront proti sedajni koalicioni. Poročila današnjih beogradskih jutranjih listov o sinočnjem govoru Ljube Davidoviča so se izkazala kot netočna. Govor vodje Demokratske zajednice ni bil izraz obupa ali resignacije, marveč je z njim Ljuba Davidović povsem odkrito izpovedal, kako misli o sedanjem položaju in o koalicioni z Veljo Vukičevićem. Davidović je izjavil, da ne more več nositi odgovornosti za režim, ki ga obsoja vseh poštenih svet v državi in ki pomeni režim odkritega nasilja in terorja. Če bi pa demokratski del vlade smatral, da naj Demokratska zajednica začne z izvajanjem in nadaljevanjem oportunistične politike, potem mora Ljuba Davidović odločno izjaviti, da pri taki politiki ne more sodelovati. V tem slučaju bi moral zapustiti vodstvo stranke ter pustiti odgovornost za njeno nadaljno usodo drugim.

Govor g. Davidoviča je napravil na vse prisotne poslance najgloblji vtis. Zanimivo je, da ni nihče branil sedanje koalicioni z radikali, niti ne oportunistične politike, ki je podlaga te koalicioni. Značilno je dalje, da se tekem današnjega dopoldneva in popoldneva seja Demokratske zajednice ni nadaljevala in da se Ljuba Davidović sploh ni pojavil v klubu. Proti večeru pa se je demokratski klub nenadoma sestel na sejo, ki je bila presenetljivo kratka. Sprejeta je bila resolucija, ki odobrava stališče g. Davidoviča in mu izreka popolno zaupanje. Klub je šel še dalje in je s posebnim povdarvom obsodil današnji režim nasilja.

Današnja večerna seja je pokazala, da vlada v demokratski stranki neomajana avtoriteta Ljube Davidoviča in da so njegovi pogledi na politični položaj na celi črti zmagali. Zanimivo je, da je bila resolucija sprejeta brez ugovora.

Nič manj važna pa niso bila dopoldanska in popoldnanska pogajanja, ki so se nadaljevala z vso intenzivnostjo med delegacijama SDS in DS. Med

obema delegacijama je bilo ugotovljeno, da vlada popolno soglasje glede bodoče taktike obeh frakcij demokratskega bloka. V zvezi s temi pogajanja je zanimivo, da je Ljuba Davidović snovi v svojem zgodovinskem govoru s posebnim povdarvom naglasil, da je treba stvar s SDS čim prej urediti. Kot posledica tega insistiranja s strani g. Ljube Davidoviča je pač treba smatrati današnja pospešena pogajanja med obema delegacijama. Izredno intimne kontakte med delegacijama so se danes pridružila nadaljna nova pogajanja med Radičev stranko in SDS, med katerima vladajo vedno tesnejši odnosi. V prihodnjih dneh bo treba pričakovati, da se bodo za pogajanja med SDS in DS izvršila še pogajanja z Radičev stranko.

Paralelno s tem se opaža, da so klerikalci potisnjeni v ozadije in da se za nje nihče več ne zveni. Klerikalci niso zeli izkoristiti niti onih ugodnosti, ki jim jih je nudil Vukičevičev blejski pakt. Še danes nimajo podpredsednika in radikalnem klubu in tudi ne obliubljenege tajnika; še danes nimajo državnega tajnika v ministrstvu prosvete. Enako klavno vlogo igra klerikalna stranka v verifikacijskem odboru. Za njihova dva predstavnika v tem odboru se nihče ne zveni. Glavni dogodki debate in razprave se vodijo brez njih in celo proti njima.

Za razmerje, ki vlada v radikalni stranki do klerikalcev, in popolnoma podrejeno vlogi, ki jo igrajo klerikalci v svoji novi stranki, je značilno, da so zadnje dni radikalni emisarji opetovano ponudili Radiću in Pribičeviću kombinacijo, kateri naj bi načeloval bišvi znanil minister dr. Ninčić in ki naj bi predstavljala koaliciono med radikalno stranko, Radičem in Pribičevićem. Klerikalci pri teh ponudbah sploh niso omenjali. To kombinacijo so voditelji demokratskega bloka odklonili, čeprav so izjavili, da ne bi bilo nemogoče sodelovanje s tako zvanimi narodnimi radikali. Toda tudi v tem slučaju bi prišel kot nosilec nove situacije v poštev v prvi vrsti vodja jugoslovenske demokracije g. Ljuba Davidović.

Demokratska za edn ca izreka g. Dav do v ču soglasno zaupnico

Senzacionalen zaključek politične debate v klubu Demokratske zajednice. — Zaupnica g. Davidoviću pomenja nezaupnico g. Vukičeviću. — Službeni komunikate o seji

Beograd, 11. oktobra, p. Današnja seja Demokratske zajednice, ki je morala zaključiti razpravo o stališču demokratov do radikalov, so pričakovali v Beogradu z velikim interesom. Vsa javnost je namreč vedela, da je Davidović zavezal proti vladi zelo energično stališče, in zahteval, da se prekine današnja koalicioni. G. Davidović je s to zahtevo združil vprašanje zaupnice, češ, da se bo v nasprotnem primeru umaknil iz politike in odšel v Vrnjačko Banjo. G. Marinković je za današnjo sejo oboel in ves dan ni prišel iz svojega stanovanja. Ostali demokratski ministri so bili vidno nervozni in so napeli vse sile, da si priborijo večino ali pa vsaj preprečijo resolucijo. Radi tega se je za 17. uro napovedana seja pričela šele ob pol 20. Poslanci so čakali na g. Davidoviča, ki pa ni hotel priti v klub temveč je kratko izjavil, da je svoje mnenje že povedal in naj sedaj drugi napravijo, kar hočejo Davidović najbrže tudi iz lojalnosti do g. Marinkoviča ni hotel prisostvovati seji.

Demokratski ministri in drugi vodilni predstavniki stranke so bili po seji napram novinarjem zelo rezervirani. Izjavili so samo, da je sejo vodil dr. Spaho, ki je prvi podpredsednik Demokratske zajednice, ter da so govorili poslanci Radić, Pečić in Sečurov.

O seji sta bila pozno zvečer izdana dva komunikata. Prvi ugotavlja, da sta bila govora gg. Marinkoviča in Davidoviča v današnjem »Politiku« objavljena netočno in tendenciozno. Drugi komunikate pa se glasi:

»Po poročilu o stanju uprave v vsej državi in po vsestranski razpravi o politični situaciji izraža klub Demokratske zajednice popolno zaupanje šefu Demokratske zajednice g. Ljubi Davidoviću, predsedniku glavnega odbora demokratske stranke in demokratskega poslanskega kluba. Po poročilu vseh predstavnikov v vladi izraža dalje klub Demokratske zajednice željo, da se zagotovijo konkretnije garancije za pravni red, ki bodi temelj za vse druge, zelo nujne gospodarske posle in učvrščenje notranje moči v državi.

Komunikate Demokratske zajednice je vzbudil v vseh političnih krogih največjo senzacijo. Opozicijski krogi so mnenja,

da je slo v Demokratski zajednici za zaupnico vladi ali zaupnico g. Davidoviću; soglasna zaupnica g. Davidoviću da pomenja zato nezaupnico vladi. Demokratski politiki odločno odklanjajo vsak komentar, radikalni pa izjavljajo, da resolucija ne vsebuje nezaupnice g. Vukičeviću. Vendar pa so tudi oni mnenja, da je situacija sedaj še bolj zapletena in da je kriza vlade zato neizogibna.

Na vprašanje novinarjev, kaj misli o resoluciji demokratske zajednice, je izjavil g. Pribičević: »Sigurno je to velik uspeh g. Davidoviča. Njemu se izraža popolno zaupanje, s čemer je podčrtano, da stoji klub strjen za njim. Zahteva po konkretnih garancijah za pravni red v državi pomeni z drugimi besedami, da današnja koalicioni pravnege reda ni zasigurala. Da se te garancije zahtevajo za bodoče in spravljajo v zvezo z zaupnico g. Davidoviću, pove jasno, kaj to pomeni.

G. St. Radić se je na enako vprašanje novinarjev razvil, da se v komunikatu izražajo nekatere želje ter pristavlja, da moralo demokratski zahtevati, ne pa želiti, češ, da to delajo otrnci. Ako bo demokratska stranka nadaljevala tako, ne bomo šli z njimi. Mislim pa, da se bo vse dobro izteklo. Glavno je seveda, da se ministrom ne izreka zaupanje, in pa, da je ugotovljeno, da v državi ne vlada pravni red. To pomeni, da ima g. Davidović proste roke, da ustvari novo situacijo.

Carinski spor med Francijo in Ameriko

Washington, 11. oktobra. d. Kakor se izve iz vladnih krogov, bo nova ameriška nota v zadevi carinskega spora s Francijo napisana v spravičljivem tonu, izrazila pripravljenoost Zedinjenih držav na gotove koncesije v vraščanju uvoza gotovih francoskih poljedelskih produktov in naglasila, da Amerika ne namerava in ne želi carinske vojne. Obenem bo ameriški zastopnik v Parizu francoskomu zunanjemu ministrstvu ustmeno sporočil, da njegova vlada namerava novo konvertiranju francoskega 78 milijonskega dolarskega posojila od 8 % na 6 % ne bo delala nikakih težav.

Bolgarija proglasila obsedno stanje na predlog naše vlade

Naš poslanik v Sofiji zahteval razpust komitaške organizacije. Naša vlada proti pomnožitvi bolgarskega vojnega kadra. — Bolgarski glas o zadnjih dogodkih

Beograd, 11. oktobra, p. Vaš dopisnik izve iz okolice vlade, da je naša vlada zavzela napram želji bolgarske vlade, da se poveča vojni kader, nasprotno stališče, ker je mnenja, da je sedanja moč bolgarskega kadra absolutno zadostna, da izvršuje vse vladne ukrepe. Število čet bo popolnoma zadostovalo, da izvedejo proglasitve obsednega stanja v okrožju Petrić in Čustendil. Naš sofijski poslanik g. Ljuba Nesić je sporočil bolgarski vladi, da je skrajni čas, da se razpustijo komitske tolpe, ki uganjajo teror na bolgarsko-jugoslovenski meji in ogrožajo zblizanje med obema narodoma.

Kralj Boris je podpisal ukaz, s katerim se proglasilo obsedno stanje v okrožjih Petrić in Čustendil. Na predlog naše vlade se proglasuje obsedno stanje v petriškem in čustendilskem okrožju, dalje postane sofijsko sodišče I. stopnje vojno sodišče, ki bo sodilo vse prestopke v tem teritoriju.

Beograd, 11. oktobra, p. Šefi opozicione Sv. Pribičević, Joca Jovanović in Stjepan Radić so obiskali danes začasnega predsednika Narodne skupščine

dr. Perića in protestirali, da se jim ne sporočijo ukrepi, ki jih namerava vlada zavzeti v zaščito naših mej proti Bolgarski. Poročilo bi moral podati zunanji minister Voja Marinković. Dr. Perić je izjavil šefom opozicije, da je prošil Marinković za par dni odloga, nakar bo poročal o storjenih ukrepih. Istočasno je obljubil ministrski predsednik Vukičević tozadevno izjavo za šefe opozicije.

Sofija, 11. oktobra, p. »Poslednja pošta« poroča: Bolgarska vlada ni čakala na pozive drugih sil, marveč je iz lastne inicijative podvzela vse mere, da že v naprej odvrne od sebe očitke, da je napram sosedom nelojalna. Poglas obsednega stanja v obmejnih pokrajinah pa se smatra za končni korak bolgarske vlade. Nadaljni ukrepi, o katerih je razpravljali ministrski svet na svoji včerajšnji seji, so odvisni od nadaljnega razvoja dogodkov. Iz razgovorov z merodajnimi činitelji dobi človek vtis, da nikdo izmed odgovornih činiteljev ne misli na izigravanje, marveč presojuje vsi položaj za zelo resen in kompliciran.

Zasliševanje ujetega atentatorja

Ujeti komitaš je bolgarski državljan

Prevoz trupel ubitih komitašev v Štip. — Ko je ujeti atentator in kaj pravi

Beograd, 11. oktobra, p. V nedeljo zvečer so prepeljali truplo obeh ubitih atentatorjev z avtomobilom v Štip. Ze daleko izven mesta je čakala večja skupina prebivalstva, ki je prirejala orožnikom navdušene ovacije. Malo prej sta se vrnila v Štip tudi šef oddelka za javno varnost Žika Lazzić in veliki župan bregalniške oblasti Radomilo Vujović, ki sta takoj obvestila o uspehu zasledovalne akcije, ministrsko predsedstvo in ministrstvo notranjih del. Ob 8. zvečer sta se vrnila tudi general Voja Tomić, poveljnik celokupne žandarmerije in podpolkovnik Stranjaković, za njima pa je prispela eskorta, ki je privedla ujetega komitaša.

Pričetek zasliševanja.

Ujet napadalec je širokoplec postaven dečko, star okrog 30 let. Na obrazu se mu je poznala velika utrujenost in oči so nemirno begale sem ter tja. Videlo se mu je, da se zelo boji svoje nadaljne usode. Bil je tako utrujen, da je skoraj spotoma dremaal, glava mu je neprestano padala na prsi. Bil je strahovito izstradan in je najprej prosil za košček kruha in vode. Prineslo so mu veliko porcijo paprike in nekaj mesa, kar je hlastno pospravil.

Po večerji so mu ponudili še par cigaret, nakar se je takoj pričelo zasliševanje. Zasliševac je osebo sreski poglavar Dračevićev v navzočnosti šefa oddelka za javno varnost Žike Lazjica in komandanta žandarmerije generala Tomića, velikega župana Vujovića in podpolkovnika Stranjakovića. Zasliševanje je trajalo pozno v noč. Njegove izpovedi čuvajo oblasti v strogi tajnosti.

Kdo je ustrelil generala Kovačevića?

Davi se je zasliševanje navsezgodaj nadaljevalo. Kolikor je bilo mogoče doslej izvedeti, je atentator priznal, da je on skupno z ubitima tovariserima izvršil napad na generala Kovačevića. Napad sam je izvršil ubiti komitaš Ilija Lilinković. To njegovo izjavo potrjuje tudi dosedanja ugotovitve preiskave.

Identifikacija trupel.

Ob 7. uri zjutraj je bila izvršena uradna identifikacija obeh ubitih komitašev. To zakonsko formalnost je izvršila posebna komisija sestojeca iz sodnikov, pravnega referenta sreskega županstva in sreskega poglavarstva. Najprej je bila izvršena identifikacija atentatorja Ilija Lilinkovića. Na lice mesta je bila dovedena njegova mati, ki je že ob prvem pogledu spoznala svojega sina in to potrdila z besedami: Evo ga, gospod, to je moj prokleti sin, ki naj ga zemlja ne sprejme vase. Po teh besedah se je obrnila k svojemu mrtvem sinu in ga začela na ves glas proklinjati. Nato je bil priveden tudi oče. Tudi on je takoj spoznal svojega sina in ga začel proklinjati. Identitetu drugega ubitega atentatorja je ugotovil njegov brat bišvi občinski delovodja, ki je trenutno v preiskovalnem zaporu zaradi poneverbe. Ko so sorodnike obeh atentatorjev odvedli nazaj v zapor, je nesrečna mati ubitega Lilinkovića sunila z ного truplo svojega sina in ga znova strahovito proklinjala, oče pa je prezirljivo pljunil svojemu sinu v obraz.

Medtem se je zbrala pred županijsko palačo velika množica ljudi, ki so hoteli videti ubita atentatorja. Veliki župan je nato res odredil, da se trupla za dve uri izstavita na javnem trgu, nakar so jih zopet prenesli na dvorišče županijske palače. Danes sta bišvi trupli po izvršeni obdukciji na tihem pokopani.

Ko sta bila trupla ubitih komitašev izloženi na javnem trgu, je mnogo ljudi spoznalo v njih bolgarske komitaše, ki že več let aktivno sodelujejo pri vseh akcijah makedonskega odbora na našem ozemlju. V enem izmed njih so spoznali tudi ubijalca našega komitskega vojvode Mite Sokolarskoga.

Ogled na mestu zločina. — Kako je bil izvršen atentat.

Popoldne je bil izvršen ogled na mestu zločina. Vjeleži atentatorja so z močno eskorto odpejali ob 2. popoldne na kraj, kjer je bil ubit general Kovačević. Na licu mesta je atentator natančno opisal, kako je bil izvršen zločin. Vsi trije so prišli iz Novejega sela mimo cerkve sv. Nikolaja proti stanovanju generala Kovačevića. Ko so prišli do razpazja v bližini Kovačevićevega stanovanja, so opazili na vzhodu Kovačevićevega stanovanje njegovega slugo, ne daleč stran pa se je pogovarjal neki podporačnik z mlado damo. To jih je v toliko preplušilo, da so krenili v sosednjo ulico med cerkvo sv. Nikolaja in stanovanjem predsednika sodišča gosp. Radojevića. Pri cerkvenem zidu so se ustavili in razmotrivali položaj. Nekaj časa so se sprehajali po cerkvenem dvorišču in odšli po ulici Kralja Petra, nato pa se zopet vrnili proti stanovanju generala Kovačevića. Spotoma so srečavali mnogo ljudi, ki pa so šli mimo njih, ne da bi jih opazili. Tako so se dolgo časa sprehajali sem in tja. Ko so končno opazili, da je general prišel v družstvu učitelja Jevremovića in ko so videli, da se je sluga generala Kovačevića umaknil v hišo, so smatrali, da je napočil najugodnejši trenutek, da izvršijo svoj peklenski načrt. Eden izmed njih in po vsej priliki je bil to vjeti komitaš, je stal pri cerkvenem zidu na straži, da bi tako pravočasno opozoril ostala dva na eventualno nevarnost, druga dva pa sta se podala na delo. Lilinković in Razviigorov sta nato naglo stopila proti generalu Kovačeviću, ki je stal sredi ceste in se pogovarjal s svojim sremiljevalcem. Iz neposredne bližine sta oddala na generala štiri strele iz revolverjev sistema Parabellum. General se je smrtno zadet na mestu zgrudil. Po napadu sta atentatorja zdrjela proti cerkvi sv. Nikolaja, kjer jih je čakal vjeti komitaš. V splošni zmedbi se jim je posrečilo, da so odnesli pete in pobegnili iz mesta. Atentator je točno označil mesto, kjer je stal general Kovačević in tudi mesto, odkoder sta ostala dva komitaša streljala na njega. Njegove izjave se popolnoma strinjajo z ugotovitvami preiskave.

Nadaljne izjave ujetega atentatorja.

Tekom današnjega dne se je ogled na licu mesta ponovil. Tokrat je moral atentator natančno razkazati, po kateri poti so prišli v mesto, kje so se skrivali in kako so pobegnili. Pri tej priliki so našli v neki zakotni ulici tudi bombi, ki jo je izgubil na begu eden izmed atentatorjev. Bomba je bila že odvida in namenjena, da jo vržejo proti eventualnim zasledovalcem. Podrobnejše izjave vjetege atentatorja, o organizaciji nadaljnjih napadov ter o nameravanih akcijah makedonskega odbora, čuvajo oblasti v interesu nadaljne preiskave v strogi tajnosti. Vjeti atentator se zove Blagoje Krolev in je bolgarski državljan ter je po svoji lastni izjavi šele prvi prišel na naše ozemlje. Po poklicu je prodajalec čevčevičev v Sofiji. Star je 25 let. Iz njegovih izpovedi tekom zasliševanja pa se sklepa, da je dobro informiran o vseh načrtih in o vsem delovanju makedonskega odbora v Sofiji.

Potres v Beogradu

Beograd, 11. oktobra, p. Danes ob 4.21 so v Beogradu čutili zelo močan potres, ki je po poročilu seizmografskega zavoda v Beogradu trajal 5 minut in 40 sekund. Epicenter potresa se je nahajal 58 km jugozahodno od Beograda. Potres je bil zelo močan in je divjal 6 metrov pod zemeljsko skorjo.

Nočna avdijenca ministrskega predsednika

Čim je zvedel za glasovanje v Demokratiški zajednici, je odšel g. Vukičević na dvor. — Po avdijenci je zatrjeval, da vlada ne bo odstopila, ampak delala

Beograd, 11. oktobra p. Današnji sklep kluba demokratske zajednice je povzročil v radikalnih krogih veliko vznemirjenje. Ministrski predsednik Vukičević je takoj, ko je izvedel za vsebino komunikacije, pozval k sebi začasnega predsednika narodne skupščine dr. Periča, s katerim je ostal daljša v razgovoru. Nato se je posvetoval z radikalnimi ministri ter odšel ob tričetrt na 21. v dvor, kjer je ostal celo uro.

Gosp. Vukičević je bil obveščeni o sklepu Demokratske zajednice po demokratiškem ministru za šume in rude g. dr. Miševiću, ki mu je izročil besedilo resolucije, naker je Vukičević po posvetovanju z radikalnimi ministri odšel na dvor. V dvoru je ostal do tričetrt na 22. Pri odhodu z dvora je na vprašanje novinarjev, kaj pravi o kommi-

keju Demokratske zajednice, odgovoril, da jim nima ničesar reči; na vprašanje pa, da se govori o demisiji vlade ali jo je morda pričakovati, je odgovoril g. Vukičević, da je treba pričakovati samo delo.

Na vprašanje novinarjev, kaj misli o govoru g. Davidovića, je g. Vukičević izjavil, da mu vsebina govora še ni službeno znana. Razširila se razne izmišljotine, med drugim tudi nekatere stvari, ki so izmišljene o njem. G. Vukičević je mnenja, da je sramotno, da se poslanci poslužujejo takih sredstev. Tekom popoldneva je imel g. Vukičević ponovne konference z radikalnimi ministri.

Pred ministrskim predsednikom je bil zvečer v avdijenci tudi minister pravde dr. Subotić.

Strahovite obtožbe proti g. Vukičeviću

Neizvoljeni pašicevski kandidati so predložili verifikacijskemu odboru gorostasen dokument o zlorabi državne oblasti. — Dokument je baje izdal g. Vukičević, ki pa to odločno zanika

Beograd, 11. oktobra p. Verifikacijski odbor je danes popoldne ob 9. nadaljeval razpravo o spornih mandatih. Pred prehodom na dnevni red je predlagal poslanec Timotejčević (DS), naj se pritožbe zaradi volitev v čačanskem okrožju odstopijo rednemu sodišču, da uvede zoper obtožene člane volilnih odborov sodno postopanje. Predlog je bil sprejet.

Odbor je nato nadaljeval že snoči začeto debato o volitvah v banjaluškem okrožju. Z ozirom na obtožbe kandidata na Triškovičevi listi g. Dušana Subotića, ki je predložil verifikacijskemu odboru neko, baje ob g. Vukičevića izdano okrožnico (priobčujemo jo na drugem mestu. Op. ur.), je g. Vukičević poslal danes predsedniku verifikacijskega odbora naslednje pismo:

»Gospod predsednik! V današnji »Politika« sem čital neko »zaupno okrožnico«. Ta okrožnica je zame popolnoma nova, kakor mi je nova tudi vsa njena vsebina, ki je od konca do kraja izmišljena in zlagana. Kakor čitam, je to obtožbeno podpisal prota Dušan Subotić, bivši narodni poslanec, ki mi bo dal priložilo, da pred sodiščem dokaže obstojenost te okrožnice. Njega ne štiti imuniteta, kakor druge, ki me neovirano klevečajo, in poskrbel bom, da bo za svoje klevete prejel zasluženo kazen. Čast mi je, da vas o tem kot predsednika verifikacijskega odbora obvestim. Sprejmite itd. — Vukičević, predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev.

Debato je otvoril zemljoradnik Čeda Kukanović, ki je tudi s svoje strani navedel celo vrsto primerov vladnega terorja. Radikal Stepo Kobasica je zagovarjal postopanje vlade in zatrjeval, da nasilja sploh ni bilo, češ, da so zemljoradniki baš v tem okrožju najbolj napredovali, dočim so radikali izgubili pokovico svojih prejšnjih glasov.

Nato so govorili še sam. demokrat Demetrović in radičevci gg. Sutej, Kravjević in Stepan Radić, ki so navajali nove primere

nasilja in zlorab. Kljub njihovu ugovoru je vladna večina verifikirala vse banjaluške mandate z Vukičevićem vred. Seja je bila nato zaključena.

Popoldne ob 4. je verifikacijski odbor nadaljeval svoje delo in razpravljal o verifikaciji mandatov v bihaškem okrožju. Tudi tu so prišli na razpravo gorostasne obtožbe o policijskem terorju. Zlasti zemljoradniki trdijo, da jim je bil ukraden mandat na ta način, da je predsednik volišča v Sokolovu skril volilne akte in nato izjavil, da jih je izgubil, samo zaradi tega, da bi prišlo do naknadnih volitev, pri čimer bi zemljoradniki dobili manj glasov. Čitanje pritožbe je trajala nad 2 uri, naker se je vladna večina umaknila, da se posvetujejo o tem slučaju. Radikali so zahtevali, da se tudi ti mandati verificirajo, dočim so muslimani zahtevali, da se izroči mandat zemljoradnikom, ker je jasno, da jim je bil ukraden. Poslanci demokratske stranke so predlagali kompromisno rešitev v tem smislu, da se sestavi parlamentarni odbor petih članov, ki naj v roku treh mesecev preišče dogodek v Sokolovu in o tem poroča Narodni skupščini. Radikal sprva niso hoteli pristati na ta predlog, a so se slednjič morali udati, ker so videli, da so vse druge skupine proti njim.

Po daljši debati je bil demokratiški kompromisni predlog z veliko večino sprejet. Dočim so bili vsi drugi mandati verificirani, je bila verifikacija mandata na vladni listi izvoljenega poslanca Boška Zeljkovića odgojena dokler ne bo petšlanski anketni odbor končal preiskave. Obenem sta bila sprejeta tudi predloga, da se izroče vse pritožbe sodiščem, ki naj uvedejo redno kazensko postopanje in da se pozove vojni minister, naj uvede disciplinarno preiskavo proti žandarmerijskemu majorju Jovanoviću, kateremu tudi očitajo zlorabo oblasti v volilni borbi.

Prihodnja seja verifikacijskega odbora bo jutri dopolne.

Kako so volili v Bosni

Zopet burna seja verifikacijskega odbora. — Neverjetni očitki volilnih nasilij v banjaluškem in bihaškem okrožju. — Banjaluški mandati so bili verificirani, za bihaško okrožje je postavljena anketa

Beograd, 11. oktobra r. Verifikacijski odbor je danes razpravljajal o verifikaciji ospornih mandatov v banjaluškem okrožju, kjer se je vršila glavna borba med ministrskim predsednikom Veljo Vukičevićem in bivšim predsednikom Narodne skupščine Markom Trifkovićem. Znano je, da je Marko Trifković na celi črti propadel in ostal brez mandata, dočim je g. Vukičević na 3. mestih izvoljen. Tudi v banjaluškem okrožju je protivladna, t. j. pašicevska lista ostala brez mandata. Bivši radikalni narodni poslanec Dušan Subotić, ki je kandidiral kot sreski kandidat na listi Marka Trifkovića, je sedaj vložil v verifikacijskem odboru zoper te volitve pritožbo, ki jo podpira s celo serijo nasilstev in nezakonitosti, katere je po njegovi trditvi zakrivil g. Vukičević. Največjo senzacijo med tem obtožnim materialom je vzbujala zaupna okrožnica ministrskega predsednika kot notranjega ministra, ki jo je poslal velikemu županu v Banjaluki in ki je baje v originalu priložena spisom izročeni verifikacijskemu odboru. Današnja »Politika« doslovno citira to okrožnico, ki pravi med drugim:

»Sreskim poglavarjem in starešinam sreskih ekspozitur naročite takoli:

1. Da takoj najino dostavijo velikemu županu spisek najuglednejših članov in agitatorjev vseh strank v svojem področju z navodno imena, poklica in bivališča.
2. Da takoj določijo prostore za volišča, pri čemer naj upoštevajo: a) V krajih, kjer so vladni pristavi v večini, naj bo volišče kolikor mogoče v centru, tako da bo vsem lahko pristopno. b) V krajih, kjer ima večino opozicija, naj bodo volišča kar najboljši oddaljena in težko dostopna (preko hriba, čez vodo itd.). c) V krajih, kjer so vladni in opozicijski pristavi mešani, naj bo volišče na takem mestu in po možnosti v hiši nekoga vladnega pristava. — Seznam volišč naj pošljejo sreski poglavarji najpozneje do 1. avgusta velikemu županu.
3. Sreski poglavarji naj določijo namestnike predsednikov volišč, odbornike in pisarje volilnih odborov v svojem področju za vsako posamezno volišče, pri čemer naj pazijo, da pridejo na ta mesta izključno le popolnoma zanesljivi vladni pristavi. Seznam teh ljudi naj pošljejo zanesljivo velikemu županu najkasneje do 4. avgusta.
4. Takoj naj podvzamemo akcijo za pobujanje vsake agitacije opozicijskih strank, in sicer: s kaznovanjem pristavcev, z iztirjevanjem njihovih dolgov pri raznih fondih, z odstavljanjem županov, z odvzemanjem orožnih listov in sploh z vsem, kar smatralo sreski poglavarji za uspešno. Od danes pa do volitev naj vsak sreski poglavar vsakih sedem dni poroča velikemu županu, kaj je storil ohraniti še namerava storiti v smislu navodil pod točko 4.
5. Sreski poglavarji in starešine naj med štirimi oči vsem državnim uradnikom in uslužbencem položijo na srce, da morajo vse do volitev aritirati za uspeh vladne kandidatne liste. Zlasti logarje je treba v tem smislu poučiti. Sreski poglavarji naj nujno sporoče velikemu županu imena vseh onih državnih nameščencev, ki bi delali proti vladni listi ali storili premoled za njen uspeh.
6. Sreski poglavarji naj sporoče vsakemu vaškemu županu ustmeno med štirimi oči, da morajo v svojem delokrogu storiti vse, da bo število glasov za vladno listo čim večje. Pri tem naj sreski poglavarji vzamejo za podlago rezultate oblastnih vo-

litev. Županom naj zagroze, da bodo odstavljani, če ne bodo dovolj agili in če vladna lista v njihovi občini ne bo dobila toliko glasov, kakor jih določijo sreski poglavar za vsako posamezno volišče. O izvršitvi naj sreski poglavarji poročajo najkasneje do 15. avgusta velikemu županu.

7. Sreski poglavarji naj onemogočajo shode in konference opozicije in naj jih v slučaju kakršnihkoli nemirov takoj razpušče. Neređe naj provocirajo s pomočjo vladnih pristavcev.

8. Sreski poglavarji naj organizirajo uničevanje opozicijskih proglosov in plakatov.

9. Sreski poglavarji naj v sporazumu s strankinimi organizacijami sestavijo spisek pripadateljev, ki bodo rano zjutraj glasovali in nato agitirali na voliščih. Za vsako volišče je treba določiti najmanj tri. Sezname teh agitatorjev je poslati velikemu županu najkasneje do 15. avgusta.

10. V vseh krajih naj se ugotove vsi oni voliči, na katere lahko vlada vpliva. To so zlasti gostilničarji, trgovci, obrtniki itd., ki navadno ne grejo na volišče. Sezname teh volilcev je dostaviti velikemu županu sreski poglavarji pa naj poskrbe, da bodo šli vsi ti ljudje na volišče in glasovali za vladno listo.

11. Od vseh šefov državnih oblasti naj zahtevajo spisek vseh uradnikov in nameščencev z označbo politične in strankarske pripadnosti. Te spiske je dostaviti velikemu županu do 15. avgusta.

12. Od vseh državnih podjetij je zahtevati spisek nameščencev (to velja tudi za ona privatna podjetja, ki dobavljajo za državo) in preko predstojnikov vplivati na nje, da glasujejo za vladno listo. Te spiske je dostaviti velikemu županu do 15. avgusta.

13. V občinah, kjer je to mogoče, naj dva ali tri dni pred volitvami kolikor mogoče neznani ljudje, če treba maskirani in dobro oboroženi, obiščejo vse uglednejše člane in agitatorje naspornih strank in jih z grožnjami odvrnejo od glasovanja. Naj jim groze z maševanjem, če bodo glasovali in če ne bodo odvrnili od glasovanja tudi svojih sorodnikov, prijateljev in znancev. Vse to pa naj se izvrši v sporazumu z orožništvom.

14. Sreski poglavarji naj gledajo na to, da pristavi opozicijskih strank ne bodo glasovali. Organizacija take akcije in sredstva za doseg tega cilja se prepuščajo v izbiro sreskim poglavarjem. (Priporoča se, da v noči pred volitvami poredijo mostove, uničijo prelake itd.)

15. Sreski poglavarji naj organizirajo akcijo, da bodo prišli na volišče vsi vladni pristavi ter da se prepreči glasovanje vsem opozicijskim volilcem, na katere naj se z vsemi sredstvi vpliva, da ostanejo doma.

Vsa poročila v smislu te okrožnice naj se pišejo na pisalnem stroju, ne smejo biti protokolirana in ne podpisana ter jih je poslati v priporočeni pisarni na privatni naslov velikega župana.

Ko je g. Vukičević čital danes zjutraj to okrožnico v »Politiki«, je poslal predsedniku verifikacijskega odbora pismo, v katerem izjavlja, da je okrožnica od konca do kraja izmišljena in da bo tožil g. Subotića, ki jo je objavil. Vsa poštena javnost želi in zahteva, da se to res zgodi. Okrožnica je tudi za naše razmere tako gorostasna, da bi moral postati g. Vukičević v javnem življenju nemogoč, ako bi to okrožnico izdal res on. V interesu državnega ugleda je, da nepristransko sodišče čim prej razjasni to grdo afero.

Novi španski „parlament“

12. septembra so pretekle štiri leta, odkar je na Španskem izbruhnila vojaška revolucija pod vodstvom generala Primo de Rivero. Ob priliki četletnice vojaške diktature je izdal direktorij zakonski ukaz, s katerim se uvaja v Španiji zopet neka vrsta »parlamentarnega« življenja. Toda Narodna skupščina, ki se je sestala 10. oktobra nima ničesar skupnega s parlamentarnim. Kakršen je običajen v demokratičnih državah. Celo fašistični režim se je manj oddaljil od demokracije kot pa vojaška diktatura na Španskem. Ne bo odveč, če si pobliže ogledamo novo špansko »narodno zbornico«, ki je popolnoma izvorno delo generala - diktatorja.

Skupščina je štel 400 članov, ki jih deloma imenuje vlada, deloma pa imajo v smislu zakonskega ukaza člansko pravico. Med viriliste spadajo nadškofi, škofi, general Weyler, madridski in barcelonski župan, generalni ravnatelj ministrstev, predsedniki velikih posvetovalnih teles in predsedniki pokrajinskih odborov vladne »Patriotične unije«. Kakih 200 članov »parlament«, imenuje vlada. Nekaj pa jih izvolijo občinska in pokrajinska zastopstva.

Skupščina nima pravice izvoliti si predsednika, marveč ga imenuje vlada, kakor tudi dva podpredsednika in dva tajnika. Ostala dva podpredsednika in dva tajnika pa izberejo skupščinarji. Skupščina ima 11 komisij, ki šteje vsaka po 18 članov, skupaj torej 198. Skupščina nima pravice voliti članov v posamezne komisije, marveč jih kratkoma imenuje sam predsednik.

Diktator je določil, da bo ta »Narodna skupščina« trajala tri leta; vendar ji vlada lahko življenje podaljša ali pa skrajša. Zasedanje se je otvorilo pretekli ponedeljek in se zaključilo zadnjo soboto v juliju prihodnjega leta. Počitnice trajajo dvajset dni o Božiču in deset dni o Veliki noči. Vsak mesec bodo samo štiri plenarne seje. Komisije pa bodo zborovale trikrat na teden. Ministri niso primorani prisostvovati sejam, pač pa smejo poklicati komisije katerakoli člana skupščine, da se začasno udeležijo njihovega dela.

Od vlade imenovani predsednik ima ob-

sežene pravice. On določa v sporazumu z vlado dnevni red za plenarne seje in komisije, njemu pripada iniciativa za predlog, da se ta ali oni »poslanec« izključi iz »Narodne skupščine« in komisij.

Katere so tedaj pravice skupščinarjev, ki jih zakonski ukaz naziva »assembleistas«? Smeli bodo stavljati vladi vprašanja, zahtevati preiskavo o krivdi raznih vlad, ki so bile na krmilu po letu 1909, in o delovanih uprave. Vsaka taka zahteva pa se bo morala pisмено predložiti predsedniku Narodne skupščine. Ta jo izroči kompetentnemu ministru, ki tekem enega tedna odloči, če pride predlog skupščinarjev v poštev in se izroči pristojni komisiji v pretes.

Skupščinarji ne bodo uživali nikake imunitete izven poslopja Narodne skupščine. Udeleževati se bodo morali točno sej ali pa prosti za dopust. Kdor neupravičeno izostane tri mesece, izgubi mandat. Če se član komisije brez zadostnega opravičila ne udeležiti šestih sej, se odstavi in se postavi drug na njegovo mesto. Skupščinarji se kaznujejo z grajo, z začasno ali pa tudi popolno izključitvijo. Če izgorevajo nedostojne ali napadale besede proti dostojanstvu prestola, vlade, skupščine ali njenih članov.

Primo de Rivero je svojim skupščinarjem v naprej pristregel jezik. Nobena debata ne bo smela trajati več kot tri ure. Skupščinarji bodo smeli govoriti kvečjemu po 20 minut, za ministrov govor je določeno deset minut. Predsedniku skupščine in ministrom je dovoljeno govoriti največ 35 minut. Kdaj in kako se glasuje, odloči predsednik sporazumno z vlado. Nihče nima pravice vzdržati se glasovanja.

Kdor bo dvakrat izganjen iz zbornice, se sme črtati iz seznama skupščinarjev, če tako sklene skupščina. Virilisti izgube mandat, če so izgubili službo ali funkcijo, kateri dolgoletje svoje imenovanje.

Javne seje so pristopne občinstvu in novinarjem. Sej komisij se sme udeležiti vsak »poslanec« in tudi govoriti na njih, če mu dovolj predsednik komisije. Plenarne seje so tajne, če tako zahteva vlada ali če ukaže predsednik.

Glede obelodanjenja skupščinskih debat

se uvede cenzura. Predsednik »Narodne skupščine« lahko črta iz poročila za uradni list vse, kar se mu zdi neprimerno.

Nova španska »Narodna skupščina«, ki jo uvaja ob štirihletnici vojaške revolucije, bo, kot vidimo, navaden vladin posvetovalni organ in popolnoma nenevarno otrodže v rokah diktatorja generala Primo de Rivero.

Madrid, 11. oktobra. (be.) Otvoritev parlamenta je prisostvovalo več polkov vojskštva in 1000 policistov.

Avstrijsko gospodarsko posojilo v Angliji

London, 11. oktobra. d. Tu so se pričela pogajanja kontrolnega odbora Društva narodov z avstrijsko delegacijo zaradi novega posojila, ki naj ga Društvo narodov dá Avstriji. Avstrijska vlada prosi posojila 800 milijonov šilingov; najbrže pa bo zankrat dobila samo 60 do 80 milijonov. Kar se tiče garancij za to posojilo, ponuja Avstrija drugo hipoteko na carinske in tobačne dohodke, ki presegajo 4 do 5 krat znesek posojila. Obrestovanje novega posojila še ni določeno, utegne pa presegati obresti prejšnjih posojil Društva narodov. Novo posojilo bo razgrnjeno v Londonu in se bo glasilo na angleške funte. Posojilo se ima uporabiti izključno za produktivne investicije, predvsem za povzdigo mlekarstva in izgraditev kableske mreže.

S kongresa lig Društva narodov

Sotija, 11. oktobra. d. Svet zveze lig Društva narodov je razpravljajal o predlogu avstrijske delegacije, ki bi se dal preiskati današnji položaj Avstrije od politične in gospodarske komisije zveze lig in naj bi se o tem storili primerni sklepi. Ta predlog pa je zadel na odpor zlasti francoske in italijanske delegacije, ki sta izrekli sum, da hoče Avstrija na ta način le preje priložnost za zaželenega Anschlusa. Končno je svet sprejel od italijanske delegacije stavljen in od rumunske delegacije dopoljen predlog, po katerem se samo gospodarski komisiji daje naloga, da preišče gospodarska in finančna sredstva, ki bi bila v stanu zboljšati položaj Avstrije v okviru obstoječih pogodb. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Novosti iz letalskega sveta

Kodanj, 11. oktobra. d. Tu pričakujejo v prihodnjih dneh prihoda mlade ameriške letalke Francis Wilson - Grayson, neakine prejšnjega predsednika Wilsona, ki hoče poskusiti polet iz Oldharda na vzhodni obali Amerike v Kodanj.

Newyork, 11. oktobra. (be.) Danes je startala na letalu Sikorski nekakinja predsednika Wilsona za polet preko Oceana na Dansko.

Batavia, 11. oktobra. d. Poročnik Koppert, ki se je 1. oktobra s svojim letalom dvignil iz Amsterdama na polet v Batavio v nizozemski Indiji, je včeraj zjutraj dospel semkaj. Preletel je skoro 15.000 km dolgo pot v devetih etapah. To letalo je prvo, ki je preneslo pošto iz Nizozemske v nizozemsko Indijo.

Paris, 11. oktobra. (be.) Francoska letalca Costes in Le Brix sta prispela v St. Louis v Senegalu.

Akcija Društva narodov proti opojnim sredstvom

Zeneva, 11. oktobra. d. Tako znava opijska komisija je sprejela poročilo, ki se ima predložiti Svetu Društva narodov in ki se bavi v prvem redu z vprašanjem tihotapstva z opojnimi strupi. V tem poročilu ugotavlja komisija, da je najvažnejše sredstvo za pobujanje tihotapstva ratifikacija in izvedba ženevske konvencije od februarja 1925. Dokler ta konvencija ni v veljavi, je uspešno pobujanje tihotapstva nemogoče. Za uveljavljenje te konvencije je potrebna ratifikacija od strani sedmoro držav, ki so članice Društva narodov. Dosedaj pa so jo ratificirale šele tri države. Komisija je ugotovila, da obstoja še vedno jako obsežno tihotapstvo. Vendar je opaziti tudi že intenzivnejše sodelovanje držav pri pobujanju istega. Sistem uvoznih in izvoznih certifikatov se je dobro obnesel, a je potrebno, da se ta sistem splošno v vseh državah uvede.

Zastopnik Italije v opijski komisiji je izjavil novinarjem, da je italijanska vlada v nasprotju z drugimi vladami mnenja, da tihotapstvo z opojnimi sredstvi ne pomenja, ampak da se čimdalje bolj in stalno širi. Civilizacija zapadnih dežel je s tem ogrožena in lahko se govori o nekakih »vojni« s strupenimi plini v miru. Protizakonito trgovino z opojnimi strupi bo mogoče za tretji le, če se uvede kontingentacija produkcije in končno državni monopol.

Socialistična zmaga v Lodzu

Lodz, 11. oktobra. (be.) Pri občinskih volitvah so dobili socialisti večino. Nemci so prejeli 24.000 glasov. Za komuniste je glasovalo 48.000 volilcev.

Ameriško posojilo Nemški komercialni banki

Newyork, 11. oktobra. (be.) Pogajanja za 200 milijonsko dolarsko posojilo Nemški komercialni banki so bila uspešno zaključena. Posojilo se obrestuje po 5 in pol odstotkov.

Eksplodija dinamita

Trst, 11. oktobra. s. Iz Sežane javljajo: Pri nekem vojaškem oddelku, zaposlenim s popravljanjem cest, je eksplodiral zaboj z dinamitom. Dva vojaka sta bila ubita, en narednik in sedem mož pa težko ranjenih.

Eksploatacija ruskih zlatih rudnikov

Moskva, 11. oktobra. (pa.) Svet komisarjev je podpisal dekret, s katerim se podeljuje neki norveški družbi v pokrajini Bursjaska eksploatacija zlatih poljan.

Nenadna stavka na berlinskih podzemskih železnicah

Berlin, 11. oktobra. (be.) Na podzemskih železnicah je izbruhnila nenadoma stavka. Delavstvo in uradništvo je bilo popolnoma presenečeno in je le s težavo doseglo svoje tovarne in urade. Železničarji zahtevajo osemurni delavnik in povišanje plač. Preti tudi stavka šoferjev.

Trajno sodelovanje med radičevci in SDS

Sporazum med gg. Pribičevićem in Radićem

Zagreb, 11. oktobra. Današnji radičevski »Narodni Val« poroča iz Beograda: »V nedeljo dne 9. t. m. so se sestali predsednik HSS Stjepan Radić in narodni poslanec Pavle Radić s predsednikom SDS g. Pribičevićem in poslancem SDS dr. Popovičem na prijateljskem kosilu pri narodnem poslancu dr. Drlijeviću v Zemunu. Ostali so zbrani vse do pol 7. zvečer v prijateljskem razgovoru, ki so se ga udeleževali prisotni. V razgovoru so si izmenjavali misli, pri čemer sta dajala gg. Radić in Pribičević politične informacije. G. Pribičević je pri tej priliki med drugim na kratko poročal tudi o svojem zadnjem razgovoru s predsednikom Demokratske zajednice g. Davidovićem. To poročilo priča, da ostane g. Davidović zvest sebi in veliki ideji prave demokracije, ki jo je treba čim prej in brez odlaganja oživotvoriti z ono demokratiško parlamentarno večino, ki jo je narod izvolil o priliki zadnjih volitev.

Pri tej priliki je bilo tudi dogovorjeno in ugotovljeno, da je glavna točka in stalna linija politike in taktike HSS in SDS ta, da HSS ne gre v nobeno kombinacijo brez SDS a prav tako tudi ne SDS brez HSS.

Razgovor se je vršil tudi o občinski in občinski samoupravi v trajnem sodelovanju med obema strankama, ker smatrata obe stranki samoupravo za glavni temelj naše narodne in državne politike. Tudi v vseh ostalih notranje-političnih vprašanjih je bilo ugotovljeno popolno soglasje i v naziranjih i v enotnosti metod praktičnega dela.

Ofenziva pekingških čet

Peking, 11. oktobra. d. Obenem s prošlavo 16. obletnice ustanovitve republike, so čete pekingške vlade podvezle ofenzivo proti guvernerju v Čangšiu in z njim zvezanemu generalu Fengu. Prva poročila javljajo o uspehih Čangšiolina. Po dosedanjih vestih znaša število mrtvih, ranjenih in vjehtih nasprotnikov preko 10.000 mož.

Cosgrave izvoljen za predsednika

London, 11. oktobra. Za predsednika izvrševalnega sveta irske svobodne države je bil izvoljen s 76 glasovi Cosgrave. Proti je glasovalo 70 poslancev.

„Vreme“ o vladni krizi

Beograd, 11. oktobra. r. Današnje »Vreme« piše pod naslovom »Koalicija v krizi« med drugim sledeče: »Čim se je snoči v političnih krogih zvedelo za to, da so najodličnejši demokratiški prvaki na snočnji seji demokratskega kluba zahtevali, da mora demokratska zajednica reklamirati zase brezpogojno ministristvo notranjih zadev, je prevladalo splošno prepričanje, da stojimo pred razpadom demokratsko-radikalne koalicije ali pa v najboljšem slučaju pred razcepom demokratske stranke.

Radikali so takoj izjavili, da ministrstva notranjih zadev ne dajo iz rok. Naglasili so pa, da obstoje tudi še druge kombinacije brez demokratske stranke ter da je možno nadaljevanje sedanje demokratsko-radikalne koalicije samo pod pogoji, ki so bili sprejeti in odobreni na podlagi svoječasnega sporazuma med gg. Vukičevićem in dr. Marinkovićem.

V radikalnih vrstah se zlasti podčrtava incident, ki se je pripetil v verifikacijskem odboru o priliki razprave o čačanskem srozu, kjer je vsa opozicija glasovala proti demokratom in za radikalnega poslanca, kojega mandat so demokrati osporili. Tako so demokrati prvič od kar so v koaliciji z radikali, ostali osamljeni. Radikali smatrajo, da je to glasovanje v verifikacijskem odboru zelo značilno in da lahko v gotovi meri predstavlja sliko bodoče vladne koalicije, ki bi jo tvorili radikali in radičevci.

V zvezi s tem citira »Vreme« poročilo Radičevega »Narodnega Vala«, v katerem med drugim navaja, da je bil o priliki sestanka med gg. Radićem in Pribičevićem v Zemunu sklenjen sporazum v tem smislu, da nobena stranka ne gre v kombinacijo z radikali brez druge.

Poljsko-litovski konflikt

Varišava, 11. oktobra. d. Poljski kabinet je na svoji večernji seji, ki je trajala pozno v noč, sklenil na vsak način preprečiti zatiranje poljske manjšine v Litvi. Kakšne ukrepe misli vlada storiti, o tem pa še ni nič znanega.

Včerajšnji kritični dan v poljsko-litovskem konfliktu ni prinesel novega poostitve, ampak preje neko ublaženje položaja. Tudi proslava obletnice osvobodjenja Vilna ni imela značaja kaknega izzivanja, ker se maršal Pilsudski je poslavil ni udeležil.

Naši kraji in ljudje

Redukcija srednjih šol

Ko smo l. 1923. v ministrstvu prosvete sestavljali proračun, je takratni minister g. Miša Trifunović v uvodu označil smernice in rekel, da moramo v prvi vrsti skrbeti za pokrajine, ki so zostale v prosveti. Ker sem se bal, da bi se za tem načelom mogle skrivati kakšne redukcije v naših krajih, sem se oglašil k besedi. Pritrdil sem temu načelu, toda poudarjal sem, da se s tem ne sme zvezati nazadovanje prosvete v naših krajih, da ne poreče naš narod: »Kar nam je mačeha Avstrija dala, to nam sedaj jemlje mati Jugoslavija.« Minister je takoj pregnal mojo bojazen, je točneje objasnili gornje načelo in zavrževal, da počne rušiti tega, kar obstoji, da pa je pravično in za razvoj celote pravilno, da naprednejše pokrajine nekoliko počakajo na svojem sedanjem nivoju in da se njihovo napredovanje vrši počasneje, dokler jih zaostale pokrajine ne dosežejo, potem pa bomo vsi skupaj napredovali enakomerno. To je bilo pravilno stališče.

Letos pa je to stališče prevrženo. Vsi smo že pozabili na določbe finančnega zakona o redukciji srednjih šol. Starši so poiskali svojim sinovom in hčeram stanovanje in jih vpisali v srednje šole, ki so jih obiskovali lani. Ko so šole že delovale, ti nenadoma pride vest o redukciji. Redukcija bi se morala izvršiti pred začetkom šolskega leta, če že mora biti. Seveda je to bilo ravno pred votvami in zato je prebivalstvo prizadetih krajev tem bolj razburjeno, ker smatra to redukcijo ko volitivah za neko politično »podvalo«.

Ali je bila redukcija srednjih šol potrebna? V glavnem se navajata dva vzroka za redukcijo: finančno stanje države in nadprodukcija inteligentnega proletarijata. Finančno stanje države je gotovo močan razlog, ki se da težko pobijati. Dvomim pa, da bo v tem pogledu uspeh popoln. V mestih, kjer je več srednjih šol, dijaki reducirane srednje šole prestopijo v druge, ki bodo zaradi tega dobile nove paralelke, izdatki za državo ostane več ali manj isti. Prebivalstvo v takšnih mestih tudi ni preveč prizadeto. Dobiček za državno blaginjo pride v glavnem le iz redukcije v onih mestih, kjer je bila samo ena srednja šola. Tam pa je učinek za prizadete starše katastrofalen in prihranek države ne odtehta škode, ki jo trpi prebivalstvo.

Drugi razlog za redukcijo — nadprodukcija inteligentnega proletarijata — me spominja na avstrijske reforme leta 1908. in 1909. Na srednješolski anketi leta 1907. na Dunaju se je tudi povdar-

jala nadprodukcija inteligentnega proletarijata, a sledeče reforme so poleg mnogih koristnih stvari prinesle nove predpise o klasifikaciji in so olajšale napredovanje slabih dijakov, kar je neizogibno moralo imeti za posledico dovažanje nadprodukcije. Isti pogrešek dela naša prosvetna politika. Odpravljen je sprejemni izpit; v srednje šole lahko vstopi vsak, ki je dovršil 4 razrede osnovne šole, naj jih je dovršil dobro ali slabo, naj je sposoben za študij ali ne. V 4 letih je srednja šola izbrala dijaški materijal, odstranila nesposobne, sedaj pa država onim, ki so sposobni za nadaljevanje študija, zapre vrata v 5. razred! Naj se poostrijo pogoji za sprejem v srednje šole in za napredovanje iz razreda v razred, pa se bo samo po sebi znižalo število srednješolcev; oni, ki ostanejo, bodo nekaj znali!

Druga demagoška neodkritost v naši srednješolski politiki je odprava šolnine in vpisnine. Vpisnina se je sicer zopet pojavila v obliki kolkovine na prijavnicah, toda šola nima nič od nje. Nekdaj pa so šole z vpisnino nabavljale krasne zbirke učil. Šolnina je na večjih zavodih znašala toliko kakor letne plače 3 do 4 profesorjev, čeravno so pridni in revni dijaki bili oproščeni. Če bi mi danes še imeli šolnino, ne bi trebalo reducirati srednjih šol. Šolnina bi tudi dobro vplivala na pridnost dijakov, marsikateri zanikrnez bi izstopil zaradi šolnine in s tem bi se zopet nekoliko reguliral obisk srednjih šol.

Res je, da je šolnina odpravljena z ustavo. V prvih letih svobode smo pač mislili, da moramo imeti povsod najbolj svobodoljubna določila. Življenje pa je trdo, naša disciplina slaba in prišli smo tako daleč, da od same svobode ne moremo več živeti. Treba bo vajeti napeti. Toda vse se mora delati sistematično. Šolstvo ne trpi akrobatskih skokov med šolskim letom. Nekdaj je bilo celo v zakonu določeno, da profesor sme biti penzioniran le ob koncu šolskega leta, da bi se delo med šolskim letom vršilo kolikor mogoče nemoteno. Uveljaviti se mora splošno načelo, da se vse izpremembe in reforme v šolah izvedejo ob koncu šolskega leta, oziroma pred začetkom novega šolskega leta. F. Vajda.

Skupščina Narodnega ženskega saveza

se bo vršila v Sobotici 16., 17. in 18. oktobra. Seja uprave bo 15. t. m., v soboto popoldne, in naj bodo navzoče vse članice uprave. Program skupščine je naslednji:

Prvi dan: Poleg običajnih formalnosti predavanje g. Mileve Petrovičeve, profesorice iz Beograda: »Vojna obveznost za žene.« Drugi dan: Predavanje g. Milke Umbergerjeve, učiteljice iz Ljubljane: »Vzgoja in pouk na osnovnih in meščanskih šolah ter na učiteljskih s posebnim ozirom na žensko mladino.« G. Ilena Markovičeva, učiteljica v penzili iz Beograda in g. Poznanska, učiteljica iz Pančeva pa poročata »O strokovni ženski šoli«. Popoldne referat dr. Zdenke Smrekarjeve, ravnateljice gimnazije v Zagrebu, in gospe Darinke Stojanovičeve, profesorice v Beogradu: »O reorganizaciji srednjih šol« ter dr. Vere Mihaljišnjevičeve iz Zagreba: »O higijeni v šoli«. Tretji dan: Resolucije, volitve nove uprave, predlogi in vprašanja. Popoldne poslovilni sestanek.

Društva naj pripravijo imena članic, ki so udeležijo skupščine, direktno na naslov: g. Mica Radčić, predsednica »Dobrotvorne zadruge Srpkinja« v Sobotici. Preskrba: Vse udeležence bodo stanovali v hotelu, kjer bodo imele vso oskrbo ter plačajo za stanovanje in hrano 70 Din dnevno.

Ministrstvo prometja je dovolilo polovično vožnjo pod br. 20490 za vse vlake. Treba je torej kupiti celo vozno karto (ne pozabite na mokri žig!), ki velja tudi za povratek na podlagi potrdila, ki se dobi na skupščini. Brzovlak bo imel direktni voz Ljubljana-Vinkovci-Subotica. Minister prosvete je pod br. 12948 odobril dopust za 4 dni, ne v številni poenovanje, vsem učiteljicam in profesoricam. Istotako minister zdravlja pod br. 44306 vsem zdravnicam, ki so v državni službi.

Slovenski del uprave želja, da pride na

skupščino vsaj ena slovenska zdravnica in ena srednješolska profesorica, ker je to neobhodno potrebno glede na važnost referatov o reorganizaciji vzgoje in pouka ter o higijeni v šoli.

Slovenski del uprave NŠS.

V pomoč vojnim žrtvam

Zanimanje in skrb za naše invalide, vdove in sirote vedno bolj pojemata, kolikor bolj se oddaljujemo od svetovne vojne. Vprašanje vojnih žrtve odvisi veliko od javnosti, ker sama državna skrb ne more biti zadostna. Veliko je zagrešenega nad to bedno rajo po krivdi javne brezbržnosti. Invaljd nima kruha, nima zasluzka, ne eksistence. Enako tare beda in skrb matere vojne vdove z nedoraslo deco. Vrste bridko decimira smrt.

V obupnem položaju si pomagajo vojne žrtve same; vodilo socialno borbo in svoje lastne akcije v gmotno pomoč najbednejšim. Njihov začetnik — lastno udruženje — si prizadeva za vsakovrstne akcije v ta namen. O priliki žalnega dne, ko se spominjamo svojih mrtvih tovarišev, padlih in umrlih, hočemo letos prirediti v Ljubljani cvetlični dan. Iz njegovih dohodkov hočemo pomagati najbednejšim članom in članicam. Stopil bomo na ljubljanske ulice in pričakujemo odziva občinstva za naš plemeniti namen. Vsak najmanjši odkup za cvetlico bo koristil resničnim revežem. Kdor se bo hotel plemenitosti izkazati, naj blagovoli kupiti odkupnj znak, kateri se že sedaj prodaja po ljubljanskih trafikah, na cvetlični dan pa pri nabiralcih.

Pomagajte vojnim žrtvam! Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani.

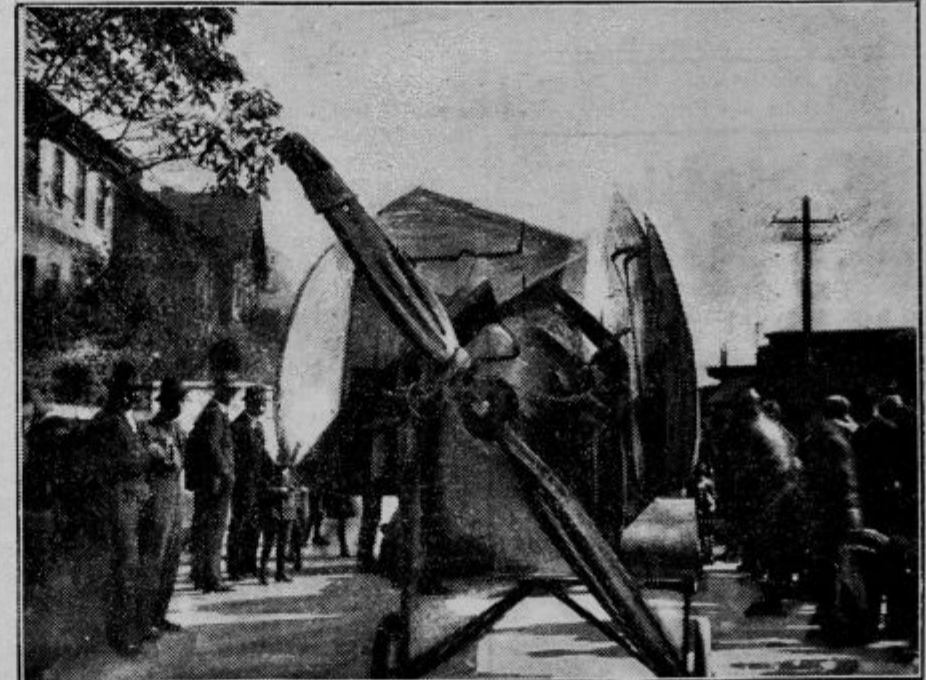
Sumljiv piskrovez

Ptuj, 11. oktobra. Zadnje dni se je klatil po Ptujtu in okolici sumljiv starejši piskrovez. Prodajal je razna obešala in žice za obleko in drugo, češ, da te predmete sam izdeluje ter se s tem skromno preživlja.

Prisel je v petek v neko gostilno na Bregu pri Ptujtu. Bil je zelo zgovoren, ponujal je svojo robo in vso zalogo razprodal, nakar si je privoščil nekaj četrtink jabolčnika.

Avijon »Ljubljana« pri startu v Žirovnici

Avijon »Ljubljana« pri prevozu s postaje na Jesenicah v Žirovnico

Foto V. Šetinc, Jesenice.

Govor je nanesel na to in ono; mož je rad pripovedoval. Zatrjeval je, da je iz Hanovra pripovedoval je svoje življenjske dogodoljaje, med drugim, koliko sveta je videl kot pomorščak nemške mornarice itd. Prišel je prepevati slavošpev Hindenburga, povzdigoval ga je v deveta nebesa, blatil pa našo »balkansko« upravu. Zdihoval je, da so si ti »proletki Srbi« prilastili tudi prekrasni »Steierland« in tako ...

Mož se ob hudi vžhičnosti in ob sramotenu naše uprave pač ni zavedal, da je med njegovimi vernimi poslušalci tudi oko postavice Ko je zabavljana bilo dovolj, je detektiv M. pozval tujca, naj plača ceho ter naj mu sledi na urad. Mož je bil v hipu presenečen. Odzval se je pozivu ter spotoma obkadal uradnega organa z raznimi psovkami.

Na stražnici je oddal razne listine, med njimi legitimacijo, glasečo se na Maksu Rosenbergija. Zatrđil pa je takoj, da to ni njegovo pravo ime, marveč da se piše Oskar Werner, rojen v Ptujtu l. 1866., da pa mu župni urad v Ptujtu tukaj rojstva ne prizna zaradi česar se od l. 1909 poslužuje listin M. Rosenbergerja, ki jih je baje dobil v Rimu, odkoder je bil odgonskim potom odpremljen na Reko. Med drugim je pristal, da so ga imele jugoslovenske oblasti zadnji čas zaradi suma špijonaže zaprtega štiri mesece v Zagrebu.

Kdo je zagonezni piskrovez? Werner ali Rosenberg? Potepuh ali špijon? Za piskroveza je mnogo preučin in prebrisan. Zadevo proučuje ptujski sodišče.

Veselega prošenja žalostni konec

Zagorje ob Savi, 10. oktobra

Delavca Jože Pfeifer in Jože Kokec sta prišla v nedeljo na žegnanje k Sv. Urhu nad Zagorjem. Ko je bila že vsa družba prijetno razigrana, sta se oba tovariša sporekla. Med besedičenjem pa je pograbil Kokec nož in ga porinil Pfeiferju v levo stran života. Pfeiferja je to seveda pogrelo, izdrl si je nož iz rane, a mu ga je njegov nasprotnik izbil iz roke. To je napadenega Pfeiferja še bolj raztogotilo. Vrgel se je na Kokca, ga podrl na tla in začel biti po njem.

Na tleh ležeči Kokec je dobil hude poškodbe. Ko so videli gostje, da postaja spopad čim dalje opasnejši, so oba pretepača razdružili. Da obvarujejo Kokca pred nadaljnjimi napadi, so ga potegnili v klet in ga zaklenili, kjer ga seveda Pfeifer, ki je

Danes nepreklicno zadn ikrat!
Veleftim sezije 1927-28
Bela sužnja
Vlastimir Gajdarov, Liane Haid
Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.
Telefon 2730. KINO «DVOR»

hotel obračun s Kokcem na vsak način okončati, ni našel.

V pretepu poškodovani Kokec je moral iskati pri zdravniku bratovske skladnice dr. Cizlju pomoč. Po zdravnikovi ugotovitvi so poškodbe, ki jih je dobil ranjenec, težkega značaja. Z nekim toplim orodjem je dobil po glavi udarce, katerih posledice so krvne podplutbe. Posebno hudo je prizadet njegov slušni organ. Kokec ne sliši na razdaljo pol metra prav nič več. V svrhu okrevanja mu bo potrebno dolgočrajno zdravljenje.

Skok blazneža iz drvečega vlaka

Naveren in nasilen umobolnež ušel med vožnjo v umobolnico.

Litija, 11. oktobra. Z današnjim osebnim vlakom, ki prihaja v Ljubljano ob 14. popoldne, se je vozil tudi transport duševno bolnih. Avstrijske oblasti so namreč pozvale našo upravo, naj pošljejo spremstvo po duševno bolne, ki se nahajajo v velikem zdravilišču Feldhofu pri Gradcu, pa so naši državljani. Odšlo je nekaj paznikov in paznic, ki so v posebnem oddelku čuvali več moških in ženskih bolnikov.

Med umobolnimi je bil tudi 35-letni Fran Štachel, ki je bil že prej v zavodu na Studencu, pa se mu je posrečilo, da je ob ugodni priliki ušel; ušli so ga šteje avstrijski obmejni stražniki ob prestopu meje. Oddan je bil nato v Feldhof. Stražniku, ki je med vožnjo čuval Štachla, je bilo naročeno posebno strogo nadzorovanje. Kmalu, ko je vlak zapustil litijsko postajo, je že Štachel na stranišču. Paznik ga je povedel do vrat, a naenkrat je opasnih blazin s silo zaklopil vrata klozeta in se zaklenil. V trenotku nato se je že spenjal skozi straniščno okno. Bilo je to na ovinku, preden zapelje vlak na most čez Savo, pri gradu Ponoviče. Stražnik je sicer skušal skozi bližnje okno zadržati umobolneža, a ga ni mogel ustaviti; sunek, ki ga je povzročil ovinek, je iztrgal Štachla iz rok čuvalja in nesrečnika je vrglo z vlaka.

Čuvaj in v bližini stoječi potniki so videli, kako se je Štachel prevesil, nadaljni prizor pa jim je zakril ovinek. Mesto da bi čuvalj takoj potegnili zaslon zavora, je javil dogodek službujočemu železniškemu uradniku v Kresnicah.

Ostale bolnike so odvedli v zavod na Studencu; o izginilem Štachlu, ki je opasen in nasilen tip blazneža, pa so obvestili žandarmerijo.

Zaradi nogometne žoge utonil v Savi

Kranj, 10. oktobra. Včerašnje nedeljsko popoldne je namenilo več kranjskih fantov, med njimi tudi 16-letni Milan Jakš, stanujoč v Rožni ulici št. 62., prebitu z nogometno igro. Za igralni prostor so si izbrali travnik, ki leži ob steku Kokre in Save tik pred tovarniškimi objektii usnjarne Jean Pollak za Gorjančovo pristanišče.

Med igro pa je eden izmed igralcev brcnil žogo, da je zletela čez grmovje v vodo. Jakšet se je zdelo žoge škoda in je stekel proti reki, medtem ko so ostali tovariši čakali na travniku, da se vrne z žogo. Ker je obrežje precej zaraščeno z grmovjem in drevjem, niso mogli videti, kaj se je medtem Jakšetu zgodilo. Žoga je padla v vodo v smeri, kjer se stekata strugi Kokre in Save. Fant, ki je bil plavanje nevešč, je stekel sukajo in šel v vodo. Zabredel pa je v globočino, zaradi česar se je vrnil nazaj. Valovi so žogo medtem nosili naprej. Sedaj je Jakše hitro stekel še hlače in stekel nižje po bregu, da počaka žogo. Šel je zopet v vodo in se bližal žogi. Ker je bil z roko že prav blizu žoge, ga je to premetilo in niti ni zapazil, da stopa v vedno večjo globino, dokler ni nenadoma izgubil tal. Nenadoma je izginil pod valovi ter ga ni bilo več videti na površju. Verjetno je tudi, da je fant, ki je vroč in spehan od igre skočil v mrzle valove Save. Prijel tudi krč.

Tovarišem se je zdela Jakšetova odsotnost sumljiva ter so hiteli gledat na obrežje. Toda njega niso opazili več, pač pa so našli na obrežju njegovo obleko. Jakše se je učil krojaštva pri tukajšnjem krojaču Ivanu Engelmanu in je ravno pred kratkim prestal vaješko dobo. Trupla kljub intenzivnemu iskanju še niso našli.

NOVOROČNI Z ŽIGOM
KEJOČ
so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Sveta gora

Pretrčljiva tragedija človeške zvestobe. — Usodna zmotna zaročenca. — Navidezna nezvestoba vzrok strašne smrti dveh prijateljev. — Rešilne ekspedicije. — Sneženi vihar. — Velike zimske športne tekme na smučeh. — Veličastna panorama planin v večnem ledu in snegu. — V glavnih vlogah znana športnika in slovitca plezalca Hannes Schneider in Louis Trenker ter slavna svetovnoznana plesalka Leni Riechenstahl. — V sled ogromne dolžine filma predstave ob 4., 7/8., 8., 9/10.

Elitni kino Matica. — Tel. 2124.

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama. Sreda 12.: Wilde: Idealni soprog. Premierski abonma

Opera. Sreda 12.: zaprto.

Mariborsko gledališče. Sreda, 12.: »Bajadera«. C.

Premijera Wildeovega »Idealnega soproga«. Ponovno opozarjamo na današnjo premijero le duhovite in napete Wildeove igre v širih dejanjih. Kakor nam Wilde v »Pahljači lady Windermere« slika nesrečno žensko, je v tej igri problem obrnil. Tu vidi-mo nesrečnega moža. Režira gosp. Milan Skrbina, nastopi pa ves dramski ansambel. Predstava spada med premijerske abon maje.

K poročilu o »Faustu«. Pozabil sem v svojem včeršnjem referatu o »Faustu« omeniti tudi g. Cirilo Medved — Škerljevo. Isto se je zgodilo tudi prijatelju poročevalcu »Slovenskega Naroda«. Prav z veseljem pozdravljam na opernem odru gospo, ki se je po daljšem preselstvu vrnila nanj. Pela je v »Faustu« Marlo Schwertle in moje zadovoljstvo. Mislim, da se bo iz te, ne baš

mnogo pomembne vloge kmalu povspela višje in višje. V poročilo se je vrnilo tudi dokaj tiskovnih pomot, ki pa mojo vest prav nič ne obremenjujejo. Današnja Traviatu je bila taka, kakor zadnjič. K tedanjemu poročilu nimam pripomniti ničesar. —

Uspehi Zvonimirja Rogoza v Pragi. Naš praški dopisnik nam poroča: Dne 6. t. m. je nastopil v Stavovskem (Narodnem) divladu v naslovni ulogi Hamleta režiser ljubljanske drame gosp. Zvonimir Rogoz. Imel je zelo časten uspeh. Čeprav ni bilo za njegov nastop skoraj nobene reklame, je jugoslovanski gost privabil v gledališče številno občinstvo. Predstava je bila povsem zadovoljivo občinska, dasi so listi pristavili, da bi bil obisk lahko glede na gosta še boljši. Vsi dnevnikli so zabeležili nastop gos-p. Rogoza, ne iz kake dolžnosti napram slovenskemu gledališču in tudi le iz kurtoazije je napravil gostu, marveč zaradi tega, ker je bil praški nastop gos-p. Rogoza v resnici zelo dostojen. Praške igralce, ki so igrali v začetku dokaj ravnođušno, očitno zaradi težav, ki jih je delal jezik (gosp. Rogoz je igral slovenski), je igra našega gosta kmalu potegnila k sebi in jih razblijala, tako da so bili tudi partnerji na dostojni višini. Gledališka Praga, ki še dobro pomni sijajno figuro Vojana v ulogi Hamleta, je imela pra-

vi umetniški užitek in z vseh strani se sliši velika hvala našega umetnika.

H. Koncertna turneja pevskega zbora Glasbene Maticе v Ljubljani. Pevski zbor Glasbene Maticе v Ljubljani priredi sredi meseca marca 1928 koncertno turnejo po Čehoslovaškem in koncertira v sledečih mestih: Praga, Plzen, Budjovice, Brno, Olomuc, Bratislava. Slednjič nastopi tudi na Dunaju. Odbor Glasbene Maticе in odbor pevskega zbora delata vse priprave. Te dni odide zastopnik odbora na Češkoslovaško radi podrobni pripravi in aranžiranju koncertov. Pri teh koncertih nastopi celoten Matični mešan in moški zbor pod vodstvom ravnateljca Hubada. Izvajal bo najboljši slovenski vokalni program. To bo prvi nastop Glasbene Maticе v češkoslovaški republici.

Življenje svetih bratov Cirila in Metoda. Ta oratorij, delo zagrebške glasbeni-ka prof. Širole se bo dne 17. t. m. izvajalo v zagrebškem gledališču. Oratorij, katerega bodo peli Kolaši pod vodstvom dirigenta gosp. Srečka Kumarja v kratkem tudi v Ljubljani, je dosegel na letošnjih mednarodnih glasbenih svečanostih v Frankfurtu velik uspeh. Solistovski partije oratorija izvajajo: Josip Križaj, Julij Bettelet ter Vekoslav Klasič. Izvedba v Zagrebu bo popolna, t. j. pel se bo tudi tretji del »Pri Slovanih«, ki ga so morali pevci radi omejenega časa v Frankfurtu izpustiti.

Koncertna matineja Zagrebškega Tria s klavirjem v Celju. V nedeljo, dne 18. t. m. ob 11. popoldne se vrši v celjskem Narodnem domu (hotel Union), v mali dvorani

koncertna matineja Zagrebškega Tria s klavirjem. Sodelujejo gg. ravnatelj Karel Sancin (gostji), ga. Elvira Marsičeva, profesorica zagrebške akademije (klavir), prof. Rudolf Matz (violino) in Dušan Sancin (viola). Novoustanovljeno združenje pod vodstvom prof. K. Sancina s sedežem v Zagrebu namerava prirediti celo vrsto koncertov v naši državi. Spored celjske produkcije objavimo prihodnje dni. Natančne informacije na lepahih.

Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Vsebinska 9. in 10. zvezka (Ivanovič del. 16 strani). Slovenske narodne pesmi: M. Hubad »Gor čez jezero«, dr. A. Schwab: »Tri prleške narodne«, L. Zepič »Oj, dobro jutro mamica«, C. Pregelj »Ena ptička priletela«, J. Pavčič »Narodna napitnica«, Z. Prelovec »Ena tička priletela«, E. Adamič »Preizkušena zvestoba«. (Mešanji zbori.) Književna priloga 10 strani: Pesmi ž Srečka Kosovela, Vlad. Kapusa, G. Strniše in D. Gorinka. A. Dobronič: Reakcija i depresija u našem muzičkom životu. E. Adamič: Slovenske narodne pesmi (pripombe k današnji glasbeni prilogi »Zborovce«). Dr. A. Schwab: Vigred se povrne — nagrobnica? — Naši skladatelji. Pevska društva. Nove skladbe in izdaje. Glasbeni listi. Opera in koncertna kronika. Razno. Listnica uredništva in uprave. — Le na naročnina na »Zborov« le 40 Din. Podpirajte jih! — Naročniki dobe to številko koncem tedna. — Kdor ni poravnal naročnine za drugo polletje 1927, tega zvezka ne dobi več!

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** Kakor »Službene Novine« popravljajo, je inženjer Dušan Serbec imenovan za izrednega (ne za rednega) profesorja na tehnični fakulteti univerze v Ljubljani. Jaroslav Slezak, redni profesor na tehnični fakulteti v Ljubljani je pomaknjen v višji plačilni razred, arhivski uradnik pri rudarstvenem oblastvu v Ljubljani Josip Jurčić pa je pomaknjen v I. skupino III. kategorije. Trajno pa sta upokojena arhivska uradnika Fran Kristan pri velikem županu v Ljubljani in Leopold Seljak pri sreskem poglavarstvu v Kamniku.

* **Konferenca jugoslovenskega episkopata v Zagrebu.** Včeraj se je pričela v nadškofjskem dvorcu v Zagrebu konferenca vseh jugoslovenskih škofov pod predsedstvom zagrebskega nadškofa dr. Ante Bauerja. Konferenci prisostvujejo nadškof beograjski Ivan Rodić, vrhbosanski dr. Ivan Šarič in barski dr. Josip Dobričić, škofje: ljubljanski dr. Anton Jeglič, mariborski dr. Andrija Karlin, dujski dr. Josip Marušić djakovski dr. Anton Akšamović, križevački (unijatski) dr. Dionizije Njarady, banjaluški Joso »Garič«, mostarski Alojzij Mišić, splitski dr. Kvirin Bonefatić, šibenški dr. Jeronim Mileta, hvarski Miko Pušić, namestnik škofa dubrovaškega škof Vlaho Bartić, namestnik škofa kotorskega Anton Milošević in apostolski administrator bački škof Lajoš Budanović. Škofovska konferenca bo trajala štiri dni ter bodo nato izdali službeni komunikacije. Kakor nam poročajo, ne bodo na tej konferenci razpravljali o vprašanju jugoslovenskega kardinala, ker je bolj važno sklepanje o konkordatu med našo državo in Vatikanom.

* **Praktični staž po absolviranih medicinskih študijah.** »Uradni list« objavlja v 104 letošnji številki pravilnik o praktičnem stažu po absolviranih medicinskih študijah. Praktični staž traja leto dni in sicer šest mesecev v kurativni in šest mesecev v preventivni medicini. Ta staž smejo opravljati samo osebe z diplomom doktorja medicine domačih univerz ali z nostrificiranimi inozemskimi diplomami.

* **Nemški gostje v Dubrovniku.** V Dubrovnik je predvčerajšnjim prišel princ von Sachsen-Meininingen s svojo rodbo. Na izletu na Srđ je imel pri trdnjavi incident s stražo, zaradi česar so se naše oblasti opravičile princu. V hotelu »Imperial« se je nastanil tudi nemški admiral von Lange.

* **Naši dimnikarji pri ministru trgovine.** Delegati dimnikarjev iz Ljubljane in Zagreba so predvčerajšnjim poselili ministra trgovine dr. Spaha. Zanimali so se za nekatere stanovska vprašanja povodom pričakovane zakona o dimnikarski obrti, ki bo veljaven za celo državo.

* **Učitelji naj ne hodijo v Beograd brez dopusta.** Iz Beograda poročajo: Vsi učitelji in učiteljice, ki dohajajo zaradi informacij v Beograd, se opozarjajo, da v bodoče ne bodo sprejeti v nobenem odseku ministrstva ako se ne izkažejo za objavo da jim je odobren dopust. Šefi odsekov sprejemajo samo od 11. do 12.

* **Razdelitev diplom in pohvalnic uspešnim bikorejcem v mariborski oblasti.** Mariborski okrajni zastop razglašja, da se bo vršila slovesna razdelitev diplom in pohvalnic uspešnim bikorejcem leta 1927. dne 15. t. m. ob 10. dopoldne v sejni dvorani Okrajnega zastopa Maribor, Koroška cesta št. 26-II. Ob tej priliki se bo vršilo tudi strokovno predavanje o živinoreji. Živinorejci se vabijo, da se udeležijo zgornje razdelitve diplom in pohvalnic ter predavanja.

* **Iz vrst kronsko upokolenih orožnikov** smo prejeli naslednje pismo s prošnjo za objavo: Velika krivica se je zgodila kronsko upokolenim orožnikom. V smislu odloka notranjega ministrstva L. B. broj 16.854 z dne 25. oktobra 1926 smo vložili kronski upokolenec prošnje na g. velikega župana ljubljanske oblasti za prevedbo v dinarsko pokojnino namesto kronske ter da se nam izplača razlika od dneva upokojitve, dalje med kronsko in dinarsko pokojnino, ki nam po zakonu pripada. Bil smo že v posesti ugodnega rešenja v tem smislu od strani g. velikega župana ter smo že željno pričakovali težko pridržano enakopravnost. Pričakovali smo, da se nam v najkrajšem času prične izplačevati dinarska pokojnina in pa razlika. Mesto tega smo dobili koncem meseca septembra t. l. poziv od g. velikega župana, da najno vrnemo originalno rešenje, ker da mora zadostiti zahtevi glavne kontrole, ki zahteva, da se rešenje popravi v toliko, da se bo upoštevalo samo od onega dne, ko je posameznik prošnjo vložil. Radovedni smo in se ogorčeno vprašujemo Kdo ima tukaj prav? Ali ni prvotne rešitve videl Državni svet in ali je ni izdalo notranje ministrstvo? Ali hočejo nas ubogke kronske izstradence zopet dalje vleči za nos? Sami prošnje, obljub in nadej smo že do grla siti! Naj se že enkrat izplača nam po zakonu pripadajoča dinarska pokojnina z razliko vred. Zima trka na vrata, a ti se s prošnjo, obljubo in krivico, ki se ti godi, ovij in ogreje ter s tem družino preskrbi čez zimo!... Gg. poslanecem in poklicnim faktorjem sporočamo našo zadevo v vednost in prosimo, da izraze našega ogorčenja poljumejo in upoštevalo. — Orožniški kronski upokolenec.

* **Kongres Saveza kopališč, zdravilišč in letovišč** kraljevine SHS se bo vršil letos dne 18. oktobra v Vrnjački banji.

* **Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse delodajalce svojega področja, da so bili plačilni nalogi za mesec avgust 1927 te dni razposlani, odnosno dostavljeni in zapadajo plačila v osmih dneh po vročitvi. V smislu določb zakona o zavarovanju delavcev mora urad po preteku števničnega roka uvesti izvršilno izterjavo, ki povzroča gradu in oblastem mnogo dela, delodajalcem pa neprijetne, izkušne na času in nepotrebne stroške, obstoječe iz zamudnih obresti, izvršilnih stroškov in dostikrat tudi globe. Delodajalci so**

viti. Sum leti na Ivana Matijevića iz istega sela, na čigar ime je umorjena dala prepisati svoje posestvo pod pogojem, da lu mora vzdrževati do njune smrti. Matijević se že nahaja v preiskovalnem zaporu.

* **Jadrnica ponese rečilo.** Na gornjem Jadrnu je v zadnjih dneh divjala silna nevihta. Na vožnji s Sušaka v Baško je neka jadrnica s štiriimi vagoni moke, riža ter raznim pohištvo na krovu naletela na ska le pri otoku Prviču. Jadrnica se je popolnoma razbila, dočim se je posadka rešila. Niti ladja, niti blago ni bilo zavarovano.

* **Olajšave pri potovanju v Avstrijo.** Avstrski poslaništvo v Beogradu je podelilo s 15. t. m. tuisko prometnemu društvu za srez Maribor (biro Putnik) na Aleksandrovi cesti koncesijo za izstavljanje avstrijskih vizumov za člane tega društva. Nečlani pa lahko dobijo potom tega urada svoj vizum pri konzulatu v Ljubljani, kar se bo nemudoma in brezplačno izvršilo.

* **Pri najostrejšem tekovanju različnih pisalnih strojev** je podelila Kranjska industrijska družba Jesenice tvrdki Ivan Legat, Maribor, naročilo za 8 pisalnih strojev »Continental« različnih velikosti. Zopet dokaz, da je pisalni stroj »Continental« v kakovosti in primerni ceni od drugih strojev nedosegljiv.

OBLAČILA tvrdke I. Mašek

Ljubljana, Aleksandrova 12

so najboljše in najcenejša.

* **Pri razdraženih živcih, glavobolu, pomankanju spanja, slabem žolcu, utrujenosti, potirosti, tesnobi imamo s prirodno grenčico »Franz-Josefa« v rokah domače zdravilo, ki skoraj nikoli ne odnove, da takoj zatremo vsako vznemirjenje, naj že izhaja iz kateregakoli dela prebavnih poti Slovit zdravnik priporočajo, da voda »Franz-Josefa« zanesljivo učinkuje tudi pri ljudeh višje starosti.**

* **Zelezne pečl, vratca in cevi pri pečl, radiatorje, motorne dele, vrtno stole in mize, ograjo in križ na grobnici itd.** — posebite ognja in vremena sigurno popolnoma pripravilo z Bandolinom! Nudi a Din 8.— drogerija Gregorič, Sanitas, Ljubljana, Presernova ulica 5. 1532

* **Pomnite!** Pralni prašek Ženska hvala ima 50% Schlichtovega mila.

* **Oblike kemično čistl, barva in plicsira tovarna Jos. Reich.** 204

3.
 Iz Ljubljane, dolge vasi,
 Po Tržaški greš počasl,
 Nekaj časa brusilš pete —
 Pa zagledaš »PEKATETE«.
 (Dalje prih.)

Iz Ljubljane

* **Vse svetovno časopisje pozdravlja** z največjim entuziazmom zopetni nastop v Jolinskega virtuozu Jana Kubelika v koncertni dvorani. Ko je med svetovno vojno javne nastope popolnoma opustil in zopet leta 1923 začel koncertirati so ga hkrati zahtevali skoro vsa ona svetovna mesta, ki so prej poznala naravnost najmočnejšega njegove igre Največja moč njegove igre je tehnična stran, ki jo obvlada tako, kakor noben njegovih sovrstnikov. Kubelikov nastop v Ljubljani bo v petek, dne 14. t. m. v Unionski dvorani. Predpradja v Matični knjižarni

* **H koncertu Jana Kubelika** nam odlična osebnost ljubljanske univerze sporoča naslednjo ljubo reminiscenco: Prvi javni nastop Kubelikov je v zvezi z našo narodno stvarjo. Bilo je jeseni 1899. ali v zimi 1900. Kubelik je takrat ravno absolviral praški konservatorij, na katerem je že zaslovel. Mi slovenski visokošolci, takrat še redki, smo pripravljali koncert na korist naši šolski družbi. Za ta koncert se nam je s pomočjo čeških prijateljev posrečilo pridobiti sodelovanje g. Jana Kubelika. Koncert se je vršil v eni največjih dvoran, na Zofinju, ki jo je občinstvo, koprneč po prvem javnem nastopu Kubelikovem, napolnilo. Uspeh umetniški in gmotil, je bil sijalen. Že čut narodne hvaležnosti torej zahteva, da se 14. t. m. z mnogobrojnim obiskom koncert oddolžimo slavnemu umetniku, ki je kakor malokdo, spomil, kar je obetal v mladih letih.

* **Stavka pekovskih pomočnikov.** Prejeli smo: Stavka pekovskih pomočnikov ugodno poteka in smemo pričakovati, da bo v prihodnjih dneh končana. Večja podjetja, ki zaposlujejo tretjino pomočnikov so že podpisala novo kolektivno pogodbo. Pri teh podjetjih pomočniki že delajo. Spričo tega je večina ostalih podjetij tudi pripravljena podpisati novo delovno pogodbo. Za podporo onim pomočnikom, ki stavkajo, je odredila strokovna komisija kot splošna organizacija vseh strok, da žrtvuj vsak njen član za stavkujoče po 1 Din. Vse ljubljansko prebivalstvo bo z veseljem pozdravilo konec te stavke.

* **Seja osrednjega izvršnega odbora** ter nadzorstva Zveze jugoslov. demokratske mladine se bo vršila v četrtek 13. t. m. ob 20. v prostori tajništva SDS Kazina, II nadst. — Tajništvo ZDM.

* **Tečaj češkega jezika.** Kakor lani, tako se tudi letos otvorijo pod okriljem »Jugoslovensko-češkoslovske lige« na naših srednjih šolah kurzi za učenje češkega jezika. Poučevala bosta češčino g. Votava in dr. Burian. Liga je vložila prošnje na poevidne direktije srednjih šol glede lokovl itd. Čim bodo te prošnje rešene, se kurzi takoj otvorijo. Nadejati se je, da bodo ti tečajni prav številno posešeni, saj odprti znanje češkega jezika vrata v razumevanje vseh severnih slovanskih jezikov. Zlasti pripravljivo je znanje češkega jezika onim dijakom, ki nameravajo svoje študije nadaljevati na visokih šolah v Pragi in Brnu. Ker bo otvorjen tudi kurz za nedeljake, bi tople priporočali posešene zlasti tatekarjem, katerim bo znanje češkega prav dobro došlo pri službovanju v naših, posebno pa

v letoviščih na Jadranu. Vsa potrebna povoljana daje Jugoslov.-češkoslovska liga, Knaflijeva ulica 5-II.

* **Češko žeganje v soboto** zvečer v veliki dvorani na Taboru je prav imenitno uspelo. Udeležba je bila razmeroma prav dobra. Za zabavo je bilo vsestransko prekrbljeno, zlasti ker je sokolska godba požrtvovalno ustrezala željam občinstva. Razveseljivo je, da je bil poset s strani slovenskega občinstva dokaj zadovoljiv, vendar pa smo pogrešali mnogo take gospode, ki sicer prav rada govori o slovanski vzajemnosti.

* **Svengali v Ljubljani.** Danes zvečer in jutri 13. t. m. kakor ž, naznanjeno, priredi v veliki dvorani hotela »Uniona« svetovno znani teater in psiholog Svengali eksperimentalna večera z zelo zanimivimi in poučnimi sporedom. Med drugim bo izvajal najnovejše eksperimente telepatije, sugestije in razne poskuse z živalmi ter moderno sugestijo v kriminalni službi. Vsak večer nov program. Zanimanje je splošno. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni. Začetek seanse obkrat ob pol 9. zvečer. 1533

* **Češkoslovska Obec v Ljubljani.** Knjihovna otvorjena kaže sifedy od 7. do 8., a nedele od 11. do 12. v Narodnim dome, dneškem počinatej. 1538

* **JAD »Triglav« v Ljubljani.** Abiturienti, ki se žele vpisati v JAD »Triglav« naj se zglasijo pri tajniku Stanku Pogrcu, stud. med. Akademski kolegij soba št. 7. drevno od 14. do 15.

* **Predavanje SPD.** V petek ob 20. bo predaval v veliki dvorani hotela »Union« prof. Janko Mlakar o Materhornu in Mte. Rozl. Predavanje se bo vršilo v prid Aljaževi kapeli v Vratih. Vstopnice po 10, 5 in 2 dinarja se prodajajo v trafikl v Unionu in na večer predavanja pri blagajni.

* **Plesni krožek »Tabor«** prične v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. z rednimi plesnimi vajami, ki se bodo vršile vsako nedeljo ob 20. zvečer v veliki dvorani na Taboru. Prijave sprejema pisarna Skokola I. na Taboru (vohod nasproti vojašnice) vsako popoldne od 16. do 19. ure, telefon 2511 ter na večer pri blagajni. Posebna vabila se ne razpošiljajo. 1536

* **Plesna šola NSZ** na Strelišču pod Rožnikom se vrši vsako soboto od 20.—24 ure ter ob nedeljah in praznikih od 15. do pol 19. zvečer. 1530

* **Drobna policijska kronika.** Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina čevljev, 2 telesni poškodbi, 1 prestopke nepredvidne vožnje, 1 prestopke nedostojnega vedenja v gledališču, 2 prestopka pijanosti, 1 prestopke razpečavanja vihotapljenega sahariana, 1 najdba kolesa, 1 prestopke nošenja orožja brez dovoljenja, 1 nezgoda in 15 prestopkov cestnega policijskega reda.

* **Drug drugega sta »zašla.«** Mesarski pomočnik Ivan M služben pri nekem mesarju na Viču. Je hotel zapustiti službo pri dosedanjem mojstru ter jo popihati drugam. Za njegovo nakano je mojster še pravočasno izvedel in ga je radi tega obiskal v njegovi sobi, da pregleda nekatere stvari. Mojster je pri pomočniku našel svojo srebrno dozo ter več drugih malenkosti, ki jih je spoznal kot svojo last. Obnašanje navihanega pomočnika ga je pozneje tako razburilo, da je dvignil pesti in Ivana pošteno premakstil. Ivan je nato odhitel na stražnico ter prijavit mojstra radi telesnih poškodb, ki mu jih je prizadejal v temni sobici. Takoj za njim pa se je podal na stražnico tudi mojster ter ovačil pomočnika radi tatvine.

Traino kodranje, vodna onduacija ter provrstno barvanje las

izvršuje se strokovno damskega česalnem salonu

GJUD ALEKS ml.

Kongresni trg stev. 6.

* **Priček v kletki.** Dne 11. avgusta je bilo tesarskemu mojstru Franu Martincu ukradeno iz veže Mestnega stavbnega urada v Solskem dreverod skorovito novo kolo. Ukradeno kolo je tat odpeljal nekam na Dolensko, kjer ga pa ni mogoč prodati. Zato rejen je obrnil in se peljal z njim v Savinjsko dolino, kjer je kolo skušal vnovičiti v Zalcu. Pri prodajanju pa je imel smolo. Podjetnega kolezaria so prišli orožniki in spoznali v niem 30 letnega Andreja Markelica doma iz Št. Ruperta na Dolenskem. Imenovani je bil zasloveden tudi radi večje tatvine zlatine, ki jo je izvršil nekje pri Novem mestu Zlatino je prodal tudi po Ljubljani. Ker je Markelije brčkone pokradel po Ljubljani več koles in ima na vesti še druge tatvine, je ugotovljena proti zlikovcu in potepuhu, ki sedi sedaj v zaporu okrajnega sodišča v Novem mestu, stroga preiskava.

* **Zatekla se je v nedeljo zvečer angleška doga.** Dobi se pri čevljarstvu mojstru Karlu Melecu v Puharjevi ulici št. 3.

* **Priporočila se delikatesna trgovina I Buznolnik, Stritar-Lingarjeva ulica 1416** u— **Nogavice najcenejše** pri Dobeću Pred škofljo 15. 188

Iz Maribora

* **Živahen obmejni promet.** Zadnje dni se je radi trgatve nemavadno močno dvignil obmejni promet po državni cesti iz Avstrije preko Št. Ilja v mariborsko okolico in dalje v mesto. Neobestano drlvjo vozovi in avtomobili proti Št. Ilju, kjer morajo vsi ostati, ker se tam vrši ponovna revizija tamošnje carinske ekspoziture, zlasti pa avtomobilov. Posebno mnoge pa imajo dela varnostni organi z avstrijskimi vozniki, da jih usmerjajo na desno stran in s tem preprečujejo cestne nezgode, ker Avstrijci vsi vozijo po levi strani ceste. Kljub važni zašdarmerije in finančne straže pa nesreč ni mogoče čisto preprečiti. Te dni je n. pr. trčil ptuisk industriallec dr. F., ki je vozil z avtomobilom na desni strani ceste proti meji v dvoprežen voz Avstrijca, ki je pri peljal nasproti na isti strani, ker je vozil levo po avstrijskem redu. Redit nagle vožnje nesreče ni bilo več mogoče preprečiti.

Avstrijec je zgubil obadva konja, med tem ko je sam ostal kolikor toliko nepoškodovan. enako tudi dr. F. z avtom. Avstrijci vozijo te dni čez mejo radi trgatve, ker jih je mnogo v bližnji meje ki imajo pri nas svoje vinograde.

* **Sprememba v bolnici.** Včeraj je bilo v splošni bolnici ganljivo slovo na kirurškem oddelku, kjer se je poslovil od bolnikov asistent primarija dr. Mirka Černič g. dr. Ramšak, ki je odšel na svoje novo zdravniško mesto v Črno. Pod vodstvom znanca našega mojstra v kirurgiji, g. dr. Černič, se je izvežbal g. dr. Ramšak v prvovrstnega zdravnika in kot tak užival tudi splošno zaupanje in ljubezen bolnikov, kar je pokazalo včerajšnje ganljivo slovo. Bolniki so želeli odhajajočemu zdravniku vso srečo na novem mestu. Splošna bolnica pa je utrpela z njegovim odhodom novo redukcijo, ker se ni prav nič gotovo, ali dobi v doglednem času naslednika. Vse ogromno delo na vedno prenapolnem kirurškem oddelku bo moral sedaj opravljati primarij sam.

* **Prireditve.** Sobotni družabni večer rezervnih oficirjev je prav dobro uspelo. Udeležba je bila dobra in zabava animirana. Takšne prireditve imajo velik vzgojni pomen, ker goje družabnost med rezervnimi oficirji samimi, obenem pa spravljajo v potrebno harmonijo aktivne oficirje z ostalimi meščanstvom. Slabše je uspela v nedeljo popoldne Ciril-Metodova veselica v Narodnem domu. Te vrste veselice so se do zdavnje žal prežvele in bo morala iskati družba v Mariboru na druge načine vir prepotrebni dohodkov za narodno-obrambo no delo. Mogoče pa sedaj tudi ni primeren čas za takšne veselice, posebno ob jesenskih popoldnevih, ko hiti nedeljska publika na sprehode in izlete.

* **Mraz.** Na Pohorju je zapadlo zadnje dni že toliko snega, da je popolnoma ohladilo temperaturo in vlada krog Maribora občuten mraz. Vendar še slana ni nastopila. Lahko bi napravila mnogo škode, ker imajo ljudje po Slovenskih gorah še marsikje ajdo na njhval.

Iz Celja

* **Prihodnja plenarna seja celjskega občinskega sveta** bo v petek, 14. t. m. Na dnevnem redu so poročila iz posameznih odsekov.

* **Koncertna matineja.** Pod vodstvom ravnatelja celjske Glasbene Matice g. K. Sancina se je ustanovil v Zagrebu trio in klavirski kvartet, ki ga tvorijo g. ravnatelj Karel Sancin (gosli), ga Elvira Maršičeva, profesorica na glasbeni akademiji v Zagrebu (klavir) profesor Rudolf Matz (celo), in g. Dušan Sancin (viola). Pri svoj koncert priredijo Celjanom, in sicer v obliki koncertne matinee v nedeljo, 16. t. m. ob 11. dopoldne v dvorani Celjskega doma. Na sporedu so W. A. Mozart P. van Beethoven in Pavel Juan.

* **Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov Celje** namerava prirediti s sodelovanjem Dramatičnega odseka UVJ iz Ljubljane dne 6. novembra t. l. v dvorani Narodnega doma v Celju dramatično predstavo v prid podpornega fonda svojih najrevnejših članov radi česar se ostala p. n. društva napolnajo, da to upoštevalo ter na dan ne prirejajo nikakih drugih prireditev.

KINO »GABERJE« V CELJU

Premijera vefilma: „EVROPA V PLAMENU“

bo v soboto, 15., nedeljo 16. in ponedeljek 17. oktobra. — Tragedija človečanstva v 10. dejanjih. — Največji film sedanjosti!

* **Anketa za regulacijo Savinje.** Z zadnjimi poplavlami leta 1926. in 27. je Hudinja, pritok reke Voglajne, napravila naravnost ogromno škodo. Ondesla je že do sedaj na mnogih mestih obrežja več l, rodovitne zemlje ter stalno ogroža tudi vsa večja industrijska podjetja v Gaberju. Glede na neprestano nevarnost in škodo, ki jo povzroča ta hudournik in celjski okoličl, je sklical srezki poglavar celjski g. vladni svetnik dr. Senekovič dne 28. sept. anketo interesentov in izvedencev. Ankete se je udeležilo okrog 20 povabljenih, med njimi gradbeni inženir inž. Marek, inž. Piletič in tehnični konzulent inž. Dedeč iz Ljubljane. Na tej anketi se je predvsem ugotovila nujna potreba, da se Hudinja nemudoma regulira. Vojaški zastopnik polkovnik Naumović je obljubil za slučaj regulacije tudi vojaško pomoč, za katero naj zaprosi srezko poglavarstvo ministrstva za vojno in mornarico. Strokovni izvedenci pa so obljubili da izdelajo do prihodnje ankete, ki se naj vrši v najkrajšem času, strokovni minimalni delovni program za regulacijo Savinje s potrebnim proračunom. Ponovna anketa se je vršila v četrtek, dne 6. t. m. pod predsedstvom g. vladnega svetnika dr. Senekoviča. O detajlni izvršitvi regulacije sta poročala gg. inž. Piletič in inž. Dedeč. Ako bi se izvršila popolna regulacija Savinje, bi znašali celotni stroški okrog 1.000.000 Din. Ta znesek bi se za slučaj, ako bi pomagalo pri regulaciji vojaštvo znižal za 150.000 Din. Po temeljiti debati se je odločila anketa za radikalno regulacijo Hudinje, ker regulacija posameznih poškodovanih delov obrežja ne bi preprečila nadaljnih poplav in poškodb. K regulacijskim stroškom bi po načrtu ankete prispevali občinski odbor, mesto Celje in občina Celje-okolica po 15%, občina Škofja vas 7½%, okrajni zastop 15%, tvrdka Westen 15—20%, tvrdka Majdič 7½%, ostali interesenti pa okrog 10%. Občine, samoupravne oblasti in posamezni interesenti se bodo morali sedaj o tem načrtu izjaviti. Posebni gradbeni odsek pod predsedstvom srezkega poglavarstva celjskega bi odsljel vodil vsa regulacijska dela ob Hudinji. Prihodnja anketa se bo vršila 18. t. m. Pričakovati je, da bo s potrebno uvidenostjo prizadetih činiteljev rodila že pozitivne sadove. S tem bi bil podan lep začetek vseh nadaljnjih regulacij, ki so potrebne ob Savinji in njenih pritokih.

Iz Kranja

— **Nastop kranjske rojakinje v ljubljanski operi.** Kakor čujemo, bo v soboto 15. t. m. gostovala v ljubljanskem državnem opernem gledališču gđ. Vera Majdicova iz tukajšnje veleugledne rodbine Vinka Majdiča. Nastopila bo v operi «Faust» v vlogi Margerite. Gđ. Vera Majdicova se je solala na Dunaju pri znani ruski pevki Kašovski in je sedaj gojenka g. Julija Betta, našega najboljšega basista. Za njen prvi nastop v ljubljani vlada v Kranju veliko zanimanje.

— **Proslava koroškega plebiscita.** Gimnazijska mladina, organizirana v dijaškem odseku tukajšnjega Sokola, se je s prisrčno spominsko slavnostjo spomnila nesrečnega koroškega plebiscita. Priredili so pred sponom v gledališki dvorani Narodnega doma večer z lepim programom, ki so ga izvajali izključno sami. Slavnostni govornik, državni pravnik dr. Fellacher je moral odgovoriti svojo udeležbo. Večer je otvoril s pozdravnim nagovorom sedmošolec Figar. Nastopil je tudi dijaški orkester in pevski zbor. Na vspredu je bilo še solo petje sedmošolke S. Pirčeve in deklaracije Vařachove, Teplja in Špicarja. Udeležba je bila precej zadovoljiva, navzgošč so bili tudi zastopniki in predstojniki samoupravnih in državnih uradov, med drugim sreski poglavar vladni svetnik J. Znidarčič in mestni župan Ciril Pirce s svojim programom. Učiteljstvo osnovnih šol in gimnazije je tudi prisotnostjo prisotni. Mladina je na svoje kulturno delo in narodno-obrambene smernice lahko ponosna.

— **Kino v Narodnem domu** predvaja danes ob 17.30 in ob 20.30 ter v četrtek ob 16.30 in ob 20.30 «Horido», krasen film o lovu in ljubezni. Obem se bodo prerdvajali zadnji trije akti filma «Strast». Ako bo prejela uprava iz Ljubljane prvi slovenski film od Jugofilma, v katerem nastopajo domače moči, se bo ta predvajal izven programa.

Iz Metlike

— **Makedonija.** Po občinskih volitvah so Makarjevci iz jeze in maščevanja izdali parolo, da morata dva uradnika, ki jima nista ljuba v Makedoniji: učitelj in kaplan. Ta dva nista po njihovem mnenju enakovredna državljana in nimata državljske svobode in pravice kakor oni. Čudno se nam zdi tako pojmovanje državljske svobode. Mar sta samo ta dva uradnika vrgla vsak po 80 kroglic v skrinjico meščanske liste, da sta jim baš ona dva na poti? Ker je volitev tajna, ali ne obstoja mogočnost, da sta ravno ta dva uradnika volila Makarjevo listo. V nedeljo so pa izrekli volilci za meščansko listo, ker g. Makarja kot župana ne marajo. Ker pa proti večini ni morejo ničesar, od jeze pihajo in sikajo na uradništvo, kateremu je pač malo do tega, kdo bo župan.

— **K nedeljskim občinskim volitvam.** Prejšnjo nedeljo se je vršil pri nas hud boj za občinsko upravo. Pri komentarju poročila našega izdaja volitev v posebni izdaji «Jutta» se je vrnila pri uredništvu pomota, da so klerikalci napeli vse silo, da bi dobili belokransko metropolo v svoje roke. Glasi bi se moralo, da so bili Makarjevci (samostojneži) oni, ki so razvili največjo agitacijo, da bi dobili občino v svoje roke, kar se jim pa ni posrečilo. Naš klerikalci so se že vred potitvami izjavili, da jim gre v prvi vrsti pri teh občinskih volitvah samo zato, da bi dobilo mesto dobrega župana ter da bodo pri županski volitvah podpirali kandidaturu dosejanega vrlega župana g. Ivana Golia. Toliko lažno popravljamo komentar. — Izvoljeni so bili sledeči naši odborniki: Golia Ivan, posestnik in župan, Guštin Milan, trgovec in posestnik, Kopinič Julij, gostilničar, dr. Sirko Ivan, sodni svetnik, Kambič Josip, posestnik, Malčič Ivan ml., trgovec, Molek Franc, posestnik, Jurman Anton, čevljar, Rajmer Anton, gostilničar, vsi iz Metlike, namestniki: Mucha Anton, trgovec, Crnič Ivan, posestnik, Konte Alojzij, mizar, Brožič Jože, trgovec, Grabljan Ivan, trgovec, Zugelj Franc, posestnik, Barle Konrad, nadučitelj, Bedenkovič Mihajlo, žel. skladiščnik, Bakovnik Ivo, notar.

Iz Trbovelj

— **Poprava volilnih imenikov.** Ker se bliža čas poprave volilnih imenikov, poziva občinski urad vse one volilne upravičence, ki vedo ali domnevajo, da niso vpisani v volilnem imeniku, naj se zgledajo v občinskem uradu, kjer so jim na vpogled volilni imeniki. Volilnega upravičena, ki ni vpisan, bodo zabeležili in vpisali, ko bodo popravljali volilne imenike. Opozarjamo na to vse naše somišljenike! Dolžnost vsakega somišljenika volil. upravičenca napraviti kot napram stranki je, da skrbi za vpis v volilnem imeniku. Pri zadnjih volitvah veliko naših ljudi ni moglo glasovati, ker niso pravočasno poskrbeli, da bi bili vpisani v volilnem imeniku.

— **Začasni ravnatelj na meščanski šoli** g. Albin Zavrl je imenovan za stalnega ravnatelja na tej šoli.

— **Tečaj za umetno vezenje** na šivalnih strojih «Pfaff» priredi Igo Volk v gostilni Pravičič od 12. do 27. oktobra. Tečaj je brezplačen.

— **Na obrtni nadaljevalni in trgovski nadaljevalni šoli** v Trbovljah so že pričeli z rednim poukom. Obrtno-nadaljevalno šolo obiskuje letos 105 vajencev. Trgovska nadaljevalna šola je postala z letošnjim šolskim letom samostojna. Obiskuje jo 20 vajencev in vajenk.

— **Nova trgovina** v Tratnikovih hiši v Trbovljah je otvoril g. J. Hočevar novo trgovino s knjigami in papirjem, šolskimi in pisarniškim potrebinami ter galanterijo.

Iz Litije

— **V vednost plinincem.** Tiskarski škrat je malce zamešal poročilo v nedeljskem «Jutru». Slavnostna otvoritev koč na Sveti Planini, ki jo otvarja litijska podružnica SPD, se bo vršila 23. t. m., skupščina SPD pa 30. t. m. K otvoritvi koč se vabijo vsi planinci, prigašenih je že tudi 50 hrvaških turistov.

— **Občinska seja v Litiji.** V nedeljo se je vršila seja občinskega odbora, Konstituirali so se razni odseki: finančni (g. Seguala), staveni (g. Simonič), električni (g. spod Lajovic F. ml.) V oklepaju so navedeni zastopniki manjšine. Vsak odsek ima 5 članov. Občinski lov se da v zakup «Litijsko-smarškemu lovskemu društvu» za vsoto 1000 Din. Sklep mora potrditi še litijski sreski poglavar. Da se počiva trgovina z živino v našem okraju, se bo zaprosilo za nov sejem, ki bo zadnji pondeljek januarju. Smartnu pa je odobren za dan

15. marca. V občinsko zvezo sta sprejeta gg. Lajovic F. st. in Adolf Povše. Iz občinske blagajne dobe posestniki plemenskih bikov podporo po 500 Din, lastniki mrčjascev pa po 250 Din. Pot na Veliki vrh, ki jo uporabljajo tudi planinci preko Stange na Janče, se popravi z delno podporo občinske blagajne. Manjkajoča kanalizacija se izvede do kraja. Občinski odbor je tudi počastil spomin pokojnega dr. Kreka.

— **Prizoritev «Veleje».** Nedeljska gledališka prireditev šmarškega Sokola je bila razprodana. Igralci so se potrudili, da so dostojno otvorili zimsko sezono. Najbolji je ugajala gđ. Grumova v vlogi Veleje. Parkrat se je za trenutek opazila pomanjkljivost v režiji. Drama se bo ponavljala to nedeljo na korist razširjenja odr.

— **Ugotovitev identitete neznanega mlča.** V «Jutru» smo poročali, da je umrl nedavno v Gornjem logu pri Litiji neznan popotnik. Vzrok smrti je bila splošna telesna oslabelost radi lakote. Oblast je za neznanec razpisala poizvedbe in ugotovila, da je bil umrl: Anton Cinkole iz Malih Poljan, občine Smarjeta, srez Krško. Sin Anton je bil opozorjen, potem ki je odšel njegov oče neznan kam z doma, na časopisno notico, in tako se je našla sled za izgubljenim očetom. Truplo pokojnika je pokopano na pokopališču na Vačah.

Iz Zagorja

— **Izlet Dramatičnega odseka Sokola.** Dramatični odsek Sokola je napravil v nedeljo pešizlet v Sklendrovju. Izlet je lepo uspel. Posebno je zanimala izletnike romantična pot skozi Sklendrovski Graben.

— **Odgovor v «Slovencu» 7. t. m. piše** g. kaplan Tiringar, da ni kriv, da so po volitvah terjali dolžnike tukajšnje klerikalne hranilnice. Priznava pa, da so prejeli dolžniki opomine z njegovim podpisom. Naša kritika je bila torej popolnoma umestna.

— **Šah v Zagorju.** Zanimanje za šah je tudi pri nas precejšnje, zato vabimo vse šahiste (tudi novice), da se udeležijo sestanka šahistov, ki se bo vršil v četrtek 13. t. m. ob 19.30 pri Weinbergju. Sestavili bomo odbor, ki bo imel nalogo pripraviti vse potrebno, da se prične z intenzivnim delom. V letošnji sezoni bo naš šahovski klub odigral turnir z litijskimi šahisti. Ker se pri nas do sedaj šahovska igra ni gojila sistematski, je bil vsak prisiljen igrati le z najbližnjimi znanci. V bodoče pa bo treba zaceti s smoternim vzgojo. Poskrbeti bo treba za teoretično znanje s predavanji in za praktično veščanje, za kar so najbolj prikladni ožji in širši turniri, kjer lahko vsakdo igra z raznimi nastopniki. Vabimo, da se sestanka udeležijo vsi šahisti in ljubitelji šahovske igre! Kdor ima šahovnico, naj jo prinese seboj.

Sport

Olimpijski dan v Ljubljani

16. oktobra 1927.

Kakor smo že poročali, se vrši dne 16. t. m. po vsej državi olimpijski dan, ki naj zainteresira široko javnost za olimpijsko idejo, višek plemenitega sportnega tekovanja vseh narodov sveta. Narod, ki bi se tega tekovanja ne udeležil, bi sebe diskvalificiral. Zato ni čuda, da nastopa vsake štiri leta do 45 narodov v medsebojnem tekovanju na olimpijskih igrah. V naši državi imamo mnogo dobrega sportnega materijala, ali vsled pomanjkanja sredstev ni mogoče uvesti enotnega in smoternega treninga. Tudi smo zaostali, ker smo šele v osvobodjeni domovini dobili vspodobno nastope na olimpijskih igrah. Jasno je, da tako ni bilo mogoče nadomestiti tega, kar goje ostali narodi že desetletja s podporo mecenov in države.

Manifestacije za olimpijsko idejo se bodo vršile po vsej državi; posebno pa se pripravljata Zagreb in Ljubljana. V Zagrebu nastopijo vsi sportni klubi; nosili bodo kraljevi pokal, ostale pokale in druge sportne trofeje, v sprevedu gredo tri godbe in zastopane bodo vse sportne panoge. Po pripravah sodeč bo to največja manifestacija, kar jih je videl Zagreb.

V Ljubljani ne bomo mnogo zaostajali. V sprevedu samem nastopijo vsi sportni klubi, razdeljeni po panogah, deloma v dreših, in s sportnim orodjem, deloma v civilni. Nogometnih moštov nastopi v dreših 13, tenis igralcev okoli 100, smučarjev bo okrog 300, kolesarjev približno 300, motoklivistov nad 50 in avtomobilistov nad 40. Zanimiv na letošnjem manifestacijskem obhodu bo nastop skavtov in gozdovnikov. Posoben značaj bo dalo prireditvi sodelovanje naše vojske, ki se udeležijo spreveda v skupini smučarjev s posebno četo smučarjev in v skupini kolesarjev s posebnim oddelkom kolesarjev. V sprevedu bodo tri godbe. Dolžnost vseh sportnikov je, da se udeležijo skupnega manifestacijskega obhoda ter propagirajo na ta način s skupnim nastopom olimpijsko in sportno idejo.

Pred manifestacijskim obhodom, ki se prične ob 11. uri z velespejmskega prostora se vrši kolesarska dirka s ciljem na Aleksandrovi cesti, popoldne pa na prostoru Ilirije hazenske, lakoatletske in nogometne prireditve. V nogometni tekmi nastopita moštvi Ilirije in Primorja v kompletnih najmočnejših postavah. Zvečer se vrši prsta zabava v restavracijskih prostorih «Zvezde».

Pozivamo ponovno vse sportnike, da pripravijo vse nedeljske prireditve, predvsem pa, da se udeležijo sami spreveda v oni skupini, ki jim najbolj odgovarja! Naj ne bo sportnika, ki bi v nedeljo stal v skupini gledalcev; vsak sportnik mora v sprevedu! — Odbor za propagando IX. olimpijske igre v Sloveniji.

Miss Gleitze, neka londonska stenotipistinja, je preplavala kanal La Manche v 15 urah 15 min. Po prihodu na cilj je bila dve uri nezavestna. Mercedes Gleitze je prva Angležinja, tretja ženska in dvanajستا oseba, ki je od l. 1875 preplavala Rokavski zaliv.

Avstrija je zmagala v **damski lahki atletiki** nad Poljsko z 61 proti 45 točkam. Postavljeni so bili trije poljski in dva avstrijska rekorda. Odlično se je držala Poljakinja Konopacka.

SK Ilirija (plavalna sekcija). Informativni sestanek vsega članstva v četrtek, 13. t. m. ob 20. v klubovi sobi (kavarna Evropa). Vsi zainteresirani v točno! — Načelnik. Službeni iz LNP Seja poslovnega odbora se vrši danes v sredo ob 20. v poslovnih sobi kavarne Evrope. Pozivata se 2SK Hermes in SK Slavija, da do večerne seje

izjavita, ali sta pripravljena odigrati svojo prvo tekmo predčasno 16. t. m. namesto 30. t. m. — Tajnik II.

SK Ilirija (ženska sekcija). Danes ob 17. do 18. trening za vse članice. Prosim točno in sigurno! Pri treningu prejmete vsa navodila za olimpijski dan. Opozarjamo ponovno na poravnanje članarine. Prido-

živajte novih mlajših moči ter jih privedite takoj k treningu! — Načelnik.

Gospodarstvo

Prvi začetek financiranja konsuma v Jugoslaviji

Ustanovitev Kreditne zadruge detaljnih trgovcev v Ljubljani. V Ljubljani je bila pred kratkim ustanovljena Kreditna zadruga detaljnih trgovcev r. z. z. o. z., ki predstavlja prvi začetek organiziranega financiranja konsuma in enotne ureditve trgovinskih poslov na obroke v naši državi.

Razmah, ki ga je doseglo financiranje konsuma v Zedinjenih državah, kjer more vse kupiti na obroke (tudi hišo, avtomobil ali pohištvo), je napnil tudi gospodarske kroge v Evropi, da so si ustanovili organizacije za financiranje konsuma. Take organizacije so v zadnjem času nastale v mnogih evropskih državah, predvsem v Nemčiji. Namen teh organizacij je, dvigniti konsum in omogočiti kupcu nabavo potrebnih stvari na mesečne obroke, če nima razpoložljivega gotovega denarja. Rezultati, ki so jih dosegli taki zavodi, ki ne sloniyo na pridobitni bazi, so izredno zadovoljivi. S točno kontrolo kreditne zmožnosti kupca in s strokovno organiziranim inkasom je takim organizacijam uspelo znižati izgube na eno četrtino odstotka.

Kreditna organizacija, kakršno so si ustanovili ljubljanski trgovci, more koristiti tako odjemalcu kakor tudi trgovcu. Odjemalcu, ki bi želel kupiti na obroke, ni potrebno obratovati se na trgovca, temveč na kreditno organizacijo, ki mu dovoli kredit, potem ko je zadostil zahtevam, ki so pri kreditiranju običajne. Od kreditne organizacije prejme izkaznica, ki se glasiyo na različne okrogle zneske (10, 25, 50, 100 Din). Te izkaznice pa mu služijo kot plačilno sredstvo v vseh trgovinah, ki so pristopile k tej organizaciji. Pristojbine za kredit so zelo nizke in jih kupec plačuje kreditni organizaciji skupno s petimi mesečnimi obroki. Za kupca na obroke veljajo iste cene kakor za vsakega drugega odjemalca, ki plača v gotovini. Za njega so nakaznice, katere predloži šele po izvršenem nakupu, gotov denar. Kupcu je s tem dana možnost, nabaviti si potrebne stvari na obroke v raznih trgovinah in odplačevati obroke le na enem samem mestu. Od kreditiranja je izključen le nakup živil in luksuznih predmetov.

Velike prednosti ima ta sistem tudi za trgovce. Brez dvoma je, da more tak organiziran način kreditiranja znatno dvigniti promet v trgovinah, ki so pristopile k organizaciji. Prav tako važno je tudi dejstvo, da trgovce s stranko glede kredita nima nič opraviti, ker izvršuje organizacija vse posle, ki so v zvezi s kreditiranjem, evidenco, kontrolo in inkasom po strogih strokovnih principih. Trgovci se prihrani delo, osobe, skrbi, in, kar je najvažnejše, izgube, katere krije organizacija iz lastnih rezerv. Stroga evidenca slabih plačnikov onemogoča izrabljanje kreditov s strani strank, ki nimajo resnega namena plačevati obroke.

Posebno pozornost posveča zadruga organizaciji inkasa po gotovih principih, to je, da nastopa obzirno, ako je upravičeno in da uporablja vsa sredstva v primerih, kjer zamude niso upravičene. Naši trgovci so baš zaradi nestrokovno organiziranega inkasa izgubili že ogromno denarja. Zaenkrat posluje ta zadruga brez sodelovanja kakega drugega zavoda in nakazuje trgovcem obroke mesečno, kadar jih sama kasira. Šele tedaj, ko bodo zbrani zanesljivi podatki o inkasu, o boniteti odjemalcev, o zneskih, ki se mesečno kreditirajo in kasirajo, se bo zadruga glede lozobardiranja obrnila na kak denarni zavod, tako, da bo lahko trgovcem gotovi del terjatve takoj izplačala.

Kakor čujemo, je tej kreditni zadrugi v kratkem času obstoja pristopilo že preko 60 najuglednejših ljubljanskih trgovcev. Pogajanja za ustanovitev slinih organizacij so vršio tudi že med zobozdravniki in med obrtniki, ki se nameravajo s svojimi zadugami zaradi skupne evidencie in kontrole nastoliti na že obstoječo zadrugo.

Se nekaj splošnih priob. Financiranje konsuma more postati, čim zavzame primeren obseg, važen faktor tudi v narodnogospodarskem življenju. V času gospodarske depresije, ko se zaradi nezadovoljanja konsuma nabajajo troyina, obrt in industrija v zastoj, more financiranje konsuma v marsikaterem oziru omiliti ojstrine, ki se pojavljajo zaradi gospodarske krize, in pospešiti prehod iz gospodarske depresije v početno fazo novega konjunkturalnega poleta.

Kakor znano, je pglavilni pojav gospodarske krize zastoj v konsumu, ki izvira deloma iz nezadovoljanja kupne moči, deloma pa iz zadrževanja kupne moči. Nazadovanje kup ne moči se pojavi zaradi nezadovoljanja produkcije ali pa zaradi zmanjšanja vrednosti produkcije (kakor v primeru nazadovanja cen agrarnih proizvodov v razmerju z ostalimi cenami). Zadrževanje kupne moči pa nastane potom štetanja in plirsiranja prihrankov (novega kapitala) v kratkoročne kredite (v zaloge blaga) s financiranjem konsuma v večjem obsegu, pa se kratkoročni kapital ki predstavlja zadržano kupno moč, zonet sremenil v kupno moč in pojavi na tržišču. Tak proces sicer deloma zmanj-

šuje tvorbo in volumen novega kapitala (toda le kratkoročnega), na drugi strani pa more znatno pripomoči k ozvlivljenju in pospešenju produkcije. Čim pride produkcijski in konsumski proces v pravi tek, kar je za prehod iz depresije v novo fazo konjunkturalne velike važnosti, pa narodnogospodarska škoda zaradi zmanjšanja tvorbe kapitala ne pride toliko v poštev, kajti obsežna tvorba kapitala je mogoča le v polnem razmahu produkcije in konsuma. Seveda financiranje konsuma tudi ni brez nevarnosti, če zavzame tako ogromne dimenzije, kakor n. pr. v Zedinjenih državah, toia tudi glede teh nevarnosti so naziranja strokovnjakov zelo deljena.

Seveda prihajajo te narodnogospodarske koristi financiranja konsuma v času gospodarske depresije v izdatnejši meri v poštev le tedaj, če se bo ta sistem kreditne organizacije uvedel tudi v drugih krajih naše države in če bo prišel poslovtati v večjem obsegu z izdatnejšimi in ceneniimi krediti.

Neenaden preokret na hmeljskih tržiščih

Obeta se nadaljni dvig hmeljskih cen. Pred več tedni so cene hmelju pod utisom visokih cenitev letošnje hmeljske letine začele nazadovati. V Zalcu so padle od začetnega notranja 2500 Kč na 1700 do 2200 Kč za 50 kg, a pri nas v Savinjski dolini od 65-70 Din na okrog 40 Din in se niže za 1 kg. Prejšnji teden pa je na svetovnih tržiščih nenadoma nastopil preokret in so cene zopet dosegle svoje prvotno stanje.

Povsod traja izredno živahno nakupovanje in cene povsod polagoma rasejo. Ze tudi v Savinjski dolini se za preokret malo občuti, dosi krepkejši dvig cen pri nas ovira šiba božja v obliki novih izvenusavinijskih hmeljarjev, ki zaradi svoje že bajeslovne nevednosti podirajo sebi in Savinjanom lepo bodočnost. Vzroki nenadnega preokreta so v glavnem v dejstvu, da je svetovna letina slabša, kakor se je nedavno ocenila. Predvsem je angleški in ameriški pridelek hmelja estal daleke pod ocenitvijo. Anglija je pridela 200.000, v najboljšem primeru do 230.000 centov po 50 kg proti 337.000 centom v minulem letu. Cenitev ameriške hmeljske letine pa se je morla popraviti za okroglo 15.000 (30.000 centov po 50 kg) nevdol. To pomenja zmanjšanje za 40.000 do 60.000 centov napram prvotni cenitvi za letošnje leto, odnosno priunanjkljaj za 100 tiseč do 130.000 centov napram lansnemu letu.

Sicer tu res ne gre za zlahtni hmelj, vendar je pri primanjkljaj moral vsekakor vplivati na tržišča. Saj mora Anglija zopet nakupovati kontinentalni hmelj, in sicer nastopa za enkrat le kot kupec slabših vrst hmelja. Znano je že iz naših poročil, da je pretežen del bavarske letine prodan iz prvih rok in da Nemci že kupujejo blago v Českoslovaški, kjer ga je samo v žateškem okolišu prodanega iz prvih rok okrog 80 odstotkov. To se pravi, da se sedaj obeta kmalu večje povpraševanje tudi po ostalem hmelju. Savinjanom, ki imajo dobro kakovost, torej ne bo težko spraviti blaga v denar. Sprito dejstvo, da so zaloge v Nemčiji in v Českoslovaški že majhne, računajo v strokovnih krogih, zlasti v Českoslovaški, z nadaljnjim dvigom cen.

— **Postna hranilnica v septembru.** Konec septembra so vloge pri Pošni hranilnici znašale 333.1 milijona Din (napram 339.4 koncem avgusta in 310.9 koncem julija). Stanje vlog pri ljubljanski podružnici se zadnje mesece zelo neenakomerno razvijalo. Konec julija so vloge nenadoma narasle na 107.9 milijona Din (v prvi polovici t. l. so se gibale med 60 in 70 milijoni Din), vendar so v avgustu zopet nazadovale na 64.3, v septembru pa celo na 55.8 milijona Din. V avgustu ustanovljena podružnica v Skoplju izkazuje dosedaj 1.2 milijona Din vlog in 139 računov.

— **Državna hipotekarna banka znižala obrestno mero za posojila.** Na podlagi odloka upravnega odbora je Drža na hipotekarna banka znižala obrestno mero za posojila z rokom 12 let od 10 % na 9.25 % letno. Dolžniki morejo tudi podaljšati rok izplačila od 12 na 25 let, če predložijo tozadevno prošnjo do 31. decembra t. l.

— **Sarajevska zbornica za sistem skupnih trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic.** Sarajevska zbornica se je pred kratkim bavila z vprašanjem razdelitve gospodarskih zbornic v posebne trgovske, industrijske in obrtniške zbornice ter je prišla do zaključka, da našim razmeram najbolj odgovarjalo nedeljene zbornice. Močne skupne zbornice morelo mnoco uspešneše delovati za pospeševanje posameznih gospodarskih opanoz kakor slabotne deljene zbornice, ki ne bi zaradi malihl dohodkov morele vzdrževati visokih osebnih in stvarnih reži dobro uredjenega zborničnega urada.

— **Tedenski devizni promet zagrebske in beozarske borze.** Devizni promet beograjske borze je pretekli teden znašal 37.5 milijona Din.

ljliona Din (napram 42.5 in 31.5 v predhodnih dveh tednih); devizni promet zagrebske borze pa 51.6 milijona Din (napram 41.8 in 43.4).

— **Konkurz** je razglašen o imovini Avtomobilne prometne družbe z o. z. v Zireh (pri zbor upnikov 22. oktobra, oglasitvenj rok do 1. decembra, ugotovitveni narok 17. decembra).

— **Poenostavljenje carinske nomenklature.** Včeraj se je v Zenevi sestal odbor strokovnjakov Društva narodov, ki bo izdelal načrt za enotno in čim enostajnejšo carinsko nomenklaturo.

— **Dobava semen trvdki v Montrealu (Kanada).** Neka tvrdka v Montrealu se zanimala za nakup bučnega semena, nadalje solinčnice, prosa, konoplje, fižola, grašice in rajnskega semena. Interesantom je naslov dotične tvrdke na razpolago v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— **Dobave.** Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave zidne opeke. — Ekonomsko odeljenje direktcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave gozdnih drogov ter škafov in kanžel; do 18. t. m. glede dobave stroja za rezanje lepenke ter žarnic; do 25. t. m. glede dobave obločnic za helioforke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 19. t. m. pri tendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 380.000 kg ovsa; 20. t. m. pa glede dobave 200.000 kg slame.

Borze

10. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet nekoliko manjši kakor včeraj. Narodna banka je intervenirala v devizah na Dunaj, Berlin, Curih in London. Deviza za Trst je popustila ter je bila zaključena po 310 (v Zagrebu po 310.375 — 310.5). Deviza na Berlin je dalje zelo čvrsta.

Delnice Strojnih tovarn in livarn so nekoliko popustile ter so bile danes zaključene po 60. Na zagrebskem efektelnem tržišču je bila vojna škoda dalje čvrsta. Promptna se je trgovala po 404-402, kasa pa 402.5-402, za december pa po 410 — 408. Med industrijskimi papirji so bili zabeleženi zaključki v Gutmannu po 240, v Slavoniji po 16, v Dravi po 590 in v Sečerani Osijek po 585 do 590. Večve so popustile na 130, Trbovlje pa notirajo nekoliko višje (480 — 485).

Devize in talute. Ljubljana, Berlin 13.535 — 13.565 (13.55), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8 — 8.03 (8.015), London 278.25 — 277.05 (276.65), Newyork 56.64 — 56.84 (56.74), Praga 168 do 168.8 (168.4), Trst 309 — 311 (310). Zagreb, Amsterdam 27.76 — 22.82, Dunaj 8 — 8.03, Berlin 13.54 — 13.57, Milan 309.29 do 311.9, London 276.2 — 277, Newyork 56.63 — 56.83, Pariz 222.625 — 224.625, Praga 168 — 168.8, Curih 1094 — 1097; italijanska lira 306.5 — 308.5.

Beograd, Pariz 222.25 — 224.25, London 276.25 — 277.05, Newyork 56.6 — 56.8, Italija 309.5 — 311.5, Praga 168 — 168.8, Dunaj 299.25 — 302.75, Budimpešta 992.5 do 995.5, Berlin 13.535 — 13.565, Bruselj 791.5 do 794.5, Bukarešta 34.25 — 35.75. Dunaj, Beograd 12.45375 — 12.49375, Berlin 168.67 — 169.17, Budimpešta 123.68 do 123.98, Bukarešta 4.4075 — 4.4275, London 34.455 — 34.555, Milan 38.64 — 38.74, Pariz 27.77 — 27.87, Praga 20.9475 — 21.0275, Curih 136.35 — 136.85; dinarji 12.39 — 12.45.

Curih, Beograd 9.13, Berlin 123.66, London 25.2575, Newyork 5.185, Pariz 20.365, Milan 28.905, Praga 15.37, Budimpešta 96.75, Bukarešta 3.23, Dunaj 73.175. Trst, Beograd 32.15 — 32.45, Dunaj 255.5 do 261.5, Budimpešta 318 — 324, London 89.10 — 89.30, Newyork 18.36 — 18.32, Pariz 71.75 — 72.05, Curih 352.5 — 354.5; dinarji 31.70 — 32.30.

Effekti. Ljubljana, Celjska 146 — 0, Ljubljanska kreditna 138 — 0, Praštendalca 850-0, Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 60 — 60 (60), Devize 135 — 0, Ruše 290 — 270, Stavbna 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Zagreb. Dravne vrednote: vojna škoda promptna 402 — 403, kasa 402 — 402.5, za november 405 — 406.5, za december 408 do 409, investicijsko 84 — 85, agrarne 54.5 do 55.5; bančne: Eskomptna 91-92, Kreditna 90 — 91.5, Hipo 55 — 56, Ljubljanska kreditna 135 — 136, Narodna 0 — 5150; industrijske: Našice 1750 — 1850, Gutmann 235 do 240, Slavets 105 — 110, Slavonija 15 do 15.5, Danica 165 — 175, Drava 590 — 590, Sečerana Osijek 587.5 — 590, Vagon 27 do 30, Večve 130 — 135, Dubrovačka 405 do 410, Trbovlje 480 — 485.

Iz življenja in sveta

Papež obsoja francoski nacjonalizem

o italijanskem fašizmu pa molči in ga priznava.

Za letošnji 28. oktober pripravljajo v Vatikanu posebno papeževo encikliko o francoskem nacjonalizmu. Enciklika bo naslovljena na ves svet, obravnava pa bo samo eno vprašanje.

O vsebini enciklike so vatikanski krogi že sedaj natančno poučeni. Čeprav stilizacija papeževe poslanice še ni definitivna, vendar je njena vsebina znana do zadnje podrobnosti. Dopsnik rimskega Impera se je celo posrečilo dobiti zadevna pojasnila od najmerodajnejše osebe. List je objavil podatke v celoti in govori se, da tiči za njimi sam papežev državni tajnik za politične zadeve kardinal Gasparri.

Enciklika, poroča Impero, bo pisana v zmernem tonu in ne pojde tako daleč, da bi proklela francoski nacjonalizem. Precizirala pa bo papeževo stališče zelo točno in bo izjavila, da je katoliška doktrina v ostri opreki s početjem francoskih nacjonalistov. Papež bo sporočil katoliškemu svetu, da je Jezus Kristus neskončno ljubil svojo domovino. Radi tega se ta ljubezen ne sme obsojati. V principu torej treba domovino ljubiti — pravi enciklika — in tudi ne sme nihče omejevati težnje človeka, ki hoče svoji domovini duševno in moralno koristiti.

Nasprotno pa se papež postavlja proti tistim krogom, ki zadnje čase v Evropi širijo nekakšen «duh evangelijskega mira». Ta propaganda izhaja iz lajskih, necerkvenih krogov, njeno središče je v Ženevi, kjer zaseda Društvo narodov. Papež kot poglavar katoliške cerkve celo priznava buden, zmernen in trezen nacjonalizem; obsoja pa brezumni pacifizem — pač zopet zategadelj, ker izhaja iz lajskih in necerkvenih krogov v Ženevi . . .

Zanimivo je, da se papež bavi v svoji poslanici samo s Francozi, o Italijanih pa ne zine besedice. Odkod ta molk, vedo vsi, ki količkaj zasledujejo dogodke v Rimu: med Vatikanom in Mussolinijem obstoji sporazum. Papež pač sme deliti lekcije tujim nacjonalistom, zlasti tistim, katerim je fašistovski režim nasproten, o Italiji pa mora molčati in s tem molčanjem priznavati, da gre v Rimu beseda in moč papežu italijanskega nacjonalizma — Mussoliniju.

Kako se bodo Madžari odločili lordu Rothermeru

Madžarofilski kampanja lorda Rothermera že rodi materialne sadove. Budimpešta je lorda že pred časom izvolila za častnega meščana in mu bo izdala diplomu ter izkazala hrupne časti in parade, čim se pojavi na meji okrnjenih dežel krone sv. Stefana. Odpor za proslavo Rothermerovih zaslug pripravljajo obsežno spomenico s tisočimi podpisov madžarskega prebivalstva. Vse to bo lord lahko shranil v svojem arhivu. Toda Madžari nočejo počastiti lorda samo z banketi in diplomami, dali bi mu radi nekaj več. Dolgo so prevdarjali, kaj naj poklonijo lordu, da ga bo dar neprestano spominjal madžarske hvaležnosti. Naposled so prišli na originalno idejo.

Zveza mizarov in mojstrov v Budimpešti je naročila svojim članom, naj napravijo za lorda Rothermera pisalno mizo s stolom. Plošča mize bo okrašena z važnimi lesenimi izrezinami ter bo prikazovala obseg Madžarske pred triansko pogodbo. S posebnim lesom bodo označena ozemlja, ki jih je Madžarska «izgubila» v korist svojih sedov . . . Lord Rothermer bo torej imel priliko vse dan študirati madžarske razmere kar na mizi. Prihranil si bo lahko vsa pota celo v arhive, kjer je zgodovina pisana drugače, kakor jo svetu predstavljajo Madžari.

Poleg mize dobi lord tudi stol. Naslonjač bo redkost svoje vrste: vanj bo vrezana krona svetega Stefana, katero bodo nosili angeli na rokah. Kot poseben naroden dar pa prejme angleški agitator za madžarske obubožane veleposestnike par zrnec žita iz tistih komitatom, katere je Madžarska na podlagi mirovne pogodbe izgubila in katere bi rada zopet ugrabila svojim sosedom.

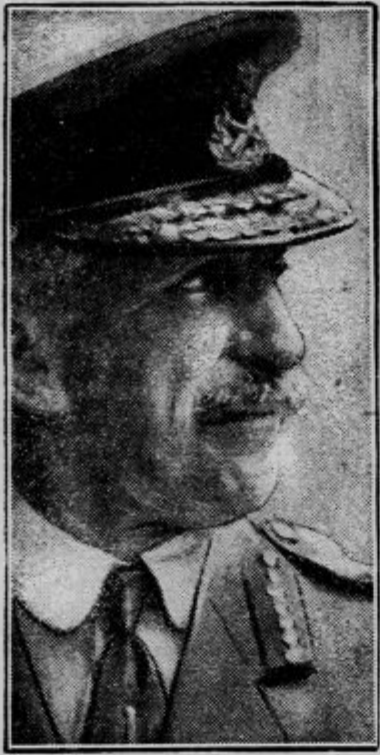
Smrt madžarskega komunističnega vojskovodje

V ponedeljek popoldne je umrl v Budimpešti bivši generalštabni polkovnik avstrijske vojske Auer Stronfeld, bivši šef generalnega štaba madžarske rdeče armade. Pokojnik je bil eden najboljših častnikov bivše avstro-ogrške monarhije. Iz tolpe dezertirjev je v kratkem času organiziral redno madžarsko vojsko, ki je meseca maja 1919. zasedla slovaško ozemlje razen Bratislave. Vodil je svoje čete tudi proti Rumunom in jih je hotel vreči iz Erdeljske. Baš tisti čas pa je prejel noto od Clemenceauja, ki je zahteval, da Madžari ustavijo neprijateljsko akcijo, češ da bo o njihovih stvarnih zahtevah razpravljala mirovna konferenca v Parizu.

Ta glas je Stronfelda zelo razveselil. Smatral je namreč, da je Francija de facto že priznala njegovo vojsko in da se bo uklonila zahtevam njegovega poglavarja. Na Madžarskem je tedaj gospodaril Bela Kun. Kmalu je prišlo med njim in Stronfeldom do konflikta. Stronfeld je namreč zahteval Veliko Madžarsko, toda samo v škodo Češkoslovaške in Rumunije. Bela Kun pa je zastopal

stališče, da je boljše vladati Malo Madžarsko, katero bodo priznale evropske države. Člani madžarskega sovjeta so zahtevali od Stronfelda, da napade Jugoslavijo. Stronfeld pa se je tej zahtevi odločno uprli in je razgrnil operacijski načrt, ki je pokazoval tendenco obračunati z Rumuni in Čehoslovaki, Jugoslavijo pa pustiti pri miru.

Po padcu komunistične vlade na Madžarskem je prišel Stronfeld pred sodišče in je bil obsojen na dve in pol leti ječe zaradi veleizdaje. Odsedel je kazen, potem pa se je priključil socialistični stranki in je ostal do svoje smrti njen generalni tajnik.

Sir Henry Wilson,

eden najsposobnejših angleških generalov za svetovne vojne, kojega spominjo s pred dnevi izšli v Londonu. Maršal Wilson je bil ob izbruhu vojne leta 1914 namestnik šefa generalnega štaba in je bil dodeljen generalšemu britske armade na Francoskem sru Johnu Frenchu. Po končani vojni mu je parlament izglasoval 10.000 funtov nagrade za njegove vojaške zasluge. Junija 1922. je bil nanj izvršen atentat: dva sinjajnovca sta ga pred njegovo hišo v Londonu ustrelila. Pokopan je v katedrali Sv. Pavla. — Wilsonovi spomini so že zdaj vzbudili, o vsem svetu velikomora senzacijo. Deloma radi nekaterih odkritij iz dobe neposredno pred svetovno vojno, kojih avtentičnost bo pač težje kontrolirati, še bolj pa zaradi vehementnih napadov na Lloydja Georgea, lorda Kitchenerja, maršala Joffra, skratka na njihovo vodstvo antantnih armad in na vodilne angleške politike.

Levine dolžnik ameriškega erarja

Te dni jemlje slovo od Evrope znani ameriški impresarij drugega poleta čez Atlantski ocean, finančnik Levine. Odkar je stopil na evropska tla, je vzbudil toliko prahu, da ni bil na našem kontinentu nič manj popularen kakor kak drugi veliki mož, ki si je stekel resničnih zaslug za človečanstvo. Po nesetih senzacijah in eskurzijah, ki se jih je dovolil in katere je moral zaradi razbitja «Miss Columbie» v Italiji zaključiti, se bo Levine vrnil v Ameriko z velikim parnikom Leviathanom. Njegov sprejem onstran velike luže pa ne bo niti oddalec prijazen in hrupen. Čim bo stopil na ameriška tla, ga bo pozdravila policija.

Izkazalo se je namreč, da je mož dolžan ameriškega erarju 500.000 dolarjev samo na davkih. Levine je bil namreč med vojno dobavitelj ameriške vojske in je zaslužil s svojimi manipulacijami kosmate milijone. Država je zahtevala od svojih dobaviteljev predpisanih davek. A Levine, zvit kakor je, je uredil zadevo tako, da je kar odpisoval davek od državnega kapitala in je tako fingiral, kakor da bi bil plačal zahtevano vsoto sam, dočim je v resnici naprtl ameriški davčni upravi.

Sedaj so prišle davčne oblasti v Washingtonu tej nekorektnosti na sled in zahtevajo od Levina, da svoje zastole dajate povrne. Temu se sedaj pač ne bo mogel izogniti, Amerika ima povsod svoje agente in če ne pojde drugače, mu bo washingtonska vlada kratkoma zaplenila denar in nepremičnine.

Odgoditev nemškega poleta čez Azore

Nemško letalo Junkersovega tipa, hidroplan D 1230 zaenkrat ne bo nadaljevalo poleta čez Azore proti Ameriki, ker je prišlo iz Nemčije navodilo, da je treba s startom počakati. Nad Azori vlada namreč globoka depresija, ki sicer nima širokega radija, a je vendar opasna za letalo, ki bi hotelo na vrata nos prepluti ta del ozračja. Treba je torej računati s tem, da bodo Nemci svoj prekomorski polet prekinili.

Malodušnost vzbujajo pri posadki tudi vremenske napovedi, ki se tičejo značnega tlaka med Azori in Novo Fundlandijo. V tem predelu pihajo sedaj močni viharji in malo verjetno je, da bi se hidroplanu polet posrečil.

Pilot Loose, kateremu je poverjeno vodstvo hidroplana, je dal nekatera pojasnila o zaprekanh dosedanjega poleta. V Amsterdamu je hidroplan star-

tal ob 6.20 zjutraj. Dvignil se je v višino 500 m, v kateri se je vzdržal ves čas do francoske obali. Med poletom je bilo letalo v zvezi z radiopostajo v Quesantu. Do rta Finistere je letel hidroplan brez posebnih ovir. V lepem vremenu je dospel do španske obali, preletel La Coruna in klicaj Vigo. Potem je prelul mejo in je dosegel portugalsko obal. Kakih 100 km pred Lizbono je zašel v gosto meglo, nakar je radiotelegrafist klicaj na pomoč Lizbono. Odgovor ni prišel. Ker ni bilo

mogoče nadaljevati poleta, ni preostalo posadki nič drugega nego da se odloči za spuščanje na morje. Še vedno je radiotelefonist upal, da se bo od kod javila pomoč. Medtem pa se je storila noč in posadka je sklenila, da se spusti na morje. Kako se je to zgodilo, je vsem znano. Hidroplan se je jedva rešil opasnosti, da se razbije, in ko so Junkersove tvornice doznale za težavne okoliščine poleta, so izdale naredbo, naj se letalo kolikor mogoče pazi in čuva.

Italijanski »Jadranski kongres«

Visek italijanske iredentistične propagande proti Jugoslaviji

c. d. — V Italiji, meseca oktobra.

Malu, skoraj nič ni bilo čuti o letošnjem italijanskem »Jadranskem kongresu«, ki se je vršil v nedeljo in ponedeljek, 25. in 26. septembra v Milanu in se je potem v torek 27. septembra zaključil v Comu. Tu pa tam kaka majhna vest, toda v splošnejših se je zamolčalo vsaj vse najvažnejše, kar se je govorilo, predlagalo in sklepal na kongresu. Stvar je seveda popolnoma razumljiva, ko ves kongres ni bil nič drugega, ko najkoncentriranejša iredentistična propaganda proti naši državi, državi, s katero naj se istočasno vrše pogajanja za obnovo »najskrenejšega prijateljstva! In kar je najpomembnejše: ta kongres se je vršil pod izrecnim pokroviteljstvom samega italijanskega kralja in njegena ministrskega predsednika! Saj je zborovanje kongresa otvoril general Emilio Bertotti, kakor je izjavil, da otvorja kongres «v imenu kralja in poglavarja vlade»!

Slavnostni otvoritvi kongresa v dvorani tajnega sveta v zgodovinskem dvorcu nekdanjih milanskih vojvod Sforzov so prisostvovala zastopstva vseh italijanskih iredentističnih društev, kakor «Coscienza Adriatica», «Associazione Trentina», «Fiamme Cremisi», «Dante Alighieri», «Lega Nazionale», «Società Lombarda dei Garibaldini» i. dr. Prisoten je bil tudi zastopnik milanskega kardinala in namestnik admirala Cagnija. Svoje soglašanje s kongresom so sporočili pisмено ali brzojavno ministri Giuriati, Volpi, Belluzzo in Ciano, državna podtajnika Bianchi in Bisi, generalni tajnik fašistične stranke Turati, veliki admiral Thaon di Revel, ki je brzojavil: «... složno bomo zmagali v vsaki bitki»; predsednik združenja vojnih invalidov nar. posl. Decroix, ki je dejal v svoji brzojavki, da se strinja s kongresom «vsja velika družina žrtev, ki ima svoj pogled vedno uprt tjakaj, kjer krvavi zločinsko okrnjena domovina»; bivši zadrski poslanec v rimskem parlamentu dr. Krekič, zadrski župan, fašistična federacija reških trgovcev, ameriški odbor «Pro Montenegro» (za Crno goro) itd.

Kongres je otvoril stalni predsednik Marescotti, ki je povdarjal, da je glavna naloga kongresa, da pokaže važnost jadranskih vprašanj, katere so večini italijanskega naroda neznana in predoči vsem Italijanom, da žrtve petih tisočev mrtvih, pokopanih v Jadranu, niso bile zaman, ker «novi italijanski svet hoče močno utrditi svoje pravice do dežela, ki so italijanske po zgodovini, kulturi in tradiciji»! Končno je izrekel pozdrav kongresa — Šibeniku, Splitu, Trogiru in Dubrovniku ter vsem jadranskim otokom!

Nato je bil izvoljen za predsedovanje kongresu general Emilio Bertotti, ki se je v svojem nagovoru spominjal mučenikov italijanskega prepoda, ki so padli kot žrtve za osvobodjenje domovine, vse do Nazarija Saura, ki je bil med svetovno vojno obešen v Pulji, in je končno proglasil kongres otvorjen »v imenu kralja in poglavarja vlade«.

Prvi poročevalce je bil Zadrčan dr. Antonio Trajani, predsednik odbora zadrskih prostovoljcev, ki je poročal o »Jadranski kot poti na vzhod in v Sredozemsko morje v svrhu italijanske gospodarske in trgovinske ekspanzije». Za njim je zastopnik provincije Foggia (v Apuliji), profesor De Blase, čital neko spomenico, v kateri se je pritoževal, kako se v Dalmaciji z jugoslovenske strani sabotira pulpska trgovina z Dalmacijo.

Po teh dveh govornih je predsednik prečital brzojavki, ki ste se poslali s kongresa kralju in ministrskemu predsedniku. Obe brzojavki sta zelo značilni. Brzojavka kralju pravi, da udeleženci kongresa pozdravljajo v kralju zmaga valcu »vladara, ki ga je poklicala usoda, da d vse meje domovini«.

Še jasnije pa govori brzojavka, poslana Mussoliniju, ki se glasi dobesedno tako-le:

«Udeleženci Jadranskega kongresa ponavljajo Vaši Ekscelenci zagotovitev nepremisljive vere, da bo po Vašem vsakdanjem trudu, posvečenem porastu naroda, Naš Jadrani nekega dne, ki ni daleč, od ene do druge obali, kjer so italijanske dežele, ne več grenak, vse en sam viher domovinskih barv.»

Na popoldanskem zborovanju so se nadaljevala poročila. Prof. Giovanni Baldacci je čital poročilo inž. Mazzonija, člana odbora »Pro Montenegro«, o Boki Kotskri, dr. Carletti-Giamperri pa je poročal o jadranski poljedelski univerzi, ki naj bi se ustanovila v Loretu . . . Nato je general Bertotti čital poročilo o Albaniji kot bazi italijanske ekspanzije proti vzhodu. Poročilo se je bavilo s političnimi pogodbami pred izbruhom svetovne vojne, s katerimi se je skušalo urediti razmere v Albaniji, o gospodarskih težnjah Avstrije, ki je preko Bosne skušala priti do Soluna, in o zadnjih političnih dogodkih in razmerah, kakor so nastale po prizadevanju sedanje italijanske vlade. Posebej se je dotaknil vprašanja železnic, ki naj bi preko Albanije

vezala Jadransko z Egejskim morjem (preko Bitolja) in je povdarjal, da bi ta železnica morala biti izključno albanska, seveda pod jamstvom Italije, ki hoče, da ostane Albanija popolnoma neodvisna. Ko je nato šel prof. Avancini poročal o zvezah Italije z vzhodno obalo Jadrana, je bila enoglasno sprejeta naslednja resolucija:

«Nacionalni Jadranski kongres, po zaslišanju poročila prof. Avancinija zopet potrjuje načela organizacij «Adriatico Nostro» (Naš Jadran) in «Coscienza Adriatica» (Jadranska zavest) za obrambo italijanstva onostranske obali in v svrhu, da opozori Italijane na važnost jadranskih vprašanj, pričakuje, da se bo ojačila propaganda, ki jo vodi «Coscienza Adriatica» v onih mestih, kjer še ne delujejo njeni odbori, da se proučuje vso jadransko vprašanja in bo mogla v Milanu v bližnji bodočnosti delovati s pomočjo oblasti, zavodov in državljanov jadranske šola z jadranskim muzejem.»

Nato je kot zastopnik župana mesta Brindisija odv. Vincenzo Fiori poročal o trajektni plovbi med Brindisijem in Valono.

Zborovanje se je nato prekinilo in potem nadaljevalo v ponedeljek dopoldne. Poročal je profesor bolonske univerze Antonio Baldacci o gospodarskem položaju v Albaniji zlasti z ozirom na Italijo, nar. poslanec De Capitani pa o svojem in svojih tovarišev italijanskih poslancev potovanju po Dalmaciji v letu 1919. in čustvovanju prebivalstva v Dalmaciji, v katerem je dejal, da «hrani nedotaknjene svoje težnje po materi domovini».

Na popoldanskem zborovanju je bil izvoljen poseben odbor, ki se mu je nadelo naloga, da zbere in uredi vse kongresovo delo, in je bila potem sprejeta resolucija prof. Baldaccija, s katero kongres ponovno potrjuje svoje zaupanje v organizacijo «Adriatico Nostro» in «Coscienza Adriatica». Nato je vodja

tiskovnega urada Tržaškega Loyda, Bruno Astori poročal o jadranskem prometu z Levanto in skrajnim Vzhodom in se prav posebno pritoževal proti jugoslovenski konkurenciji v prometu z Levanto. Nato se je prečitalo poročilo odsotnega Giulia Benedettija o madžarskem prometu na Reki, nakar je profesor Michieli iz Trevisa poročal o italijanski notranji plovbi kot ozadju jadranskih luk. Prof. Avancini je potem podal poročilo o »jadranskem dnevu» in italijanskih šolah, predsednik Marescotti pa je podal točne podatke o delu, ki se je izvršilo v italijanskih šolah v svrhu jadranske propagande. Po poročilu dr. Pupino Carbonellija o italijansko-orientalski trgovski zbornici je končno dr. Antonio Trajani iz Zadra razpravljaj o prometnih vprašanjih tihočih se zadrarske luke in o razmerah, v katerih se nahajajo Italijani pod jugoslovensko vladno. Njegova resolucija, ki govori seveda o strahovitem zatiranju Italijanov in poziva italijansko vladu, da kar najodločnejše nastopi v obrambo njihovih pravic, je bila sprejeta seveda enoglasno.

S tem je kongres prekinil svoje delo v Milanu, ki pa ga je nadaljeval in zaključil naslednjega dne v Comu. Tu je inž. Gino Braunovich razvijal svoj načrt o vodni poti iz Jadrana do Dunava in Črnega morja, dr. Cattaneo o jadranskem vprašanju «z gledišča čolnarja», Carlo Davanzo pa o jadranskem ribištvu in italijanskem narodnem gospodarstvu. Končno je bila enoglasno sprejeta resolucija, ki nekako resumira vse delovanje kongresa, tako njegovo delo za albansko neodvisnost, za svobodo Jadrana, za poplavljanje razmer v jadranskih provincijah, za višjo jadransko šolo v Loretu in za jadransko šolo z jadranskim muzejem v Milanu in v zaključku izraža pričakovanje, da se bo «organizacija jadranske zavesti, ki je bila njena nedostatkna usoda za aspiracije Italije v prošli veliki vojni, obsežno in intenzivno razširila — s pomočjo najboljših sredstev za strnitev vseh iniciativ in vseh analognih interesov ob splošni ljubezni vseh Italijanov — na deželo (čitaj: Dalmacijo), katera, da si je ločena in skrita, vendarle v resnici obstoji in živi in ni nikdar, kadarkoli je bilo o njej govora, naletela na niti najmanjši nesporazum, temveč vedno le na izraz največjega navdušenja.»

Tako se je torej govorilo, predlagalo in sklevalo na letošnjem italijanskem Jadranskem kongresu. Visek italijanske iredentistične propagande, naperjene izključno proti naši državi in s ciljem, da si Italija čim prej prilasti naše jadransko ozemlje in naše Jadransko morje!

Naši onstran granic

Slovensko peti — kaznivo dejanje

Marsikomu, ki sliši, da zapirajo v Italiji naše ljudi samo zaradi tega, ker pojejo slovensko, se zdi to prazna bajka. ali pa zelo pretirana, z mučeništvom pobarvana vest. Še zadnjič me dobi na cesti gospod pa mi pravi: »Bil sem v Ljubljani. — Tako, mu rečem, »a kaj pravijo tam?« — »I, vprašali so me, če je res vse tisto, kar o nas časopisi pišejo.« — Pa presneto res je. In še mnogo več je res. Pri nas se zgodi mnogo stvari, ki ne pridejo nikoli v javnost, ker nikogar ni, da bi poročal. Vsaka vas ima svojo krvavo zgodbo, vsaka hiša bi imela kaj povedati — a kdo naj zbere vse to? —

Če danes povemo, da slovenske fante in dekleta kar v trumah zapirajo in jih obsojajo v ječo, se bo tudi komu zdelo nerazumno ali nemogoče. Je pa vendarle res. Tu vam podajamo enega izmed najznačilnejših slučajev, ki se je pripetil nedavno. V Ozeljanu so imeli izobraževalno društvo, katero so oblasti zadnje dni razpustile z drugimi društvi vred. To je bilo pred kakimi tremi tedni. Tedaj je bil tudi Marijina praznik, na ta dan se je vršil v Črničah nekaj cerkven sejem. Člani bivšega ozejlanskega izobraževalnega društva so napravili izlet v Črniče, posedli k mizam, se prijateljeli s člani taktaj še obstoječega izobraževalnega društva v Črničah in peli slovenske narodne pesmi.

To petje je bilo v ušesa brigadirja iz Črnič; zaukazal je, da naj nehajo peti in da krolj nekateri mladenič kar na mestu aretirata. Temu so se fantje seveda uprli. V bližini je bil navzoč tudi neki goriški italijanski odvetnik, (med prvimi fašisti smo ga videli že pred leti), ki je sam protestiral in opozarjal brigadirja, da nima vzroka da koga aretiru.

Brigadirja pa ni dalo miru. Pozneje je vendarle aretiraj nekoga Jožeta Remca, ga tiral v zapor in ga tam z grožnjami prisilil, da naj mu napiše kako slovensko »protidržavno« pesem. Fant mu je pod pritiskom res napisal znan »Hej, Slovani, kje so naše meje...« Nato pa mu je dal brigadir podpisati zapisnik, (laško pisan, ki ga Remec ni razumel), v katerem porjuje, da so Ozeljanci peli v Črničah omenjeno pesem. Na podlagi tega je brigadir vložil ovadbo.

Razprava se je vršila pred javskim sodiščem, obtožence sta branila dva odvetnika. Niso pa sodniki pustili govoriti nikomur, še odvetnikom ne, tudi niso pripustili prič. Obsodilo so na en mesec zapora sledeče fante in dekleta: Ivana Lebana, Venelja Spaccapan, Miho Draščelca, Stefanijo Spaccapan, Jožeta Spaccapan, Pavlo Spaccapan in Miroslava Brankoviča. Po 25 dni zapora pa sta dobila: Pavla Trebušon in Jožet Remec.

Odvetnika sta vložila prizivo. Ta slučaj glede slovenskega petja je menda eden najgorostnejših v zgodovini preganjanja našega življa v Primorju.

— Odbiti rekurz. Furlanski duhovniki Gori, De Gaspero, Selirazzo, Colleno in Concino so dobili te dni iz Rima obvestilo, da je njihov rekurz proti konfiscaciji obdit. Centralna komisija za konfiscacijo se ni mogla izirati na njihove razloge in tako se mora izvršiti nad njimi razglašena konfiscacija. Po Furlaniji ta vest močno razburja duhove.

— Bistrica pleše. Po italijanskih listih na Reki in v Trstu se neprestano zaznajo plesne prireditve v Ilirski Bistrici. Danes plešejo oficirji 73. pešpolka, jutri je ples v korist fašističnega doma, pojutrišnjem »ballo« v kak »dobrodeln« namen. Največ plesov utedne biti odslej namenjanih za zgradbo fašističnega doma. Na taki prireditvi je treba odrinuti v to svrhu precej lir in fašisti gledajo, da pravnijo žepe zlasti domačinom, ki se morajo udeleževati vseh takih prireditev, ker bi sicer veljali za subverzivne, Italiji nevarne individue.

— Cene novemu vinu. Letošnje vino na Vipavskem je po kakovosti mnogo boljše od lanskega. Enako v Brdih. Na vipavski strani je v nekaterih krajih vinska letina prav dobra, po Brdih je toča pobrala pol pridelka. Po Vipavskem so imeli lani 9% vino, letos je 10–11%. Vinski trgovci ponujajo v Brdih za vino 1.40 do 1.60 L za liter, na Vipavskem 1.20 do 1.30 L. Za tako ceno vinogradniki nočejo razpečati novega vina. Veliko grozjla je šlo v Videm. V Istri se je prodajalo grozjla: malvazija 80 — 100 lir kvintal, belo navadno 100 lir, črno 120 lir, teran 105 lir, muškata 108 lir kvintal.

— Ciganke s puško. 59letna ciganka Apoloniya Majer je imela lovsko puško, katero so končno izsledili pri nji orožniki. Pred goriškimi sodiščem je bila ciganka obsojena na 59 dni zapora, torej toliko dni, kolikor ima let.

— Tudi cigani so dobivali pri občinskih načelnikih osebne izkaznice. Goriška prefektura je sedaj ukazala županostvom, da ciganon ne smejo več izdajati osebnih izkaznic. Tako jih bodo orožniki lažje več polovili.

— Morilec Skvarča v goriških zaporih. Oni Peter Skvarča, ki je umoril in obesil svojega očeta v Planini pri Cerknem, se nahaja sedaj v zaporih v Gorici, kamor so ga pripeljali iz Celja. Skvarča pride pred prihodnjo poroto.

— Mlekarsko združenstvo v gorskem delu goriške pokrajine treba dvigniti tako, da se bo moglo razvijati in prospovati. O tej stvari se je zadnje čase mnogo razpravljalo. Sedaj se je zavpela za to povzdigo trgovska zbornica v Gorici. Zborovali so zastopniki gospodarskih organizacij in industrijskih podjetij. Trgovska zbornica namerava nakazati večji znesek, da se opomore mlekarskemu združenstvu. Sklenilo se je, da se imenuje tehnično izvezban preglednik za gorske mlekarnice, ustanovi naj se stalno mesto tehničnega asistenta pri podružnici kmetijskega urada v Tolminu, dajejo naj se ustanove mladeničem, da bodo mogli obiskovati šole za tehnično vzbanje v sirsarstvu Povdarjale se je nespobnost osovja, uslužbenega v mlekarnah! Vse to se je izvršilo v namenu, da pride vodstvo mlekarskega združenstva po naših gorah v italijanske roke.

— Istrski konvikt se nastani v posloplju v Pazinu, katero se je zgradilo za hrvatski dijaški zavod. Bivše podporno društvo za hrvatske dijake v Pazinu je po dekretu z dne 16. septembra t. l. uvrščeno v dobrodelno kongregacijo. Fašistični tajnik Mrak je to sporočil občinskemu načelniku v Pazinu in sedaj pošljejo Italijani sredstva, da dogradijo ono poslopje in nastanjajo istrski raznorodovalni konvikt tam, kjer se je imelo vzgajati hrvatsko dijaštvo v korist naše Istre!

Šah

Senzacionalna ponovna zmaga dr. Aljechina

Odločitev po 65. potezi. - Grandiozna borba med obema rivaloma

Buenos Aires, 11. oktobra. Današnja partija med dr. Aljechinom in Capablancem, enajsta po številu, je bila najsilovitejša od vseh dosedanjih partij na-matcu za svetovno prvenstvo. Po celi vrsti remijev in neodločenih borb je dr. Aljehin zastavil vse sile in sposobnosti, da dohiti svojega rivala, ker se je pač predobro zavedal, da bi ponovna zmaga Capablance domala odločila match in da bi dr. Aljehinov končni poraz bil v naprej zapečaten.

Današnja partija je zatorej predstavljala grandiozno borbo, kakršnih beleži zgodovina šaha le malo ali pa doslej vobče še nima primere. Dasi je bilo to le nadaljevanje partije, ki je bila v soboto prekinjena po 21. potezi, je boj trajal ves dan z menjajočo srečo, toda z enako žilavostjo in brezprimernim naporom energije obeh protivnikov. Kočno je vendar podrta dr. Aljehinova globoko zasnovana kombinacija masinelo obrambo svetovnega prvaka. Šele po 65. potezi je padla odločitev z zmago dr. Aljechina.

Današnja klasična partija je v vseh šahovskih krogih, ki so z ogromno napetostjo spremljali potek borbe, vzbudila s svojim izidom senzacijo in obenem učvrstila sodbo, da je dr. Aljehin edini enakovredni nasprotnik sedanjega svetovnega prvaka.

Stanje dosedanjih partij je naslednje: dr. Aljehin in Capablance beležita vsak po 2 zmagi, 7 partij pa je končalo remis.

Primerjava sedanjega boja za svetovno šahovsko prvenstvo s svoječasnim matchom med Capablancem in dr. Laskerjem nudi nekaj sličnosti. Takrat je prvih deset partij končalo remis. V 11. partiji pa je nastopil nenadni preobrat: dr. Lasker je opešal živčno nasproti neupogljivemu Kubancu in je izgubil naslov svetovnega prvaka. Za sedanjih partij so šahovski krogi prerokovali, da se bodo vse duhovite dr. Aljehinove kombinatorne zmožnosti razbile ob železni energiji Capablance. Kakor dokazuje današnja partija se prerokovanje ni obneslo. In dr. Aljehin lahko odslej edini pretendirca, da Capablanci otme naslov svetovnega prvaka. Ker pa je treba zmagati v 6 partijah, je vsa dosedanja borba šele uvod v gigantški dvoboj.

Capablance - Aljehin

Partnerja kot oseb. - Življenje in šah. Šahovski svet je že davno slutil, da se bo vršil odločilni boj za prvenstvo v šahu med Capablancem in Aljechinom. Mogel se je predvidevati že v tisti dobi, ko so bili objavljeni prvi veliki uspehi obeh šahovskih velikanov.

Capablance je leta 1909. premagal Marshalla in si s tem pridobil naslov prvaka Amerike, Aljehin, ki je štiri leta mlajši od Capablance, je istočasno dobil prvo nagrado na vserruskem moštrem turnirju. Takrat pač nihče ni mogel slutiti, da bo leta 1909. mejniki nove dobe v zgodovini šaha. Diletanti so jo sicer prerokovali, toda strokovnjaki so bili po stari navadi skeptični. Kubanska vlada je videla v Capablancu svetovnega prvaka, ali javno mišljenje v Rusiji je smatralo Aljechina za naslednika svojega največjega šahovskega mojstra Čigorina.

Od takrat se je aktivnost obeh mladih mojstrov razvijala vzporedno. Mlajši, tako prijatelji, kakor tudi neprijatelji, so smatrali za izvojnca samo Capablance in Aljechina. Posebno mlajši Aljehin je opazoval z velikim zanimanjem karjiero svojega rivala. Z imenom Capablance so bile vezane premore etape njegovega življenja. Tako se je Aljehin leta 1914. na turnirju v Petrogradu plasiral takoj za Capablancem. Isto se je ponovilo deset let pozneje v New Yorku. Leta 1925. je Aljehin prekosil v Baden-Badnu vse svoje protivnike in naposled ga vidimo v matchu za svetovno prvenstvo v Buenos Airesu, ki je posledica turnirja v New Yorku 1927., kjer sta se oba plasirala na prvo in drugo mesto.

V zgodovini šaha se ni dogodilo prvih, da sta izšla iz ene generacije dva enako močna igralca. Na šahovskem polju so zelo redki osamljeni geniji.

Kdo izmed obeh je v čisto šahovskem pogledu bolj talentiran, je težko reči. Obaj igra hitro in vidita izhod iz še tako zamotane pozicije in pot, ki vodi do zmage. Dokaz temu so njune simultanke in brzoturnirji. Akoravno je Capablance hitrejši in preciznejši, vendar mu ni nikoli padlo na um, da bi igral stepe simultanke. Svetovni rekord v slepih partijah ima Aljehin, ki je igral hkrati z 28 nasprotniki. V ostalem so pa šanse skoraj enake: ako govori za Capablance, da je v najbolj komplicirani kombinaciji v naprej preračunal 100 potez, naj omenimo, da je Aljehin analiziral nekoč samo za eno varianto 20 potez. V kombiniranju Aljehin sigurno prekaša Capablance. Poslednji se rad odteguje kombinacijam. Zaradi tega je tudi mnogokrat dobil nagrade za najlepše partije. Pri njem ne najdemo onega idejnega bogastva kakor pri Aljechinu. V teoriji je Aljehin brez dvoma na prvem mestu. Obogatil jo je s svojimi lastnimi zelo duhovitimi in resnimi novotarijami. Šahovske knjige, katere je napisal, pričajo o njegovih analitičnih spretnostih. V presojanju pozicije in dovršenosti igre sta si oba prilicno enakovredna.

Svetovni prvak prekaša Aljechina v harmoničnosti svoje igre. Razlika med njima pa se ne opaža samo v igri, temveč tudi v njihni celokupni šahovski aktivnosti. Težko bi bilo najti dvoje narav z večjimi kontrasti. Sicer sta sodobnika, a vendar predstavnika dveh različnih epoch. Stvar je taka: vojna in revolucija sta za Capablance

zgodil prazni besedi. Svetovna vojna se ga je jedva dotaknila, Aljehin pa je na lastni koži skušal vojno in revolucijo. Bil je v nemškem vjetništvu, potom Rdečega križa se je vrnil v Rusijo, bil je ponovno na fronti in dobil razna odlikovanja. Nato je sedel v preiskovalnem zaporu in je videl smrt pred očmi. Ali sta torej to človeka iste epohe?

Razlika se opaža tudi v narodnosti. Eden je kubanski Španec, drugi je Rus iz Voroneža. Capablance se je pripravil za svojo karjiero povsem metodično, čisto ameriško. Odločil se je za šahovsko karjiero in se je docela odrekel študijam. Postopal je pač praktično kakor vsak Američan - uvidel je, da je zanj najboljše, ako postane šahovski profesional.

Pri Aljechinu je stvar povsem druga. Bil je jurist, sin člana ruske dume. Šahovski profesional ni hotel postati in je leta 1914. stopil v diplomatsko službo. Da si je izbral šah za poklic, so bili potrebni veliki potresi in njegovem življenju. Primorala ga je k temu beda. Vendar je še vedno pridno študiral v Parizu na pravni fakulteti, kjer je tudi položil izpite ter postal doctor juris. V njem se zrcali ekspanzivnost ruske volje, ki prezira tesne okvire, istočasno se pa opaža tudi prenasilenost, nezmernost in raztresenost.

Ali se v teh razlikah karakterizira tudi njuna igra? Mar ne pripadata dvema nasprotnima šahovskima taboroma? Odgovor na ta vprašanja je nemogoče brati podrobne analize teoretičnih načel in praktičnih metod njune šahovske spretnosti.

Dopisi

ZIROVNICA, V 237. številki »Jutra« je sporočil dopisnik z Jesenic, da je pri otvoritvi tamošnjega delavskega doma sodelovalo tudi pevsko društvo iz Most. To društvo ne odstopa pač pa je nastopilo pevsko in tamburško društvo »Svol« iz Zirovnice. Dopisnik omenja, da kaže društvo veliko zanimanja za petje. Da je temu res tako, izpričujejo ponovni nastopi na raznih veselicah, na katere je bilo društvo povabljeno, ter lastna prireditev s koncertom, o katerem so se številni letoviščarji jako lakavo izrazili. Zaradi eksodusu klerikalcev letos spomladi številčno oslabileno se je društvo podalo takoj z vneto in marljivo na delo. Najelo je izurjenega pevovodjo g. Tancarja z Jesenic ter pričelo vztrajno z vebzami, tako da se more kvalitativno že danes meriti z marsikaterim drugim, mnogo močnejšim in starejšim pevskim društvom. O agilnosti društva bo pričala tudi prireditev na Martinovo nedeljo. Vabimo že sedaj tovariše z Jesenic, da nam vrnejo obisk.

LAŠKO. Naša mlada podružnica »Sadjar-skega in vinarjskega društva« nas je v nedeljo, dne 9., in v ponedeljek dne 10. t. m. iznenadila z razstavo, ki je uspela nad vse pričakovanje. Vsakdo, ki je obiskal to prireditev v naši slovenski soli je bil presenečen in se je ves začuden vprašal: kako je bilo mogoče tako na tihem in brez posebnega razglašanja v mestu izvršiti in pripraviti tako lepo, okusno aranžirano in tako obsežno razstavo. Obiskovali so nas mnogi gostje iz bližnje in daljne okolice in

celo iz Zagreba. Hrvatski gostje so samo obžalovali, da ni bil bolje obveščen tudi Zagreb, ki bi se bil gotovo z zelo velikim številom zanimancev in ljubiteljev sadija in cvetlic udeležil prireditve. Gospodarski in moralni uspeh razstave je bil popoln. In ako nas je prireditev tudi iznenadila vse kakor topel solnčni žarek idealizma v naši hladni in racijonalistični dobi, smemo razstavi pripisati tudi lep kulturni uspeh. Pripaznje gre v prvi vrsti marljivemu podružničnemu odboru, šolskemu upravitelstvu, ki je z izredno poštvovalnostjo in gostoljubnostjo vodilo prireditev, nadalje okrajnemu zastopu, ki je z lepim denarnim zneskom omogočil razstavo v materialnem oziru in tudi našemu zaslužnemu sadijarskemu učitelju g. Levstiku iz Celja. Najlepša hvala!

POLZELA. Sokol na Polzeli vzprizori v nedeljo, dne 16. t. m. »Vdovo Rošlinko«. Po igri prosta zabava s plesom. 1526

ŠOSTANJ. V soboto dne 8. t. m. se je vršil izredni občni zbor Sokola v lastnem domu. Občni zbor je volil funkcije in svrhu izpopolnitve upravnega odbora. Po tej sestavi je upati, da bo to pot odbor vestno vršil svojo sveto sokolsko dolžnost ter spravil društvo na višino, na kateri je bilo še nedavno. Dolžnost članstva pa je, da sodeluje in -pomore popravit, kar je zamujenega. Vsak posamezni Sokol mora stremeti po napredku in pokazati da je vreden član velike sokolske družine. Zato se pozivajo vsi vneti Sokoli in prijatelji, da se z ljubeznijo oklenejo našega društva in da pomagajo s trdno voljo povzdigniti Sokola in njegov dom. Preko osebnih naspotestev naj se preide k slogi, resnemu in stvarnemu delu. Med drugim je bilo tudi soglasno sklenjeno, da se bodo vršili vsako soboto zvečer članski sestanki in redne odbove seje. Na izrednem občnem zboru je celjsko sokolsko župo zastopal br. Franjo Cepin.

Za spomenik kralja Petra v Ljubljani

so darovali: Državno združenje Rogaška Slatina 10.000 Din. Zupanstvo Aržiše 2000 Din. Zadruga elektrarna Trbovlje 2000 Din. Kristan Lojze, Zapuše, 300 Din. Pachiaffo, Knez in drug, Celje, 300 Din. Zupanstvo Toplice 250 Din. Uprava premoškega gr. Henkel, Prevalje, 250 Din. Hranilnica in posojilnica Sv. Jurij ob Taboru 200 Din. Kmetijsko društvo Lašče 200 Din. Ozvald Rudolf, Jesenice, 200 Din. Čevlarska zadruga Žiri 160 Din. Zupanstvo Muščanci 150 Din. Zupanstvo Krčevina 150 Din. Občina Sv. Miklavž 100 Din. Posojilnica Črnomelj 100 Din. Olup Josip, Ljubljana, 100 Din. Koštr Franc, Loški potok, 100 Din. Cmeilovski Robert, Ljubljana, 100 Din. Uprava veleposrestva grofa Attensa 100 Din. Ranzinger Josip, Zagorje, 100 Din. Stark Peter, Ljubljana, 100 Din. Piusi Peter Bled, 100 Din. Štrukelj Karl, Vodmat,

100 Din. Ogrič Filip, Novo mesto, 100 Din. Gutnik Franc, Glince, 100 Din. Kranjc Jerne, Glince, 100 Din. Stegl & drug, Ljubljana, 100 Din. Srebrnjak Ivan, Sv. Peter v Savinjski dolini, 100 Din. Zupanstvo Razbor 50 Din. Zadruga elektrarna, Mrastnik, 50 Din. Osrednja vinarjska zadruga, Ljubljana, 50 Din. Posojilnica Velike Lašče 50 Din. Hranilnica in posojilnica pri Sv. Petru nižje Maribora 50 Din. Cvenkel Anton, Sv. Peter v Savinjski dolini, 50 Din. Löschnig Anton, Brežice, 50 Din. Schmidt Rudolf, Brežice, 50 Din. Schwab Drago, Ljubljana, 50 Din. Panholzer Viktorija, Ljubljana, 50 Din. Zorc Leopold, Kranjska gora, 50 Din. Zupanstvo Hoče 25 Din. Reitz Anton, Novo mesto 25 Din. Cveto Anastazija, Retnje, 20 Din. Zaplotnik Franc, Retnje, 20 Din. Engelsberger Ivan, Tržič, 20 Din. Vitek Karl, Vrhnika, 20 Din. Zaplotnik Tončka, Retnje, 20 Din. Gabrenja Matija, Rakek, 20 Din. Čeholug, Ljubljana, 20 Din. Kunaver Ana, Selo, 16 Din. Gustin Milan, Metlika, 10 Din. Ličce Viktor, Podgorica 10 Din. Lenger Marila, Žiri, 5 Din.

Poslano

Dne 21. maja t. l. je uničil požar v Starrem trgu ob Kolpi 8 stanovanjskih hiš z vsemi pripadajočimi gospodarskimi poslopji. Pod predsedstvom g. župnika se je osno val pomožni krajevni odbor za pogorelece, ki je imel poslati prošnjo na vse ustanove in urade za podpore ter te porazdeliti med oškodovance. Tajniške posle je prevzel g. kaplan, poleg g. kaplana in župnika pa so bili v odboru še štirje odborniki.

Med drugimi podporami je došla tudi podpora ministrstva poljedelstva v znesku 50.000 Din z izrecnim naročilom, naj se razdeli ta vsota izključno za nabavo kmetijskega orodja. Ključ za razdelitev podpora je izdelal g. kaplan, ki je sprejel veličinoma vse denar za pogorelece, na mesto blagajnika Jurija Fugine; ta je prejel skupno le 2500 Din.

G. kaplan je predložil načrt za razdelitev podpora v potrditve velikemu županu ljubljanske oblasti, ne da bi predsednik g. župnik sklical poprej odborovo sejo, na kateri naj bi se sklepało o načrtu.

Podpore so delili 9. septembra t. l. v tukajšnjem župnišču v prisotnosti g. sreskega poglavarja in dveh gospodov, zastopnikov velikega župana v Ljubljani. Ker so bili navzoči višji gospodje, so morali povabiti k razdelitvi vse odbornike. Odborniki so se odzvali povabilu ter vpričo zastopnikov oblasti najstrožje protestirali proti načinu razdelitve. V znak protesta so takoj odstopili trije odborniki, ter se poslovlili od g. sreskega poglavarja in gospodov iz Ljubljane.

Ker pa je bila podpora za pogorelece že podpisana in potrjena od višjih oblasti na podlagi poročila g. kaplana (brez vednos-

sti odbornikov), se v zadnjem momentu ni dalo nič ukreniti proti razdelitvi.

Podpisani odborniki odločno zahtevamo od predsednika pomožnega odbora za pogorelece, da takoj skliče sejo in predloži seznam došlih in izdanih podpora.

Odborniki pomožnega odbora za pogorelece:

Leopold Bonča, Jurij Fugina, Marko Mazerle in Martin Mihelič.

Sol sv. Roka za noge

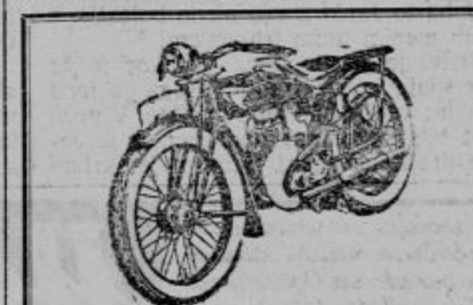
ozdravljuje noge, rane, vnetja na nogah!

Zmrzavanje Zateklina Strienje kože Znojenje rok in nog Uganutost

Raztopimo manjšo količino soli sv. Roka za noge, dobili bomo vodo nasičeno z oxgenom, ki izvanredno ublažuje deluje na bolno nogo ter omamlja b. i. povzročene od p. tiska čevljev. Ozdravi tudi zasore ozebine, ter tiganec povzročeno od uzeblin in vsako rano na nog. Po dolgoletnem unekšavanju postanejo ku je oči in trda koža tako mehki, da jih lahko odstranimo brez noža in britve. Poporo-oma je sigurno, da sol sv. Roka razpuščeneje noge popolnoma spravi v red. T. sni novi čevlji vam bodo udobni, kakor da ste jih nosili že več let. Morete hoditi koliko Vas je volja, morete stati ure in ure na enem mestu, brez da občutite najmanj boi ali utrujenost.

Veliki omot soli sv. Roka za nožne kupeli siane Din 16.— Dob te jo v vsaki lekarni in drogeriji.

DKV

Najboljši motocikli 3 svetovni rekordi

Najnovější tipovi od 206, 250 in 500 ccm kakor tudi vse rezervne dele vedno na skladišču.

Gen. zastopstvo za SHS: OPSTI TRG. - IND. KONTOAR BEOGRAD, Kralja Petra ul. 70

Zahtevajte prospekt »Moto 220«

Trstje za strope

naročate le pri domaći tvornici

Šofer

popolnoma trezen in zanesljiv se išče takoj za nov tovrni avto »Saurer« in o-ebni avto. Prosilec mora biti izurjen ključavničar in železosugar. Slovensko, nemško potrebno Ponudbe z navedbo dosedanjih služb, rodbinskih razmer (samci imajo prosto hrano) in zahteve plače na:

Tovarna kop t, Loka pri Zusmu.

Tajnstvene sile hionoze in sugestij.

Izčrpana praktična navodila za proizvajanje vseh poskusov moderne sugestije v budnem stanju in v hipnozi. Najpopolnejše ameriške metode v 10 tisk. jaha. Te epatiji, osebni magnetizem, jačanje volje, sugestiv in odzavljenie itd. Uspeš zajamč. n. Poskusi tako izvedljivi!

Zahtevate prospekt! Poučna knjga samo Din 28.— 2 8 »VEDA IN ZNANOST«, Celje, Razlagova ulica 8.

Ruska začetnica za Slovence.

V založništvu Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru, Jurčičeva ulica 4 je izšla Ruska začetnica za Slovence Sestavil ruski gimnazijski profesor Maksim Leonidovič Blumenau. Cena broširani knjigi Din 20. Knjigo je za začetnike, kurze in šole jako priporočljiva

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREДУJE!

Jos. R. PUH Ljubljana

Gradaška ul. 22, tel. 2513

katera edina izdeluje to blago iz najboljšega zdravega materiala močno pleieno s pobakreno žico. Originalni zaviti s točno kvadratur, o čemer se pri nakupu tega blaga vedno prepričajte!

Cene konkurenne

Auto Skoda ZAHTEVAJTE PONUDBE IN PROSPEKTE! Skodini zavodi ZAGREB, Račkoga 2. Telefon 14—97 Iščemo zastopnike za Ljubljano in Maribor Pismene ponudbe na glasni oddetek »Jutra« pod »AUTO 33«

Ugodno prodam trgovino z mešanim blagom

v zvezi z galanterijo in trgovino igralnih potrebščin, knjig papirja in šolskih potrebščin, košar, čevljev ter steklenih izdelkov itd., obstoječo že 41 let, radi boleznij in ker se nočem več baviti s trgovino, proti prevzemu vseh stvari in hiše. 10682

Poizve se pri K. Bastiančič, Slovenjgradec.

Stev. K 20.814/27 ref. IX.

Razpis.

Mesni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo kanalizacione mestnih hišic v Karadžičevi in Gerbičevi ulici.

Vse tozadevne podatke daje mestni gradbeni urad, Šolski drevored 2/II. med uradnimi urami Istotam je treba oddati ponudbe v zapečatenem zavitku do 11. ure dne 15. oktobra 1927.

Mesni magistrat ljubljanski, dne 11. oktobra 1927.

»JUNIPER« zeleno trancosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se v vsaki apoteki, drogeriji in trgovini. Glavna zaloga: Vitomir Dolinšek Agentura »Juniper« Celje, Gosposka ulica št. 26.

Tovarna POHIŠTVA I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6 priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

Prodaja lesa. Lesna družba »Krim« v Preseriu proda (vsled oddaje obrata) cirka 200 m³ tramov in cirka 150 m³ rezanega lesa dražbenim potom v nedeljo, dne 16. oktobra ob 9. uri dopoldne ter vabi interese na to prodajo. 10699

Prodaja lesa. Lesna družba »Krim« v Preseriu

Konkurz.

Državno posestvo »Beje« potrebuje vrtnarja.

Prednost imajo naši državljani, za njimi pa državljani prijateljskih slovanskih držav. Prošnjo z dokumenti po čl. 12. zakona o uradnikih in drugih državnih nastavljenicij je poslati do 25. oktobra t. l. 10684

Ravnateljstvo držav. posestva Beje, Knežovo (Baranja), št. 6722.

Milan Fabjančić:

Gospa Janja

(Konec)

Tudi skromne darove ji je nosil kakor otroka. Iz izredne ljubeznivosti jih je sprejel, četudi je bil dar kadaj prav majhen in je bilo darovalca njegove skromnosti sram. Spraševala ga je, ali ni morebiti sam sebe prikrajšal, ali si ni odtrgal od ust. Ko je videla njegov zmeden pogled, si ni mogla kaj, da ga ne bi objela in bi mu ne gladila lica, topeč se v solzah:

»Kako si dober, mali moj, kako krasno srce imaš! Kdo ti ga je dal takega?«
Tako sta živel vso jesen. On je prihajal in odhajal, ona pa ga je pričakovala kakor žarkov jutranjega solnca. Kolikor bolj se je primikala zima, toliko hladnejši so bili Janini sprejemi. Ko pa je prišla zima in je zemljo pokrili debeli sneg, je Janji zmanjkalo vsega. Delo se ji je odmakalo, po cele dni je presedela v mrzli sobi in se zadrževala v svojo bolelost. Znova jo je pričel težiti tisti črn, trdi kamen pod srcem; postajal je težji od mlinskega kama. Okoli ustene se ji je začrtal trpek smehljaj, ki je ni več zapustil. Kolikor bolj se je trudil njen dragi, da bi ga pregnal, trpki nasmeh se je kakor nalašč še bolj začrtal in zadovoljivo vedno večji obseg. Sijaj njenih oči je bil čudno zamišljen kakor pojemajoči ogenj zahajajočega solnca.

Drugi ji je prinašal darove, ki so bili vsak dan bogatejši in obilnejši, sprejemala pa jih je hladno, vendar ljubezljivo. »Pa saj ne bi bilo treba, mili; zakaj si napravljáš nepotrebne izdatke. Predober si. Bodi, kakor so drugi kakor so vsi!«

On pa je bil kakor užaljen in bolel ga je ta njen nepojmljivi ponos, ki ga ni mogla zlomiti niti največja beda. Pa je ljubil to Janjo z vso njeno bolelostjo, z vsem njenim tihim trpljenjem!

Prišel je Janjin dan. Kolikor je še bilo sijaja v njeni sobi, vsega je lepo uredila; vse je bilo lepo in čisto. V peči, ki je bila kakor nagrobni kamen, je veselo praskotal ogenj. Sama si je skrbo

uredila lase, ki jih je prepenjal preko čela svilen trak, telo pa ji je pokrivala bela obleka kakor tenka halja. Tako ga je pričakovala. Miza je bila belo pregrnena in bogato obložena. Dva svetlo brušena kozarca sta stala ob tenki steklenici, ki se je bleščala v električnem soju podstropne zasenčene svetiljke.

Ko je vstopil, se ni malo začudil, kar kriknil je od presenečenja. Dolgo ni bilo besede iz njegovih ust. Ona pa se mu je smehljala v vsej svoji belini in ga je povabila k mizi.

»Čudiš se, dragi, od kod vse to? Veš, danes je moj god.« Prijazno se mu je nasmejala in dodala: »To mi je postal moj bivši mož, da bom dostojno godovala, hahaha...«

»Saj ni danes tvoj god!« jo je pokaral.

»Pa recitar da je! Kaj bi se prerekala...«

Sedla sta in godovala. Ko sta bila v največjem veselju, se je Janja nenadoma zresnila, na čelo ji je sedel temen oblak. Stisnila se je k njemu in ga je z zamolklim glasom vprašala, ne da bi ga pogledala:

»Ti dragi — ali me v resnici ljubiš?«
Kar prestrašil se je njenega glasu, odrevel je in je clajljeje je odgovoril:

»Kolikokrat sem ti že zatreljav...«
»Pa me ne bi nikdar zapustil?« je nadaljevala z istim temnim glasom.

Njegov strah se je vedno večal, od začudenja so se mu širile oči. Kakor lava je planilo iz njega:

»Pa kaj govoriš, duša? Raje bi umrl!«
»Umri?« Veselo mu je pogledala v oči in se sladko nasmejala. Stisnila je njegov obraz med svoje mehke dlani in se zagledala v njegove modre zrenice.

»Daj, dragi, glej me v oči! Vso svojo dušo zberi v svojih očeh in jo izlij v moje, da ne bo tako težak ta črni kamen pod mojim srcem. Tako, tako... Dosti, hvala, moj mili golobček...«

Zopet je zasijal na njenem licu brezskrben smehljaj, trčila sta in smeh je odmeval od belih sten. Gospa Janja je polagoma vstala in stopila k peči. Šla je s tihimi, mirnimi korakom, s tistimi trp-

kim smehom okrog ust. Ko je prišla do peči, je dvignila desnico in jo je iztegnila prav do vrha, levico pa je pobečila, se upognila in sklonila glavo, kakor bi premišljevala teško bol.

»Kaj delaš, duša? Kaj naj to pomeni? Strah me je tvojega vedenja.« je kriknil in planil kvišku.

»Nič se ne boj, dragi! Oglej si to sliko tam v zrcalu!«

Ko je pogledal v zrcalo, se je zgrozil. Kakor da vidi nagrobni kamen in ob njem angela, ki plaka. Planil je k Janji, jo odtrgal od peči in jo privel k mizi. Bila je zopet vesela, kakor da se ni nič dogodilo.

Pozna noč je že bila, ko se je poslav-

ljal. Privila se je tesno k njemu in mu je šepnila, kakor da mu sporoča veliko skrivnost:

»Pridi jutri, zgodaj pridi pa ne zamudi! Jutri bom tako sama... Pridi?«

»Pridem, dušica, pridem, sladko spi!« Njegov korak je zamrl na stopnicah, gospa Janja pa je zaobrnila v vratih ključ.

Ko je prišel rano v jutro, so bila vrata zaprta. Njegovotrkanje je zamrlo kakor da bi trkal na vrata mrtvašnice...

Odpri so siloma in so našli Janjo samo, tako samo in vso belo...

Pravilo so, da je nekdo naročil prekrasen venec iz samih rdečih rož...

Sokolstvo

Bratje in sestre!

Sokolsko društvo Ljubljana II. je na predvečer svoje 20letnice — dvajsetletnega trudapolnega dela in boja za svoj obstanek. Leta 1908. je vzrastlo naše društvo iz korenin, ki so mu jih leto dni poprej zasejali zavodni mošče Trnovčani, Krakovčani in Sentačubani. Tamkaj na ssemarjem sramu »rabnu« v šoli se je vgnjezdil mladi sokolik in klicel narodnjake k zavesti in vstajenju. Bili so to mladi, idealni, nesebični in puzljivovalni mošče, polni sile življenja, ki so prišli za plug, da orjejo trdo ledino, v svetosti, da jih vsak čas lahko nemškutarski provokatorji spravijo pred tribunal avstrijskih trinojev. Vzklilo in vzrastelo je, kakor pomladna cvetka, ki radovedno pogleda iz za zimске odeje v zlato sonce vstajanja. Telovadnico je napolnilo staro in mlado, da si okrepili dušo in telo ter opere oči v kristalni čistini Tyrševe sokolske misli.

Svetovalna vojna je, kakor povsod drugod, tudi pri nas za hip s silo razpršila naše tradicije na zunaj, a jih zasejala posameznikom v srca, ki so jih gojili s podvojenjo ljubeznijo in zavestjo, da so sinovi onega naroda, ki je stoletja in stoletja hrepel po zgrnitvi vseh treh jugoslovenskih tradicij v eno samo, neločljivo in s krvjo zapeteno skupnost.

Kakor da se odklojuje za dolgo prisiljeno spanje, je planilo takoj ob prevrta v naše društvo novo življenje in moške, ki so krvalve po bojnih poljanah za našo svobodo, so s stokranjem ljubeznijo obudili So-

kola II. k novemu vstajenju in poklonili njegovo vzhitno delo spominu onih, ki da-let proč od domovine spe v hladnem obmumu tuje grude.

Bratje in sestre, to je življenje društva, naše življenje. Ni dolgo, jedva dvajset let. toda v izkušnjah in trpljenju so to stoletja in to je vzrok, da stojimo danes na predvečer našega jubileja z globokimi brazdami in brazdu pred svetom brez lastnega krova, brez premoženja, toda v srh in nevzdržljivih ideali s trdim pogumom in upom v lepšo našo bodočnost. Stopamo preč Vas, bratje in sestre, s skupno in enodušno zahtevo in željo, da bo ob svoji dvajsetletnici vendar smel Sokol II. razvil simbol svojega dela, trpljenja in težnje, družveni prapor preko zavednega Trnova, Krakovega in Sentačuba. Kako ponosno, bratje in sestre, bo zaviral v lahkem vetriču, ko bo zbral pod svoje okrilje moške, žene in mladino tu na jugu Ljubljane in jim vzbujal spomine na one stare čase, ko smo orali in sejali zatiranje, a z ljubeznijo in voljo v srcu Bratje in sestre, vsi brez izjeme hočemo da nas bo naš novi prapor vodil nepremagljivo v borbo proti malodušnosti, v delo za novo, a še lepše vstajenje naše sokolske misli. Oddolžimo se svojemu društvu, samemu sebi in svojemu prepračanju na način, ki ga je zaslužilo delo naših prednikov, da razvijemo svoj lastni sokolski prapor.

Glasom sklepa upravnega odbora je bil sestavljen pripravljajni odbor za razvitje društvenega prapora, katerega predsednik je br. Milko Krapež. Bratje in sestre, ce-

njeno nam naklonjeno sokolsko občinstvo, prosimo Vas, da nam priskočite pri tej akciji na pomoč s prispevki, ki jih sprejema podstarosta našega društva br. Milko Krapež v svoji trgovini na Jurčičevem trgu.

Bratje in sestre! Vsi na delo, da proslavimo 20letnico našega društva s svečanim razvitjem lastnega sokolskega prapora, simbola našega botenja in dela.

Zdravo!

Odbor Sokolskega društva Ljubljana II.

Slovaško Sokolstvo in Rothermereove spletke

Českoslovaško Sokolstvo na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, ki je združeno v sedmih župah, je poslalo Českoslov. obč. sokolski izjavo, v kateri pravi med drugim:

Napadi, ki so jih namerili proti českoslovaški republikani Mažari s pomočjo lorda Rothermerea, so taki, da Sokolstvo na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji ne more biti ravnodušno. Z možno samozavestjo, složno in neomajni in iskreni ljubezni do domovine, bomo kar najskrbneje zasledovali preventivno delovanje sovražnikov. Kamorkoli sega naš vpliv, bomo zastavili vse svoje sile, da preženemo malodušje v vrstah sodržavljanov in da ne pustimo vzkleti nadejam naših sovražnikov.

Slovaško in podkarpatsko Sokolstvo se ne bi tudi danes obtavljalo, da bi v skrajni nevarnosti z orožjem v roki branilo nedeljivost Slovaške. Stopetdeset sokolskih enot, razkropljenih po vseh mestih in vaseh Slovaške in Podkarpatske Rusije, pomeni stopetdeset trdnjav. Več kot 15.000 zavasnih, s prostovoljno disciplino krepko organiziranih moči in žena sokolskih je budna straža naroda in države. Naša pripadnost k veliki sokolski rodni nam tudi zanesljivo opora. Povišali bomo intenziteto vzgojnega dela; podvojili bomo skrb, da zagotovimo domovini več in vedno več zanesljivih bramborov; vse bomo storili da se naša ljubezen do naroda in države čedalje bolj vkorenini, tako da bo dajala skozi stoletja čvrst obrambni zid zoper vse poizkuse od znotraj in zunaj.

Ta proglas, ki se končuje z apelom k zbiranju zavasnih Slovakov v sokolskih vrstah, so podpisale vse župe na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji. Predsedstvo Českoslov. sokolske občine ga razglašuje vsemu Sokolstvu z radostnim zadoščanjem nad oddolžnostjo, s katero se je slovaško Sokolstvo postavilo na branik nedeljive države.

Narčila in ve dopise, kičote se malih oglasov, je postala na Oglasi od delak Jutra, Ljubljana Privojna 4, Tel št. 2492

Mali oglasi

Ure pristožbina je upalabih obam s narocilom, a cer e oglas ne pridajo. Čekovni račun pošla krašiču ljubljana, št. 1182

Mali oglasi, ki služijo parredovalne in soajal na ramens občinstva. waka beseda 50 par. - Najmanjši zrasak Dva 5 - Pristožbina za sifro Dva 3 -

ženke, doposovarja in oglaš trgovskega ali reklamnega značaja: waka beseda Dva 4 - Najmanjši zrasak Dva 10 - Pristožbina za sifro Dva 5 -

Obit

Slike za legitimacije izdeluje najboljši fotograf Hagun Hibler v Ljubljani, Valvasorjev trg. 136

Damski klubki najmoderniji (filc in barvan) pripoča Angela Šmekar, možni salon, Kongresni trg 4. 32981

Službo dobi prodajalco za trgovino z mešaním blagom na delnici, razpolaga trgovcu-samcem, sprejmem z novim letom. Pomožbe na podružnico »Jutra« v Ljubljani pod »Prodajalca« 32984

Pletiljo dobro izriženo, sprejemem takoj. Naslov pove oglasni odelček »Jutra«. 32968

Krojaška vajenca sprejme Otun Janko, Zidovska steza 1. 32965

Pomožnika ključavnika v kleparstvu, izrižena, isem. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod sifro »Zanesljivi pomožnik«. 32936

Mlinarja za kmetiski mlin, trznega, zanesljivega, ki je vreden samostojnega dela, sprejemem takoj. Mh. Tomšič. Vrhnika. 32947

Pomožnika samo boljega takoj sprejemem v veletrgovino s špeterijskim in kolonijalnim blagom, ki je zmožen potovati ter zna s strankami obveštati, takoj sprejemem. Pomožbe po posliti do 20 t. m. na oglasni odelček »Jutra« pod »Agilene« 12. 32912

Strojnega ključavnika zanesljivega, s hobrimi izriževili, sprejme takoj: G. F. Schneider, podjetje za gradbo vodnih turbin, Škofja Loka. 32917

Učena iz dobre hile, vso s dobro boleko močrazbo in kateri bi lahko imel vso odbrbo pri starih ali otrokih, takoj sprejme »Vetropovec R. Sternečič«. Celje. 32977

Trg. pomožnika prodajalco v ulenca sprejemem v trgovino z mešaním blagom takoj ali 15 novembra 1927 Josip Langšček, Maribor. 32933

Gospodično počteno, prično in zanesljivo, katere govori nemško in hrvaško, sprejme k vsoj otroka pri - kitarja pravih veletrgovcev v Sabotici, Pomožbe je posliti na Ravseh in Vigh. S. butice, Soborski put. - 32913

Pletiljo je popolnoma izriženo, sprejemem pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32936

Kleparskega pomožnika in vajenca sprejemem. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32980

Pekovskega pomožnika mladega, da bi tudi raznal kruh, sprejemem. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Pomožnik«. 32924

Kroj. pomožnika dobrega, za prvotino stalno delo, sprejemem. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« v Ljubljani, Selenburgova ul. št. 6. 32950

Kroj. pomožnika sprejemem za veliko delo. Zupančič, Vilmarje 93. 32951

Nabiralca inšerativ aglinega, sprejemem. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32933

Mesar. pomožnika (sekača, izrižena, s daljšimi izriževili, sprejemem. Plaša dobra, po dogovoru. Vprašati je pri F. Slamiču, Gospovetska c. 6. 32959

Mizarjskega vajenca sprejme Vidmar, Zvezna Siska. 32964

Izrižena šivilja z dobrih oči, ki je vreden samostojnega dela, sprejemem. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Zanesljivi pomožnik«. 32913

Strojna pletilja sprejme delo od trgovcev. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32939

Potnik zanesljive in počtene zastopnike in agente sprejme proti dobri proviziji turistični pejač. Pomožbe po sifro »Zanesljivi« na oglasni odelček »Jutra«. 32921

Vesten mož v najboljših letih, reduciran državni podružnik, teli primerne službe. Gre kot iskavnt, skladiščni nast, zinatelj dela, pisarniške moč ali zagnji kurir. Podjetje ali trgovec, ki bi rabil zanesljivo osebo, prosim »da pošlje« o.j. naslov pod »Rabim zanesljivega« na oglasni odelček »Jutra« 32922

Službo blagajničarke ali prodajalke šem. - Dam karvijo. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32976

Mladenčič možan. isbe službo sluga, skladišnega delavca ali kaj silnega. Pisemne pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Postien« 12. 32908

Učenka se želi učiti pri boljši šivilji. Naslov: Baraka na Priskovec pri Hribar. 32906

Kuharica kavarska ali gostilniška. želi službe v Ljubljani. - Naslov v oglas. odel. »Jutra«. 32905

Prodajalka z večletno prakso, imelna z svetlo, razpolaga in konfekcijske stroke, - želi premeniti službo. - Zmožna je tudi za blagajničarko. Pomožbe na ogl. odel. »Jutra« pod »Zelo dobra prodajalka«. 32909

Lahko službo želi postien, marljiv možki. Posodi 4000 Din. Pomožbe po »Posodi« na ogl. odel. »Jutra«. 32908

Šofer izrižan, kovčak in podkova, isbe mesta za šoferja. Opravljal bi med prostim časom kovaški posel. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Uporabna«. 32945

Potnik v perlini in pletilni stroki po vsej Sloveniji samo pri la. odjemalcih, najboljši vpeljan, želi premeniti službo. Cenjene pomožbe pod »Vpeljan« na ogl. odel. »Jutra«. 32941

Trgovski pomožnik prosti gospod, trgovec za službo manufakture, mešana blaga ali gre za skladišnika. Na plašo ne gleda, samo da ni brezposelen, govori nemško in slovensko in tudi hrvaško. Cenj. pomožbe pod »Vesten pomožnik« na oglasni odelček »Jutra«. 32990

Čaino maslo kg 42 Din. 1 in Trapištir sir kg 24 Din. Tlizer sir 28. Grolier sir 28. Frnkno razpošilja mlekarna. L. znický Ježanova. 32923

Javna dražba pohištna in pisarniške opreme se vrši v četrti 13 oktobra od 2 uri popoldne v skladišču »Balkan« na Dunajski cesti. Prodaja se: kom »letis spalniča« z 2 posteljami, kuhinjska orema in posoda, karnise štečlje, smuč ti ter p.sajne mize in pisarniška oprema. 10 02

2 pletilna stroja 9/70, 8/50 »Pop.« brez hila, skoraj nova, radi selitive pod ceno takoj prodam. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32922

Spalnico lepo, trpežno in suho, nov, z gospodsko sobo, in več drugoga pohištna, prodam radi pomankanja prostora po zelo niski cen. - Naslov pove oglasni odelček »Jutra«. 32969

Nemški pouk in pripomoč v kolokem pouku v nemščini po niski cen. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32923

Mal stroj za prerezavo knjig (Hebel-schneidemaschine) poceni na prodaj. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32987

Velike nože za ribanje zelja prodam. Naslov v oglasnem odelčku »Jutra«. 32966

Učiteljica državno izrižana, počuje klavir, in nemško klavir za vaje na razpologo. - Kuder, Gospoka ulica 10. I. nad. 32470

Vrhniško opeko trboveljski prejem in bukova drva naj najejnej Lovro Kriz, Trnovski pristan 12 Postreha točna: 61

Stropčasto rešetko (Tropenrost Vorrichtung) kurjenje ugodno prodam. - Kupnje po »Rešetka« na oglasni odelček »Jutra«. 32954

Parno lokomotivo za prevoz 20 HP, v dobrem stanju, dnevno v obrotu, poceni prodam ali jo zamenjam za dober motor do 15 HP. Magavac, Varaždin. 32919

Dražba 10 hl vina, 1 knj. 3 vozovi, razno trgovsko blago, konjske opreme in drugo se vrši 15. oktobra ob 10. dopoldne v Reitanju št. 61 pri Rajhenburgu. 32928

Damsko kolo novo, ceno prodam. Naslov v ogl. odel. »Jutra«. 32904

2 nagrobni svetilki dobro ohranjene, ceno prodam. Na ogled pri vrtnarju Tomšiču, Mišičeva cesta št. 21. 32937

Krojaško peč s petimi železi ugodno prodam. Naslov pove oglasni odelček »Jutra«. 32938

Fotoaparat ali drug izdelan hotel, star, ki drži ca. 15.000 ljub. kupi I. Knez. Ljubljana. Gospovetska cesta 3. 32427

Stare možke obleke izdelje, knjige in pohištvo najraje plažjem. Dopolnica zaotrofta da pridem na dom - Marija Prekub Ljubljana. Gallusova nabrežje št. 29. 30316

Vinske sode dobro ohranjene, od 39 do 49 hl, takoj kupim. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Hrastovi sodci«. 32939

Parni kotel ali drug izdelan hotel, star, ki drži ca. 15.000 ljub. kupi I. Knez. Ljubljana. Gospovetska cesta 3. 32427

Staro možke obleke izdelje, knjige in pohištvo najraje plažjem. Dopolnica zaotrofta da pridem na dom - Marija Prekub Ljubljana. Gallusova nabrežje št. 29. 30316

Peč tevezna ali Lutrove, se preveliko dobro ohranjeno, kupim takoj Pomožbe po »Prilika B.« na oglasni odelček »Jutra«. 32959

2 pletilna stroja 9/70, 8/50 »Pop.« brez hila, skoraj nova, radi selitive pod ceno takoj prodam. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32922

Spalnico lepo, trpežno in suho, nov, z gospodsko sobo, in več drugoga pohištna, prodam radi pomankanja prostora po zelo niski cen. - Naslov pove oglasni odelček »Jutra«. 32969

Nemški pouk in pripomoč v kolokem pouku v nemščini po niski cen. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32923

Mal stroj za prerezavo knjig (Hebel-schneidemaschine) poceni na prodaj. Naslov v oglasnem odelček »Jutra«. 32987

Velike nože za ribanje zelja prodam. Naslov v oglasnem odelčku »Jutra«. 32966

Učiteljica državno izrižana, počuje klavir, in nemško klavir za vaje na razpologo. - Kuder, Gospoka ulica 10. I. nad. 32470

Vrhniško opeko trboveljski prejem in bukova drva naj najejnej Lovro Kriz, Trnovski pristan 12 Postreha točna: 61

Stropčasto rešetko (Tropenrost Vorrichtung) kurjenje ugodno prodam. - Kupnje po »Rešetka« na oglasni odelček »Jutra«. 32954

Parno lokomotivo za prevoz 20 HP, v dobrem stanju, dnevno v obrotu, poceni prodam ali jo zamenjam za dober motor do 15 HP. Magavac, Varaždin. 32919

Dražba 10 hl vina, 1 knj. 3 vozovi, razno trgovsko blago, konjske opreme in drugo se vrši 15. oktobra ob 10. dopoldne v Reitanju št. 61 pri Rajhenburgu. 32928

Damsko kolo novo, ceno prodam. Naslov v ogl. odel. »Jutra«. 32904

2 nagrobni svetilki dobro ohranjene, ceno prodam. Na ogled pri vrtnarju Tomšiču, Mišičeva cesta št. 21. 32937

Krojaško peč s petimi železi ugodno prodam. Naslov pove oglasni odelček »Jutra«. 32938

Fotoaparat ali drug izdelan hotel, star, ki drži ca. 15.000 ljub. kupi I. Knez. Ljubljana. Gospovetska cesta 3. 32427

Staro možke obleke izdelje, knjige in pohištvo najraje plažjem. Dopolnica zaotrofta da pridem na dom - Marija Prekub Ljubljana. Gallusova nabrežje št. 29. 30316

Vinske sode dobro ohranjene, od 39 do 49 hl, takoj kupim. Pomožbe na oglasni odelček »Jutra« pod »Hrastovi sodci«. 32939

Parni kotel ali drug izdelan hotel, star, ki drži ca. 15.000 ljub. kupi I. Knez. Ljubljana. Gospovetska cesta 3. 32427

Staro možke obleke izdelje, knjige in pohištvo najraje plažjem. Dopolnica zaotrofta da pridem na dom - Marija Prekub Ljubljana. Gallusova nabrežje št. 29. 30316

Peč tevezna ali Lutrove, se preveliko dobro ohranjeno, kupim takoj Pomožbe po »Prilika B.« na oglasni odelček »Jutra«. 32959